

September 2024

Samlet retssikkerhedsu ndersøgelse

Delundersøgelse om voksenhandicapo området

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-538-6

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1 SAMMENFATNING	5
Hovedresultater	7
KAPITEL 2 KAPITEL 2 GENERELLE UDFORDRINGER MED LOVMEDHOLDELIGHED PÅ VOKSENHANDICAPOMRÅDET	12
Kommunernes overholdelse af gældende lovgivning på voksenhandicapområdet	12
Årsager til omgørelse og formelle fejl ved kommunernes anvendelse af bestemmelserne	14
KAPITEL 3 SOCIALPÆDAGOGISK STØTTE	22
Lovtekst og vejledning	24
Personkredsen og udmåling	26
Snitflader til andre paragraffer og lovgivning	44
Lovgivning eller kommunernes organisering?	59
Opsamling på socialpædagogisk støtte	59
KAPITEL 4 KOMMUNERNES OPLEVELSER AF UDFORDRINGER MED ANDRE BESTEMMELSER	61
Kommunernes oplevelse af udfordringer	61
Merudgifter efter § 100 i serviceloven	63
Borgerstyret personlig assistance efter § 96 i serviceloven	66
Kontant tilskud efter § 95 i serviceloven	71
Kommunernes oplevelser af udfordringer på områder med mange klagesager og høj omgørelsesprocent	73
KAPITEL 5 UNDERSØGELSENS METODE	75
Undersøgelsesdesign	75
BILAG 1 BILAG 1 KOMMUNERNES OPLEVELSER AF UDFORDRINGER OG FORSLAG TIL ØVRIGE BESTEMMELSER	82
Fremgangsmåde	82
BILAG 2 BILAG 2 TABELSAMLING	107
Spørgeskemabesvarelser fra kommunerne om retssikkerhedsudfordringer og potentialer for regelforenkling på hele voksenområdet	107
Spørgeskema fra kommunerne om § 85 om Socialpædagogisk ledsagelse	119

KAPITEL 1 Sammenfatning

Denne rapport handler om kommunernes brug af bestemmelserne på voksenhandicapområdet i serviceloven. Undersøgelsen er ét af flere initiativer, som blev besluttet af et bredt politisk flertal i 2021 med det formål at styrke borgernes retssikkerhed på handicapområdet (Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025). Undersøgelsen indgår i en samlet retssikkerhedsundersøgelse, som også dækker børnehandicapområdet. Der findes derfor også en tilsvarende undersøgelse på børnehandicapområdet.

Ankestyrelsen laver en opsamlende afrapportering, som kobler resultater fra disse to retssikkerhedsundersøgelser med andre retssikkerhedsinitiativer, herunder Juridisk serviceeftersyn og Handicapsagsbarometeret (Læs om retssikkerhedsinitiativerne her: <https://ast.dk/til-myndigheder/retssikkerhedsinitiativer-pa-handicapområdet>), når disse er udarbejdet.

Rapporten giver en bred afdækning af de områder, hvor kommunerne har udfordringer med den juridiske kvalitet i sagerne på voksenhandicapområdet og går i dybden med reglerne om socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85.

Undersøgelsens formål har været at afdække:

- Hvilke udfordringer kommunerne har med at overholde servicelovens bestemmelser på handicapområdet, forvaltningsloven og retssikkerhedsloven, herunder særligt med fokus på § 85.
- behovet for regelforenklinger og potentialet herfor i forhold til borgernes retssikkerhed.

Rapporten består af tre dele, der på forskellig vis bidrager til at besvare de to spørgsmål. De tre forskellige dele behandles i kapitel 2, 3 og 4.

Kapitel 2 handler om kommunernes generelle udfordringer med at overholde serviceloven, forvaltningsloven og retssikkerhedsloven på voksenhandicapområdet. Vi ser både på, hvor kommunerne laver fejl i sagsbehandlingen og hvilken type fejl, der er tale om. Kapitlet bygger på en opsamling af viden, der består af:

- opgørelser over omgørelsesprocenter og de typiske fejl og mangler, som Ankestyrelsen finder i kommunernes afgørelser

- interview med Social- og Boligstyrelsen og medarbejdere i Ankestyrelsen
- Ankestyrelsens tidligere undersøgelser

Kapitel 3 fokuserer på reglerne om socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85. Kapitlet handler om kommuner, interessenter og borgeres oplevelse af udfordringer med reglerne om socialpædagogisk støtte og deres vurderinger af behov for og potentiale for regelforenklinger. Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 er udvalgt på baggrund af Ankestyrelsens opsamling af viden om, hvilke bestemmelser der har en høj omgørelsesprocent og et højt antal klagesager. Dette har vi sammenholdt med resultaterne fra et spørgeskema, hvori vi spurgte interessentfølgegruppen for Ankestyrelsens retssikkerhedsinitiativer (Interessentfølgegruppen for retssikkerhedsinitiativerne består af repræsentanter fra Fibromyalgi- og Smerteforeningen, Danske Handicaporganisationer, LEV, Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark, Aarhus Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Institut for Menneskerettigheder, Sønderborg Kommune, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Dansk Socialrådgiverforening, KL, Kommunale velfærdschefer, Justitia, Epilepsiforeningen, CP Danmark, Børne- og Kulturchefforeningen. Interessenterne modtog samtidig med spørgeskemaet et notat som samlede op på data og viden fra Ankestyrelsen, Socialstyrelsen og VIVE. Notatet er offentliggjort på Ankestyrelsens hjemmeside sammen med denne rapport) om, hvilke bestemmelser i serviceloven de/deres medlemmer oplever de største udfordringer i forhold til, og hvor de vurderer, at der kan være potentiale for regel-forenkling. Kapitlet bygger på:

- interview med borgere, interessenter og kommuner
- en spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets kommuner.

I kapitel 4 breder vi igen undersøgelsen af bestemmelserne ud og ser på kommunernes egne oplevelser af udfordringer på nogle af de øvrige bestemmelser på voksenhandicapområdet ud over § 85. Vi sammenholder også kommunernes oplevelser med vores opsamling af viden i kapitel 2 om deres generelle udfordringer med at overholde lovgivningen. Kapitlet bygger på en spørgeskemaundersøgelse med alle landets kommuner gennemført i 2023.

Undervejs i rapporten beskriver vi konkrete bud fra kommuner, borgere og interessenter på regelforenklinger. Ankestyrelsen har indsat bemærkninger i de tilfælde, hvor forslagene synes at hvile på en forkert opfattelse af gældende lovgivning og praksis. Ankestyrelsen har imidlertid ikke forholdt sig til hensigtsmæssigheden af forslagene, eller om de konkrete bud vil kunne forbedre retssikkerheden for borgerne. Kommuner, borgere og interessenter kan desuden have forskellige bud på løsninger på de samme udfordringer, og de kan være internt i modstrid eller gensidigt udelukkende.

INFOBOKS: BOKS 1 BESTEMMELSER I UNDERSØGELSEN

- § 83 om personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemme og madservice
- § 84 om afløsning og aflastning
- § 85 om socialpædagogisk støtte
- § 86 om genoptræning
- § 94-94b om selvudpeget hjælp
- § 95 om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere
- § 96 om borgerstyret personlig assistance

- § 98 om kontaktperson til døvblinde
- § 97 om ledsagelse
- § 99 om støtte- og kontaktperson
- § 100 om dækning af merudgifter
- § 102 om tilbud af behandlingsmæssig karakter
- § 103 om beskyttet beskæftigelse
- § 104 om aktivitets- og samværstilbud
- § 107 om midlertidige botilbud
- § 108 om længerevarende botilbud
- § 112 om hjælpemidler
- § 113 om forbrugsgoder
- § 114 om støtte til køb af bil
- § 116 om boligindretning
- § 118 om pasning af nærtstående.

Ovennævnte bestemmelser udgør dét, vi i undersøgelsen omtaler som voksenhandicapområdet. Nogle af bestemmelserne er primært rettet mod ældre eller udsatte voksne, men da de også anvendes på handicapområdet, indgår de i undersøgelsen infoboks slut.

HOVEDRESULTATER

Kommunernes udfordringer med at overholde lovgivningen på voksenhandicapområdet generelt

[Høje omgørelsesprocenter på voksenhandicapområdet](#)

Vores undersøgelse af kommunernes udfordringer med at overholde lovgivningen viser, at i over en tredjedel (34 procent fra 2019-2023) af de sager, hvor borgere klager over kommunens afgørelse, hjemviser, ophæver eller ændrer Ankestyrelsen kommunens afgørelse.

De hyppigste årsager til omgørelse og de formelle sagsbehandlingsfejl, som Ankestyrelsen oftest ser i klagesagerne, er manglende sagsoplysning og begrundelsesmangler. Der mangler således sagsoplysning i mindst 10 procent af klagesagerne på alle sagsområderne, og der er begrundelsesmangler i mindst 10 procent af klagesagerne inden for over halvdelen af sagsområderne.

Socialpædagogisk støtte og tilstødende bestemmelser

Fra 2019-2023 behandlede Ankestyrelsen 1.481 klagesager om socialpædagogisk støtte, hvoraf 44 procent blev omgjort (Se eventuelt tabel 2.1. for et overblik over antal klagesager og omgørelsesprocenter for bestemmelserne på voksenhandicapområdet). Der er tale om en bestemmelse med relativt mange klagesager (Det skal bemærkes, at antallet af klagesager for den enkelte bestemmelse ikke fortæller noget om, hvor stor en andel af de kommunale afgørelser om denne bestemmelse, der påklages til Ankestyrelsen. Dette tal indgår ikke i rapporten, da vi ikke kender antallet af kommunale afgørelser om de enkelte bestemmelser) og en omgørelsesprocent, der er over gennemsnittet for klagesager på voksenhandicapområdet.

Undersøgelsen viser, at kommuner, interessenter og borgere oplever en række forskellige udfordringer med forvaltningen af socialpædagogisk støtte. 89 kommuner oplever en eller flere konkrete udfordringer med socialpædagogisk støtte. De er ikke altid enige om, hvilke udfordringer der er, og om, hvad løsningen på en udfordring skal være. De overordnede temaer for udfordringerne drejer sig om:

- Afgrænsningen af bestemmelsen
- Sagsoplysning og helhedsvurdering
- Vurdering af tilstrækkelig dækning af hjælpebehov

I det følgende beskriver vi udfordringerne inden for hvert af temaerne som en række spørgsmål med tilhørende løsningsforslag fra kommuner, borgere og interessenter i det omfang der var forslag.

Udfordringer og løsningsforslag i forhold til afgrænsningen af bestemmelsen

Hvordan vurderer kommunen, hvad borgeren kan få støtte til?

En gennemgående oplevelse hos kommunerne er, at § 85 er meget bredt formuleret i lovteksten og i vejledningen. Det gør, at kommunerne kan have svært ved at vurdere, hvad man kan få støtte til – og at borgere kan have svært ved at gennemskue, om de er berettiget til hjælp.

Skal hjælpen gives som socialpædagogisk støtte efter § 85 eller praktisk hjælp efter § 83?

Kommunerne oplever, at det er vanskeligt at vurdere, om hjælpen skal gives som socialpædagogisk støtte, der guider borgeren igennem aktiviteten, eller som praktisk hjælp efter §

INFOBOKS:

Ankestyrelsen har beskrevet praksis ved nogle af snitfladerne i blandt andet principmeddelelse 10-19 og artiklen: "[Skal hjælpen bevilges som socialpædagogisk støtte eller som personlig hjælp.](#)"

Derudover kan der læses mere i øvrige artikler, principmeddelelser og i temanotater på Ankestyrelsens hjemmeside infoboks slut.

83, hvor opgaven udføres for borgeren. Kommunerne efterspørger i den forbindelse flere eksempler at læne sig op ad i vurderingen.

Hvordan koordineres socialpædagogisk hjælp med personlig og praktisk hjælp?

Både borgere, interessenter og kommuner oplever også udfordringer med, at opdelingen mellem opgaver efter socialpædagogisk hjælp og opgaver efter personlig og praktisk hjælp ikke altid giver mening og kan være udfordrende at koordinere grundet kommunernes organisering. Det kan i praksis betyde mange forskellige fagpersoner i borgernes hjem. Kommuner og en interessent foreslår, at man kan samle de to typer af hjælp under én bestemmelse eller arbejde med at få flere til at udbyde hjælp efter begge bestemmelser.

Udfordringer og løsningsforslag i forhold til sagsoplysning og helhedsvurdering

Hvordan oplyses en sag tilstrækkeligt, så borgeren får den rette indsats?

Flere af kommunerne oplever, at det kan være udfordrende at få oplyst sagen tilstrækkeligt for at sikre, at borger får den rette indsats til sine støttebehov, og få afdækket om andre støtte-foranstaltninger kunne afhjælpe nogle af behovene.

Hvad gør man, når borger og kommuner ikke er enige om sagens oplysninger og vurderingen af dem?

Flere borgere og DUKH (Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet) fortæller, at borgerne ikke føler sig hørt og inddraget i sagsbehandlingen, og at de ikke forstår, hvorfor kommunen ikke lægger vægt på de oplysninger i sagen, som borgerne ser som vigtige. Kommunerne foreslår at give mulighed for et indledende afklarende forløb til at sikre en grundig indsigt i borgerens behov og ønsker.

Hvordan sikres helhedsvurdering af sagerne, når der skal koordineres på tværs i kommunen og med sundhedssektoren?

Lidt over halvdelen af kommunerne oplever udfordringer med at sikre helhedsvurdering af sagerne. Udfordringerne skyldes delvist organisering i kommunen, da der kan være brug for koordinering på tværs af social-, sundheds- og beskæftigelsesforvaltningen. Der er i sager om socialpædagogisk støtte ofte brug for samarbejde mellem rådgivere, der sidder med § 83, og dem, der sidder med § 85. Derudover er der udfordringer med snitflade og samarbejde med sundhedssektoren. Nogle kommuner foreslår særlige krav til helhedsbehandling ved særligt komplekse sager, mens andre efterspørger klarere beskrivelser af opgaver og ansvarsfordeling.

Udfordringer og løsningsforslag i forhold til vurdering af tilstrækkelig dækning af hjælpebehov

Hvordan vurderer man, om borgerens behov er tilstrækkeligt dækket?

Flere kommuner fortæller, at det er en udfordring at vurdere, hvornår borgerens behov er tilstrækkeligt dækket. Udfordringen skyldes blandt andet, at der ikke er noget klart sammenligningsgrundlag for, hvornår konsekvenserne af funktionsnedsættelsen er tilstrækkeligt afhjulpet.

I deres forslag til, hvordan denne udfordring kan håndteres, så bestemmelsen både bliver enklere at forvalte og sikrer borgerens retssikkerhed, nævner kommunerne, at der kan laves:

- Klare eksempler på, hvornår en borgers hjælpebehov er tilstrækkeligt dækket.
- Klarere beskrivelse af, hvornår man er i målgruppen for socialpædagogisk støtte, og hvornår man har brug for forebyggende indsatser, for eksempel efter §§ 82 a-b om gruppebaseret hjælp, omsorg, støtte, optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.
- Fast loft for socialpædagogisk ledsagelse.

Kommunerne udtrykker ikke et ønske om objektive kriterier, der indskrænker kommunernes mulighed for individuelt og konkret skøn.

Kommunernes oplevelser af udfordringer med øvrige bestemmelser

Merudgifter, borgerstyret personlig assistance og kontant tilskud er de bestemmelser, flest kommuner oplever udfordringer med

Endelig viser undersøgelsen, hvor kommunerne oplever udfordringer med de øvrige bestemmelser på voksenhandicapområdet. De bestemmelser, som flest kommuner i nogen eller høj grad oplever udfordringer med, er (Socialpædagogisk støtte efter § 85 indgik ikke i dette spørgeskema, da vi har spurgt kommunerne ind til socialpædagogisk støtte i et andet spørgeskema (læs mere i metodebilaget). I spørgeskemaet om socialpædagogisk støtte spurgte vi ikke til, i hvor høj grad kommunen generelt oplever udfordringer med bestemmelsen, så vi ved ikke, om socialpædagogisk støtte er blandt de bestemmelser, som flest kommuner i nogen eller høj grad oplever udfordringer med, men vi spurgte kommunerne til, om de oplever en række konkrete udfordringer med bestemmelsen. 89 kommuner oplever en eller flere konkrete udfordringer med socialpædagogisk støtte):

- Merudgifter efter servicelovens § 100.
- Borgerstyret personlig assistance efter servicelovens § 96.
- Kontant tilskud efter servicelovens § 95.

Over 60 procent af kommunerne oplever i nogen eller høj grad udfordringer med merudgifter, borgerstyret personlig assistance og kontant tilskud til ansættelse af hjælpere. De tre bestemmelser er desuden også blandt de bestemmelser på voksenhandicapområdet, hvor flest kommuner vurderer, at regelforenklinger vil kunne afhjælpe udfordringerne. De øvrige bestemmelser på voksenhandicapområdet oplever mellem 9 og 43 procent af kommunerne i nogen eller høj grad udfordringer med.

På tværs af alle bestemmelserne angår nogle af de gennemgående udfordringer, som kommunerne oplever: sagsoplysning, snitflader mellem bestemmelser og mellem sektorer, målgruppevurderinger og stigende kompleksitet i sagsbehandlingen forbundet med udvikling i diagnoser og tekniske hjælpemidler.

For de tre bestemmelser, som flest kommuner i nogen eller høj grad oplever udfordringer med, peger kommunerne på følgende:

Merudgifter efter § 100: Kommunerne oplever udfordringer med vurdering af personkreds, sagsoplysning og med snitfladen til sundhedslovgivningen. Kommunerne peger bl.a. på løsninger i form af fastsatte ydelsesniveauer, en fælles model eller katalog til sagsoplysning og præformulerede lægeerklæringer.

Borgerstyret personlig assistance efter § 96: kommunerne oplever udfordringer med vurdering af personkreds, udmåling af hjælp, udfordringer med at sikre arbejdsvilkår samt sagsoplysning/dokumentationskrav. Kommunerne peger bl.a. på løsninger i form af tydeliggørelse af formålet med og målgruppen for borgerstyret personlig assistance, tydeligere kriterier for arbejdslederevne og regelpræciseringer ift. arbejdsgiverfirmaer.

Kontant tilskud efter § 95: Her peger kommunerne på udfordringer forbundet med hjemmel, borgers arbejdslederevne og arbejdsvilkår. Kommunerne peger bl.a. på løsninger i form af klarere kriterier for vurdering af arbejdslederevne, tydeliggørelse af krav til udmåling og hjemmel til flere typer hjælp og støtte i § 95, end der er i dag.

Den bestemmelse, som har den højeste omgørelsesprocent i Ankestyrelsen er midlertidigt botilbud efter § 107. Her var der 938 klagesager i 2019-2023, hvoraf 54 procent blev omgjort. Der er også 40 procent af kommunerne som angiver, at de oplever nogen eller høj grad af

udfordringer med bestemmelsen. I kommunernes besvarelser peger de bl.a. på, at udfordringerne er med en svær lovtekst, snitfladen mellem botilbud efter § 107 og efter § 108 samt målgruppevurderingen.

I bilag 1 har vi lavet sammendrag af kommunernes beskrivelser af udfordringer og deres løsningsforslag til de øvrige bestemmelser.

INFOBOKS: METODE OG DATAGRUNDLAG

Undersøgelsen bygger på følgende datakilder:

- Viden fra Ankestyrelsen og Social- og Boligstyrelsen i en indledende vidensopsamling
- Interview med fem borgere/pårørende og en professionel partsrepræsentant
- Gruppeinterview med sagsbehandlere, jurister og faglige ledere i seks af landets kommuner.
- En landsdækkende spørgeskemaundersøgelse til områdejurister, faglige ledere eller myndighedsledere i alle landets 98 kommuner.

Undersøgelsens metode og begrebsafklaring beskrives i kapitel 5.

Kapitel 2 Generelle udfordringer med lovmedholdelighed på voksenhandicapområdet

I dette kapitel undersøger vi, hvilke udfordringer kommunerne har med at overholde servicelovens bestemmelser på handicapområdet, forvaltningsloven og retssikkerhedsloven gennem en opsamling af viden om fejl og mangler i sagerne.

Vi undersøger kommunernes udfordringer med at overholde gældende lovgivning gennem:

- Ankestyrelsens statistik om klagesager fra 2019-2023, som giver viden om påklagede sager, herunder antallet af sager, omgørelsesprocenter, årsager til omgørelse og de typiske fejl og mangler, som Ankestyrelsen finder i kommunernes afgørelser,
- interviews med medarbejdere i Ankestyrelsen og Social- og Boligstyrelsen
- perspektiveringer til tidligere undersøgelser fra Ankestyrelsen.

KOMMUNERNES OVERHOLDELSE AF GÆLDENDE LOVGIVNING PÅ VOKSENHANDICAPOMRÅDET

Statistikken viser, at Ankestyrelsen i 2019-2023 behandlede i alt 23.721 sager på voksenhandicapområdet i serviceloven. I 2023 var tallet 3.414. Det fremgår af tabel 2.1., at den gennemsnitlige omgørelsesprocent for alle sagerne i denne periode er på 34 procent, og at omgørelsesprocenten i de udvalgte bestemmelser spænder fra 19 til 54 procent.

INFOBOKS: OMGØRELSESPROCENTEN

Omgørelsesprocenten beskriver den andel af Ankestyrelsens realitetsbehandlede sager, hvor Ankestyrelsen enten hjemviser sagen til genbehandling i kommunen, eller ændrer/ophæver kommunens afgørelse.

TABEL 2.1 OMGØRELSESPROCENTER PÅ VOKSENHANDICAPOMRÅDET

Bestemmelse på serviceloven	Omgørelsesprocent (gennemsnit for 2019-2023)	Realitetsbehandlede sager 2019-2023	Realitetsbehandlede sager 2023
*Boligindretning - § 116	*19%	*1.082	*160
*Forbrugsgoder - §113	*23%	*1.863	*309
Støtte og kontaktperson - § 99	27%	11	0
*Støtte til bil - §114	*27%	*2.875	*392
Ledsagerordning - § 97	27%	425	49
*Hjælpe midler - § 112	*28%	*7.308	*986
Behandling - § 102	28%	396	87
Pasning af nærtstående - § 118	29%	116	28
Borgerstyret personlig assistance - § 96	36%	800	127
Længerevarende botilbud - § 108	40%	375	98
Merudgifter - §100	42%	3.194	448
Afløsning og aflastning - § 84	43%	351	50
Støtte og kontaktperson til døvblinde - § 98	43%	47	4
Beskyttet beskæftigelse - § 103	45%	58	3
Selvudpeget hjælp - § 94	46%	98	11
Hjemmehjælp - § 83	46%	1.532	252
Aktivitets- og samværstilbud - § 104	48%	220	33
Kontant tilskud - § 95	50%	367	40
Socialpædagogisk støtte - § 85	51%	1.482	201
Genoptræning - § 86	53%	152	18
Midlertidigt botilbud - §107	54%	969	118
I alt	34%	23.721	3.414

Note: Tallene gælder d. 1 januar 2019 - 3. december 2023.

* Tallet dækker alle sager efter bestemmelsen, det vil sige både sager på børneområdet og voksenområdet, da bestemmelsen både er gældende for børn og voksne.

Udregning af opgørelsesprocenten ud for i alt er baseret på, at der var 8081 omgjorte sager samlet på alle de nævnte bestemmelser i perioden 2019-2023.

Antallet af klagesager for den enkelte bestemmelse fortæller ikke noget om, hvor stor en andel af de kommunale afgørelser om denne bestemmelse, der påklages til Ankestyrelsen. Dette tal indgår ikke i rapporten, da vi ikke kender antallet af kommunale afgørelser om de enkelte bestemmelser.

For flere tal omkring Ankestyrelsens sagsbehandling af sager, henviser vi til Ankestyrelsens talportal: [www. https://ast.dk/tal-og-statistik-app/](https://ast.dk/tal-og-statistik-app/).

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem 21. februar 2024.

Tabel 2.1 viser, at de højeste omgørelsesprocenter er i sager om

- midlertidige botilbud (servicelovens § 107) med 54 procent.
- Genoptræning (servicelovens § 86) med 53 procent.
- Socialpædagogisk støtte (servicelovens § 85) med 51 procent.

Vi ser de laveste omgørelsesprocenter i sager om boligindretning og forbrugsgoder (servicelovens §§ 113 og 116) med hhv. 19 og 23 procent.

I tolkningen af omgørelsesprocenterne er det vigtigt at tage højde for antallet af (realitetsbehandlede) sager og have for øje, at statistikken alene giver et indblik i de påklagede sager og dermed ikke nødvendigvis er et udtryk for den generelle sagsbehandling i kommunerne, fordi der er en række sager, der aldrig påklages til Ankestyrelsen. Resultater fra Handicapsagsbarometret viser dog, at 47 procent af de 385 gennemgåede sager om ledsagelse efter § 97 ville være blevet omgjort, hvis de var påklaget til Ankestyrelsen. Handicapsagsbarometret gennemgår sager, der ikke har været påklaget til Ankestyrelsen.

Tal fra Ankestyrelsens sagsbehandling viser, at Hjælpebidrag efter § 112 er den bestemmelse, som Ankestyrelsen modtager langt det største antal klager om (7.308 i perioden 2019-2023). Støtte til merudgifter og støtte til bil, er også bestemmelser på voksenområdet, som Ankestyrelsen modtager mange klager om. Det skal bemærkes, at hjælpebidrag og støtte til bil også benyttes på børnehandicapområdet (Dette gælder også for bestemmelserne: Forbrugsgoder efter § 113, § 116 om boligindretning og § 118 om pasning af nærtstående). Det skal også bemærkes, at antallet af klagesager for den enkelte bestemmelse ikke fortæller noget om, hvor stor en andel af de kommunale afgørelser om denne bestemmelse, der påklages til Ankestyrelsen. Dette tal indgår ikke i rapporten, da vi ikke kender antallet af kommunale afgørelser om de enkelte bestemmelser.

INFOBOKS: HANDICAPSAGSBAROMETRET

Du kan læse Handicapsagsbarometret på Ankestyrelsens hjemmeside her: [Handicapsagsbarometret 2023 om ledsagelse efter servicelovens § 97 – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

ÅRSAGER TIL OMGØRELSE OG FORMELLE FEJL VED KOMMUNERNES ANVENDELSE AF BESTEMMELSERNE

Ankestyrelsen registrerer årsagerne til, at en sag omgøres i Ankestyrelsen og, om førsteinstansen overholder de formelle regler for sagsbehandlingen (Statistikken over formelle sagsbehandlingsfejl er et supplement til Ankestyrelsens statistik over sagsudfald. Statistikken kan bruges som et pejlemærke for kvaliteten af den sagsbehandling, der foregår i alle sager hos førsteinstansen – både de sager, der senere stadfæstes i Ankestyrelsen, og de sager, der omgøres. Det er vigtigt at understrege, at dette pejlemærke ikke kan stå alene, da sager kan blive ændret eller hjemvist af andre årsager end på grund af formelle fejl. Du kan læse mere om Statistikken over årsager til omgørelse og Statistikken over kritik af formelle sagsbehandlingsfejl på Ankestyrelsens hjemmeside: www.ast.dk). Årsagerne til omgørelse registreres kun for de sager der omgøres, dvs. at de hjemvises, ophæves eller ændres. Kritik af formelle fejl registreres i alle sager der behandles i Ankestyrelsen. Vi har undersøgt, hvilke formelle sagsbehandlingsfejl kommunerne oftest laver i sager på voksenhandicapområdet, og hvilke årsager der hyppigst er årsag til omgørelse. De formelle sagsbehandlingsregler er dem, der følger af forvaltningsloven, offentlighedsloven, retssikkerhedsloven og almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Der er tale om processuelle sagsbehandlingsregler, som kommunerne skal følge, når de træffer afgørelser over for borgerne. Når Ankestyrelsen behandler en klage, skal vi også vurdere, om

førsteinstansen overholder disse formelle regler for sagsbehandlingen. Her er de vigtigste regler dem, der kan have betydning for sagens resultat. Det er for eksempel:

- Borgerens ret til at komme med bemærkninger til sagens væsentlige oplysninger, inden sagen bliver afgjort (partshøring)
- Reglen om at alle nødvendige og korrekte oplysninger skal ligge i sagen, inden den bliver afgjort (undersøgelsesprincippet)
- Borgerens ret til at få en forklaring på afgørelsens resultat (begrundelse).

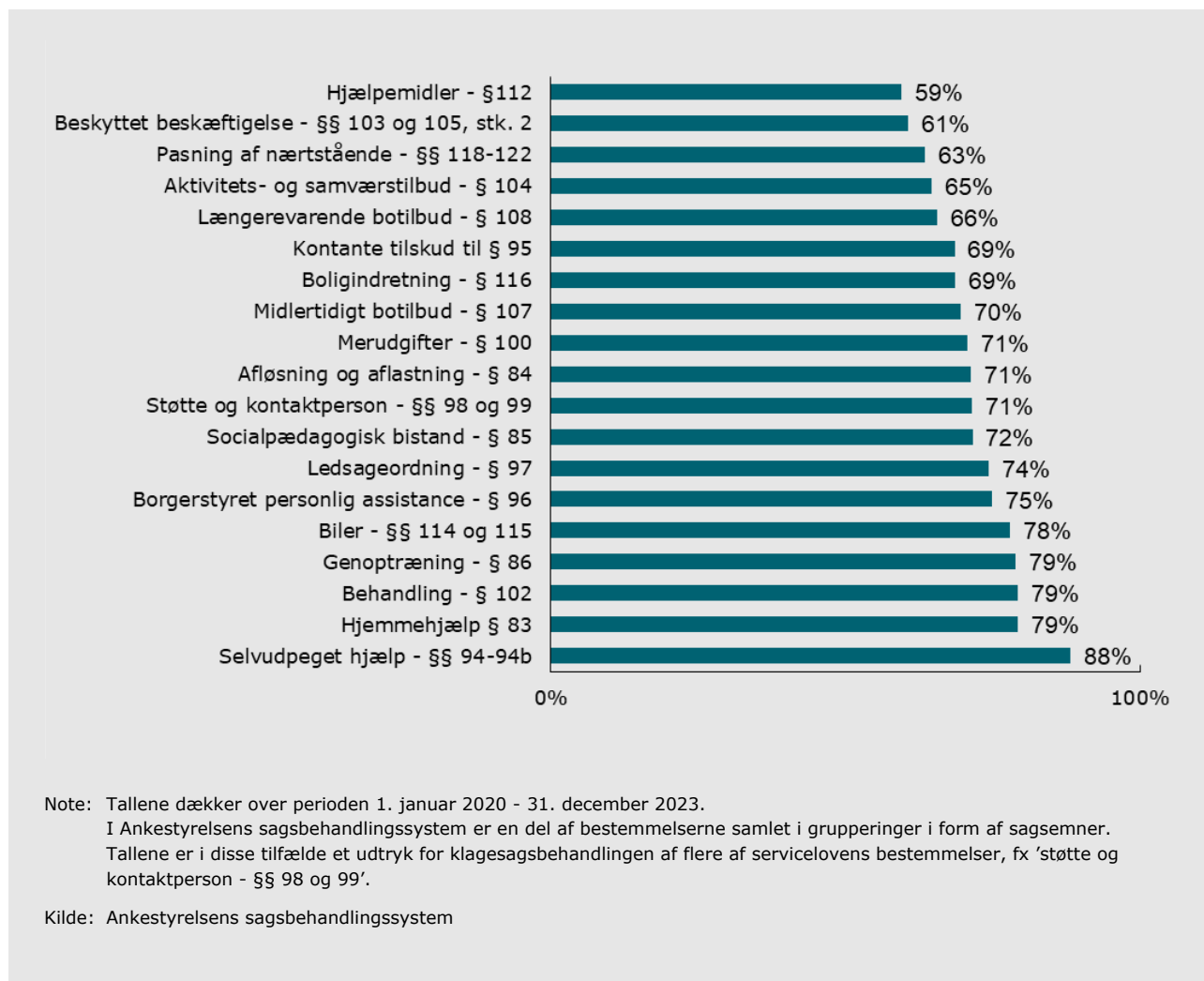
Overholder myndigheden ikke de regler, vil en afgørelse som udgangspunkt kunne være ugyldig og derfor ikke gælde for borgeren. Andre regler for sagsbehandlingen er også vigtige, men påvirker ikke direkte sagens resultat. Det er for eksempel regler om tidsfrister, notatpligt og klagevejledning. Disse regler er vigtige at overholde, men kan ikke i sig selv føre til, at afgørelsen er ugyldig.

Ankestyrelsen kan både udtale kritik om overholdelse af formelle regler, når vi stadfæster afgørelsen, og når vi ændrer, ophæver eller hjemviser sager (Vi udtaler kritik, når der er tale om formelle sagsbehandlingsfejl. Vi udtaler ikke kritik af en fejl i sagens indhold, herunder lovfortolkningen. Her ligger Ankestyrelsens reaktion på afgørelsen i selve resultatet i form af hjemvisning, ændring eller ophævelse).

De hyppigste årsager til omgørelse og de oftest forekommende formelle sagsbehandlingsfejl i klagesagerne på voksenhandicapområdet er manglende sagsoplysning og begrundelsesmangler. Dette fremgår af Ankestyrelsens registrering af årsager til omgørelse og registrering af kritik af sagsbehandlingen og gør sig gældende for alle bestemmelser på børne- og voksenhandicapområdet. I det følgende ser vi nærmere på, hvordan fejlene fordeler sig på bestemmelserne og på, hvad Ankestyrelsens erfaringer og tidligere undersøgelser kan fortælle om karakteren af og baggrunden for disse fejl. Vi inddrager også viden herom fra Social- og Boligstyrelsen, herunder erfaringer fra Taskforce Handicap og erfaringer hos VISO.

For alle bestemmelserne på voksenhandicapområdet er årsagen til mange af omgørelserne manglende oplysningsgrundlag eller mangler i begrundelsen. Dette fremgår af nedenstående figur, der viser andelen af omgjorte sager, der havde oplysningsgrundlaget eller begrundelse som årsag til omgørelse.

FIGUR 2.1 ANDEL AF SAGER MED OPLYSNINGSGRUNDLAG/BEGRUNDELSE SOM ÅRSAG TIL OMGØRELSE

Manglende sagsoplysning

Kommunen er efter § 10 i retssikkerhedsloven ansvarlig for, at sager, der behandles efter denne lov, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse. Bestemmelsen i § 10 er en lovfæstelse af den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om officialprincippet, hvorefter en myndighed har pligt til at sørge for at en sag er oplyst tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse.

Manglende sagsoplysning er den kritik, som Ankestyrelsen oftest anvender i sager på voksenhandicapområdet. Figur 2.1 viser, at kritikken gør sig gældende i mindst 10 procent af sagerne på alle sagsområder. De områder med størst andel af sager, hvor der mangler sagsoplysning, er genoptræning (servicelovens § 86) hjemmehjælp (servicelovens § 83) og kontante tilskud (servicelovens 95) omend genoptræning skiller sig ud med 42 procent af sagerne.

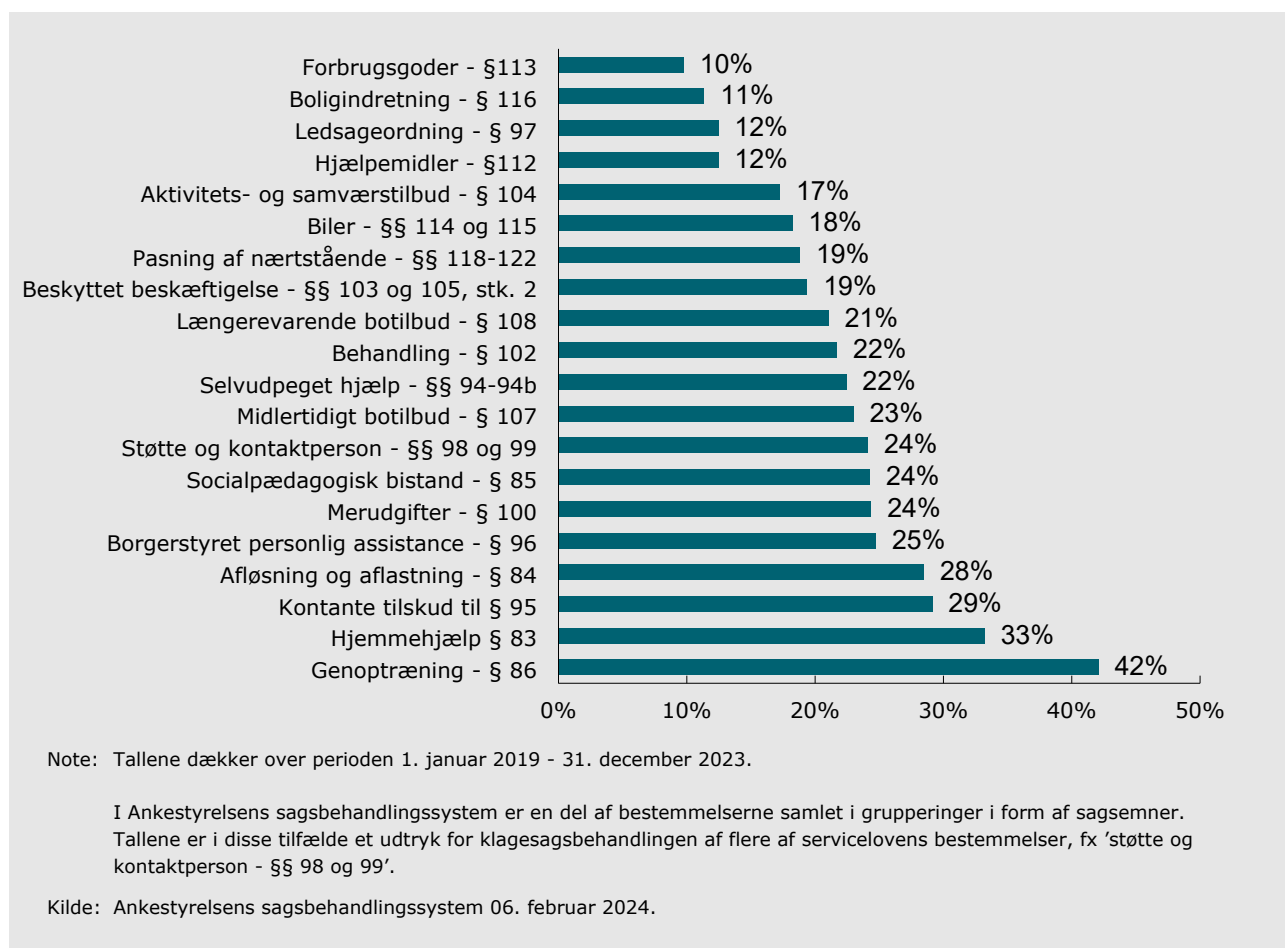

INFOBOKS: SAGSOPLYSNING

Kommunerne skal sørge for, at alle relevante oplysninger bliver tilvejebragt, og vurdere, om oplysningerne er dækkende og har den fornødne faktuelle sikkerhed.

Principperne om sagsoplysning kaldes også for officialprincippet. Officialprincippet er ikke lovfæstet, men er udtryk for en almindelig retsgrundsætning. Princippet fremgår på socialområdet dog også af § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven) infoboks slut.

FIGUR 2.2 ANDEL AF SAGER MED KRITIK: MANGLENDE SAGSOPLYSNING (OFFICIALPRINCIPPET)

Flere af Ankestyrelsens tidligere undersøgelser viser også manglende sagsoplysning i ikke-påklagede sager på voksenhandicapområdet.

Eksempelvis fremgår det af en praksisundersøgelse af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter § 95 (Undersøgelse af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance. 2019. <https://ast.dk/publikationer/ankestyrelsens-undersogelse-af-kontant-tilskud-til-ansattelse-af-hjaelpere-og-borgerstyret-personlig-assistance>), at 13 ud af i alt 50 gennemgåede ikke-påklagede sager manglede væsentlige oplysninger. Det fremgår af undersøgelsen, at der særligt manglede oplysninger om de enkelte opgavers varighed og borgernes samlede støttebehov, herunder manglede oplysninger om praktiske opgaver som indkøb og rengøring (Andre relevante undersøgelser er *Kommunernes visitation til tilbud efter serviceloven til borgere med sjældne handicap og erhvervet hjerneskade*. 2015.

[Ankestyrelsens hjemmeside for publikationer af praksisundersøgelser og Ankestyrelsen \(2023\): Kommunernes arbejde med retssikkerhed på socialområdet](#). Link: [Ankestyrelsens hjemmeside for publikationer om retssikkerhedsundersøgelser om kommunernes arbejde](#).)

VISOs medarbejdere fortæller, at udfordringerne med sagsoplysning blandt andet kan dreje sig om:

- at kommunerne ikke får stillet tilstrækkeligt præcise spørgsmål til fagfolk,
- at fagfolk ikke kan udtale sig om det, som kommunerne skal have belyst, eller
- at kommunerne ikke prioriterer at komme på hjemmebesøg med henblik på inddragelse og sagsoplysning om bl.a. borgerens funktionsevne.

Desuden beskriver VISO, at der ved overgangen fra barn til voksen kan være udfordringer med at få indhentet de rette oplysninger rettidigt, da dette kræver en faglig viden om, hvad man skal undersøge op til det 18. år med henblik på støtte efter det fyldte 18 år.

Begrundelse

Den anden mest hyppige kritik i klagesagsbehandlingen går på begrundelsen. Det fremgår af figur 2.2, at de tre bestemmelser, hvor kritikken er hyppigst er genoptræning efter § 86, socialpædagogisk støtte efter § 85 og hjemmehjælp efter § 83, men at der er mindst 10 procent af sagerne, der har begrundelsesmangel på 14 af de 20 sagsområder.

INFOBOKS: OVERGANGEN FRA BARN TIL VOKSEN

Når en ung med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse, som modtager hjælp efter serviceloven, fylder 16 år, skal kommunalbestyrelsen jf. servicelovens § 19 a, stk. 1, påbegynde forberedelsen af overgangen til voksenlivet. Det samme gælder for unge, hvis forældremyndighedsindehavere modtager hjælp efter serviceloven alene med afsæt i den unges funktionsnedsættelse eller lidelse.

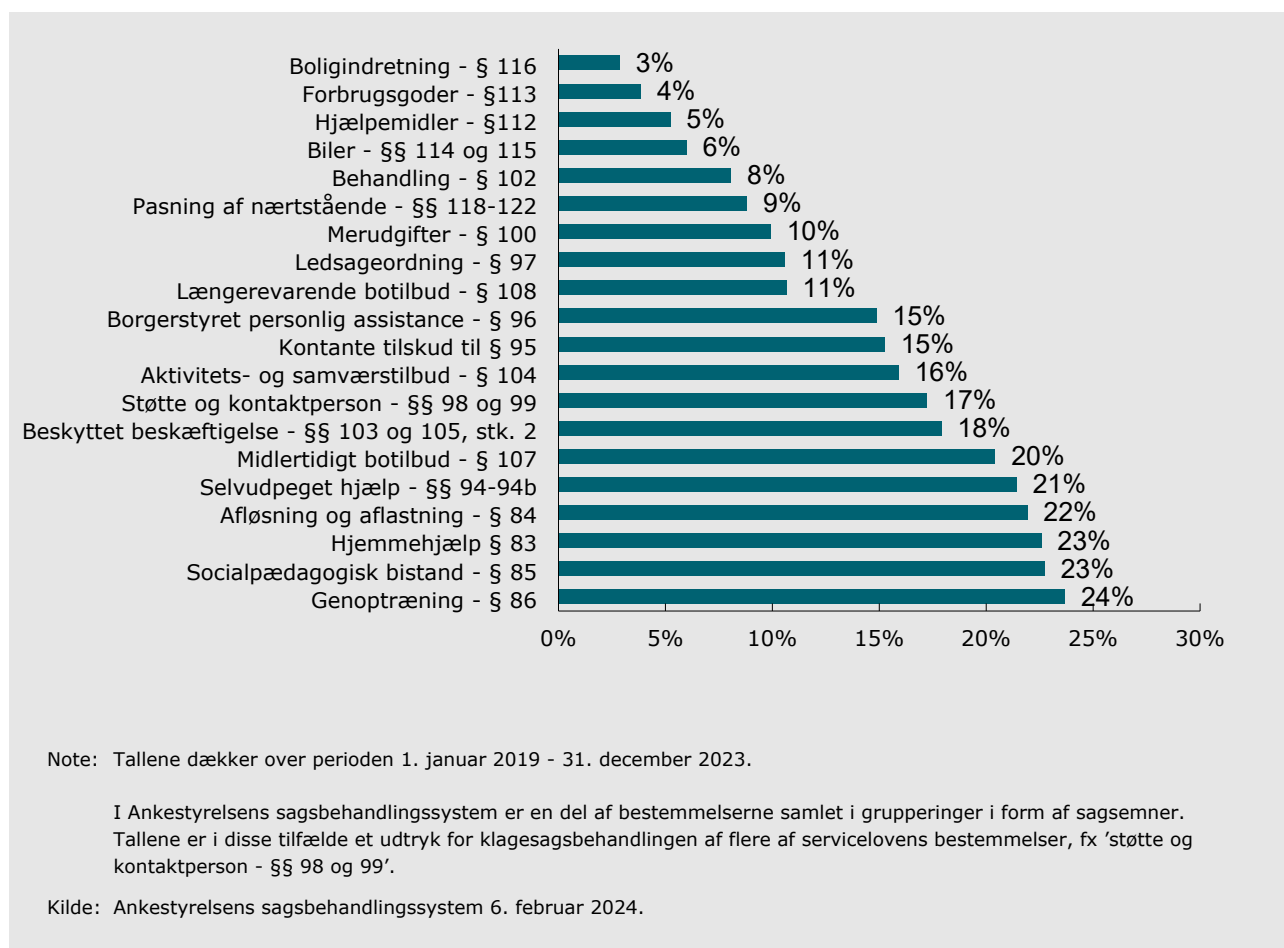
Kommunen skal i den forbindelse overveje forhold vedrørende blandt andet uddannelse, beskæftigelse, sociale forhold, mv., jf. § 19 a, stk. 2 infoboks slut.

INFOBOKS: BEGRUNDELSE

En skriftlig afgørelse skal være ledsaget af en begrundelse, hvis der ikke gives fuldt ud medhold. Begrundelsen skal – når afgørelsen indeholder et skøn - angive hovedhensyn og hvilke faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning, samt henvisning til de retsregler, som afgørelsen er truffet i henhold til.

Kravene for begrundelsen af sagen er blandt andet reguleret i forvaltningslovens kapitel 6 infoboks slut.

FIGUR 2.3 ANDEL AF SAGER MED KRITIK: BEGRUNDELSE

Ankestyrelsens tidligere undersøgelser og gennemgang af ikke påklagede sager i forbindelse med arbejdet med Taskforce Handicap (Du kan læse om Taskforcen på handicapområdet her: <https://sbst.dk/tvaergaende-omrader/sagsbehandling/taskforce-handicap>) viser også manglende begrundelse. For eksempel begrundes kommunerne til tider ikke, hvorfor de ikke

fraviger kvalitetsstandarden, når de i afgørelser henviser til kvalitetsstandarden i kommunen. Kommunerne mangler dermed i disse tilfælde at beskrive den konkrete og individuelle vurdering i afgørelsen, og Ankestyrelsen må derfor antage, at kommunerne ikke har foretaget denne individuelle vurdering af borgerens konkrete forhold.

I ovennævnte praksisundersøgelse om kontant tilskud efter § 95 (*Undersøgelse af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance (BPA)*), Ankestyrelsen (2019): [Ankestyrelsens undersøgelse af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)). konstateres det, at kravene til begrundelsen i 18 ud af de i alt 50 gennemgåede ikke-påklagede sager ikke er opfyldt. Her lægger kommunerne i nogle tilfælde vægt på egne kvalitetsstandarder uden konkret at undersøge og redegøre for, om de skal fravige disse. Det ses også, at kommunerne kan have udfordringer med at begrunde, hvordan de er kommet frem til det fastsatte timetal.

Ankestyrelsen ser også eksempler på andre former for begrundelsesmangler såsom manglende redegørelse for hovedhensyn og manglende tydeliggørelse af, hvilke faktiske omstændigheder der er tillagt betydning i skønsudøvelsen. Det kan for eksempel være tilfælde, hvor der ikke i begrundelsen er angivet de forhold og overvejelser, der reelt har ført myndigheden frem til den trufne afgørelse. Se også boks om begrundelser i marginen.

Opsamling på generelle udfordringer og socialpædagogisk støtte

I det næste kapitel (3) fokuserer vi på reglerne om socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85. § 85 er blandt andet udvalgt på baggrund af Ankestyrelsens opsamling af viden om, hvilke bestemmelser, der har en høj omgørelsesprocent og et højt antal klagesager.

Det fremgår ovenfor af tabel 2.1, at Ankestyrelsen fra 2019-2023 modtog 1.482 klagesager om socialpædagogisk støtte, og at omgørelsesprocenten på sagerne var 51 procent.

Det fremgår også, at 24 procent af sagerne fik kritik for manglende sagsoplysning og 23 procent af sagerne fik kritik for mangelfuld begrundelse.

Sideløbende med at nærværende retssikkerhedsundersøgelse er gennemført, har retssikkerhedsenheden (Læs mere om retssikkerhedsenheden og dens undersøgelser her: [Ankestyrelsen hjemmeside om hovedopgaver](#)), der er forankret i Ankestyrelsen, undersøgt kommunernes arbejde med begrundelser i sager om socialpædagogisk støtte.

INFOBOKS: KOMMUNERNES ARBEJDE MED BEGRUNDELSER I SAGER OM SOCIALPÆDAGOGISK STØTTE

Retssikkerhedsenheden, der er forankret i Ankestyrelsen, har undersøgt kommunernes arbejde med begrundelser i sager om socialpædagogisk støtte. Den konkluderer blandt andet: Borgerne søger ikke nødvendigvis specifikt om socialpædagogisk støtte, men om hjælp. Det betyder, at hvis borgerne ikke kan få socialpædagogisk støtte, så skal de vejledes videre til at få anden form for hjælp enten i kommunen eller i civilsamfundet (jf. Retssikkerhedsloven § 5). Kommunerne skal give en begrundelse, hvis borgeren ikke får fuldt ud medhold.

Kommunerne er særligt udfordrede i forhold til begrundelser i sager om socialpædagogisk støtte, når de er usikre på, hvorvidt borgerne er i målgruppen for socialpædagogisk støtte eller skal have hjælp efter en anden bestemmelse.

Kommunerne har til tider svært ved at udmåle og beskrive støtten - det vil sige at fastsætte, hvor omfangsrig støtten skal være, og hvad den reelt skal indeholde. Nogle kommuner fortæller, at de ikke altid tydeligt beskriver dette i begrundelsen. Ankestyrelsen fremhæver dette som et opmærksomhedspunkt i kommunernes sagsbehandling, fordi borgere i disse tilfælde ikke kender omfanget af den bevilgede støtte, og dermed ikke har mulighed for at klage over afgørelsen, hvis borgeren mener, at der burde være bevilget yderligere støtte. Undersøgelsen kan læses her: [Ankestyrelsens hjemmeside for publikationer infoboks slut](#).

INFOBOKS: ANDRE RETSSIKKERHEDSINITIATIVER

Ankestyrelsen gennemfører i forbindelse med retssikkerhedsinitiativer på handicapområdet et juridisk serviceeftersyn, hvor Ankestyrelsen gennemgår sager om blandt andet hjemmetræning efter § 32 a og om dækning af merudgifter efter § 100, hvor der også vil blive taget stilling til kommunernes begrundelse infoboks slut.

Socialpædagogisk støtte

Dette kapitel handler om kommuners, borgeres og interessenters oplevelse af udfordringer med socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 og tilstødende paragraffer, og hvilke potentialer for regelforenkling de ser med henblik på øget retssikkerhed for borgeren.

Kapitlet bygger på interview med kommuner, borgere, interessenter og DUKH (Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet) og på et spørgeskema til landets kommuner, der omhandler de udfordringer og løsningsforslag, som kommuner, borgere og interessenter omtalte i interviewene.

Formålet med indsatsen efter § 85 om socialpædagogisk støtte er at styrke den enkeltes funktionsmuligheder eller at dække de behov, der opstår som følge af den nedsatte funktionsevne. Socialpædagogisk støtte skal bidrage til, at den enkelte kan skabe en tilværelse på egne præmisser. Indsatsen tager således sigte på, at den enkelte kan bevare eller forbedre sine psykiske, fysiske eller sociale funktioner.

Støtten kan både gives med henblik på udvikling og/eller vedligeholdelse af personlige færdigheder, eksempelvis med henblik på at skabe eller opretholde sociale netværk, struktur i dagligdagen mv., således at personen bliver bedre i stand til at gøre brug af samfundets almindelige tilbud.

INFOBOKS: SOCIALPÆDAGOGISK STØTTE – SERVICELOVENS § 85

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer infoboks slut.

For personer, der på grund af betydelig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne reelt ikke har mulighed for at tage vare på egne interesser, er formålet med den socialpædagogiske støtte også at yde en særlig hjælp, så den pågældende kan opnå og fastholde egen identitet samt opnå en mere aktiv livsudfoldelse.

INFOBOKS: HVAD KAN STØTTEN BESTÅ I?

Kommunen skal efter serviceloven tilbyde den nødvendige socialpædagogiske støtte til aktiviteter, så borgere med betydelig nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer så vidt muligt er i stand til at leve og udfolde sig på lige fod med andre.

Socialpædagogisk støtte kan bestå af et bredt spektrum af socialpædagogiske foranstaltninger og andre støtteforanstaltninger. Der kan f.eks. gives vejledning, rådgivning, optræning og hjælp til selvhjælp til at udføre dagligdagens gøremål m.v.

Hjælpen bør tage sigte på hjælp til selvhjælp både på det praktiske og det personlige plan.

Den socialpædagogiske støtte kan eksempelvis bestå af:

- Hjælp til at tilrettelægge eller overskue egen økonomi
  - Støtte til at varetage forælderrolle
  - Ledsagelse (f.eks. til indkøb, fritids- og kulturtilbud m.v.)
  - Posthåndtering
  - Kommunikation med det offentlige
- Rådgivningshjælp til f.eks. opretholdelse af sociale netværk infoboks slut.

Infoboks: Du kan bl.a. læse mere om servicelovens § 85 her:

- Bekendtgørelse af lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie (LBK nr. 346 af 31/03/2020).

Principmeddelelser:

- 6-18 om personkreds for socialpædagogisk støtte
- 50-19 om sagsbehandling
- 60-15 om kompensationsprincippet og støtte til selvvalgte aktiviteter
- 66-16 om sektoransvarlighedsprincippet
- 10-19 om personlig og praktisk hjælp og socialpædagogisk støtte
- 29-17 om støtte til aktiviteter
- 63-17 om afgrænsningen mellem samtaler af behandlingsmæssig og socialpædagogisk karakter.
- 52-15 om ledsagelse til lægeordineret aktivitet

Øvrige:

- Vejledning om socialpædagogisk bistand, støtte- og kontaktpersoner, behandling og pasning af nærtstående efter reglerne i serviceloven (VEJ nr. 9764 af 02/10/2023).

Artiklen "Er borgeren i personkredsen" (Nyt fra Ankestyrelsen nr. 3, 2018) infoboks slut.

I det følgende beskriver vi, hvilke udfordringer med bestemmelsen som kommunerne, borgerne og interessenterne peger på i interviewene, og på hvad resultaterne fra spørgeskemaundersøgelserne fortæller om, hvor udbredte udfordringerne er. Til de udfordringer, hvor kommuner, borgere eller interessenter er kommet med forslag til regelændringer er disse skrevet ind efter beskrivelsen af udfordringen.

LOVTEKST OG VEJLEDNING

Bred bestemmelse

Både kommuner og interessenter gør opmærksom på, at § 85 er formuleret meget bredt og grænser op til flere andre bestemmelser i serviceloven, herunder § 83, § 97, § 102 og § 107. Kommuner og interessenter beskriver dog også, at den brede formulering har den fordel, at borgere, der ellers ikke ville kunne få hjælp eller støtte til deres behov efter serviceloven, rent faktisk får hjælp til deres udfordringer, og at det er nemmere at tilrettelægge en indsats, der passer til borgeren fordi der ikke findes udtømmende lister eller helt faste retningslinjer.

Rådgiverne i nogle kommuner oplever, at hvis borgeren har et støttebehov som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne – og dette støttebehov ikke kan dækkes af andre bestemmelser – så vil det næsten altid betyde, at de vurderer, at funktionsevnen er betydelig nedsat – og at borgeren derfor falder inden for personkredsen af § 85. Det skyldes, at de har en omsorgsforpligtelse over for borgeren efter servicelovens § 82, og at de oplever, at hvis de ikke bevilger borgeren socialpædagogisk støtte efter § 85, så får borgeren ikke opfyldt sit støttebehov, samtidig med, at det fremgår af vejledningen at et formål med § 85 er at kompensere for nedsat funktionsevne, som betyder, at borgeren ikke kan fungere optimalt i hverdagen. En rådgiver fortæller:

”Det kan nogle gange være en fordel at have noget som § 85, der er så bredt, for ligesom at sikre os, at der ikke er nogen der ryger mellem to stole. Så jeg kan også godt være bekymret for, hvis vi snævrer den ind [...] Måske har vi bare et samfund, der kræver, at vi har sådan en elastisk bred paragraf, så vi sikrer os.”

I spørgeskemaet er der også flere kommuner, der bemærker, at bestemmelsen spænder vidt - fra omsorg over ledsagelse og måltidsstøtte til udvikling. Det kan derfor rumme stort set alle udfordringer, som ikke kan henvises til andre steder.

Der er således bred enighed blandt de adspurgte kommuner og interessenter om, at bestemmelsen i servicelovens § 85 på grund af det brede anvendelsesområde og udprægede skønsmæssige vurderinger giver en række muligheder for at bevilge den hjælp, som præcis den enkelte borger har brug for i modsætning til visse andre bestemmelser i serviceloven.

Men kommuner, borgere og interessenter oplever også en række udfordringer forbundet med den brede formulering, som kan have betydning for borgernes retssikkerhed, som beskrives i det følgende sammen med hvilke mulige løsninger, som kommuner, borgere og interessenter peger på.

Udfordringer med, at det er svært at gennemskue, hvad borgeren kan få støtte til

Det fremgår af kommuneinterviewene, at bredden i bestemmelsen og de mange snitflader til andre bestemmelser i serviceloven gør, at det kan være uklart for borgere og rådgivere, hvad borgeren kan få støtte til efter § 85 og hvordan - blandt andet fordi det i nogle tilfælde vil være muligt at få opfyldt støttebehovet efter de andre bestemmelser. Det har ifølge visse af de interviewede kommuner den konsekvens af, at der er risiko for, at de enkelte rådgivere og kommuner benytter bestemmelsen forskelligt. Det opleves af kommunerne som en udfordring i forhold til borgerens retssikkerhed, da der mangler ensartethed og forudsigelighed i forhold til, hvad borgeren kan og ikke kan få støtte til.

Vi har derfor spurgt alle landets kommuner, om de oplever, at det kan være svært at vurdere, hvilke opgaver der kan bevilges støtte til efter servicelovens § 85. Omkring halvdelen af kommunerne (56 procent) er enige eller meget enige i dette, mens næsten en tredjedel (32 procent) er uenige i dette. I deres bemærkninger til spørgsmålet har kommunerne anført eksempler på, hvad de synes, der særligt udfordrer i den forbindelse:

- Flere kommuner bemærker, at særligt snitfladen til servicelovens § 83 kan være svær. Principmeddelelse 10-19 har gjort det klarere, men der er stadig udfordringer (Dette beskrives yderligere i afsnittet "Snitflade til § 83").
- Flere kommuner bemærker, at de oplever mange henvendelser om samtale og ensomhed, og at det er vanskeligt at vurdere, hvorvidt der er brug for terapi, eller om udfordringerne kan håndteres som samtaler om håndtering af følelser som en del af den socialpædagogiske støtte på det personlig og praktiske plan til at klare hverdagens aktiviteter.
- Flere kommuner bemærker, at der ikke er klarhed over, i hvilket omfang bestemmelsen skal bruges til at støtte op i forhold til behandling. Kommunerne peger derfor på, at sektoransvaret ikke er tydeligt, når bestemmelsen rummer ledsagelse til og deltagelse i samtaler hos egen læge. Fx uddyber en af kommunerne, at de oplever, at sundhedssektoren ikke sørger for ledsagelse til borgere, hvilket betyder at borgere afbryder forløb i sundhedssektoren, hvis ikke kommunen bevilger hjælp efter § 85 til ledsagelse/deltagelse til læge/hospitalsbesøg.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Ankestyrelsen har beskrevet praksis ved nogle af snitfladerne til de øvrige servicelovsbestemmelser i blandt andet principmeddelelse 10-19 og artiklen: "Skal hjælpen bevilges som socialpædagogisk støtte eller som personlig hjælp." infoboks slut.

[Forslag om tydeligere beskrivelse og flere eksempler i vejledning](#)

I interviewene med kommunerne fremkom følgende forslag til, hvordan udfordringerne med den bredt formulerede bestemmelse kan imødekommes:

- En tydeligere beskrivelse i lovteksten eller vejledningen.
- Flere eksempler i vejledningen.

Nogle kommuner efterspørger tydeligere beskrivelse i lovteksten eller vejledningen af, hvornår en funktionsnedsættelse er betydelig. Det gælder i forhold til at vurdere, hvornår der er brug for en indsats efter servicelovens § 85, og hvornår der kan bevilges en indsats efter servicelovens §§ 82 a-b.

Fra interview med kommuner og interessenter fremgår det også, at der efterspørges flere eksempler i vejledningen. Kommunerne sammenligner med vejledningen til servicelovens § 83, som de oplever som mere udførlig og med flere eksempler at læne sig op af i vurderingen. Det giver mere ensartede vurderinger, mener de.

I spørgeskemaet bemærkede flere kommuner også, at der er brug for mere konkrete vejledninger, mere undervisning eller flere principmeddelelser om bestemmelsen og dens snitflader til andre bestemmelser i serviceloven og sundhedslovgivningen.

INFOBOKS: PRINCIPMEDDELELSER OG ARTIKLER OM § 85

Ankestyrelsen har offentliggjort følgende principmeddelelser og artikler, der adresserer indholdet af støtte efter § 85 og snitflader til tilstødende bestemmelser:

Principmeddelelser:

- 10-19 om bl.a. snitfladen til servicelovens § 83.
- 6-18 om bl.a. snitfladen til servicelovens § 97.
- 76-17 om leverandørvalg og forskellen mellem servicelovens § 83 og § 85.
- 63-17 om sektoransvaret mellem serviceloven og sundhedsloven.

Artikler:

"Skal hjælpen bevilges som socialpædagogisk støtte eller personlig og praktisk hjælp?" (Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5 2019) infoboks slut.

PERSONKREDSEN OG UDMÅLING

Det følger af bestemmelsen i servicelovens § 85, at kommunen skal yde socialpædagogisk støtte til borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og borgere med særlige sociale problemer, som medfører et behov for hjælp, omsorg, støtte eller optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

Det er ikke en betingelse, at den betydelige funktionsnedsættelse eller de særlige sociale forhold er varige, eller at borgeren har en diagnose. Socialpædagogisk støtte kan bevilges samtidig med, at borgerens forhold er under afklaring, fx fordi behandlingsmulighederne ikke er udtømte, at borgeren er under helbredsmæssig udredning, eller fordi uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder ikke er afklaret.

Socialpædagogisk støtte kan bevilges til borgere, der har ressourcer til at kunne klare sig selv på nogle områder, men samtidig har behov for hjælp på andre områder.

Infoboks: Personkredsvurderingen

For at en borger kan få socialpædagogisk støtte, kræver det, at borgeren er omfattet af personkredsen for støtte for hver aktivitet eller funktion.

Det kræver, at behovet for støtte skal:

- falde ind under den form for støtte, der er omfattet af bestemmelsen
- skyldes borgerens betydelige funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer.

Kommunen skal vurdere, om borgeren er omfattet af personkredsen i forhold til den enkelte funktion eller aktivitet. Kommunen skal ikke foretage en samlet vurdering af, om borgeren er omfattet af personkredsen og herefter bredt bevilge socialpædagogisk støtte til forskellige funktioner.

Personkredsvurderingen skal med andre ord ske i forhold til hver aktivitet eller funktion. Det betyder, at borgeren kan være i personkredsen for nogle aktiviteter eller funktioner, men ikke er det for andre infoboks slut.

Ifølge de interviewede kommuner kan der være udfordringer med personkredsvurderingen i forhold til de enkelte aktiviteter, hjælp til digitale udfordringer og med hjælp til håndtering af økonomi.

Udfordringer med personkredsvurderingen i forhold til de enkelte aktiviteter

I vores interview med kommuner, DUKH og en professionel partsrepræsentant for borgere peges der på en række udfordringer i forbindelse med personkredsvurderingen. Udfordringerne handler for eksempel om:

- at det for kommunerne er en udfordring at vurdere, om borgeren har en betydelig nedsat funktionsevne i forhold til de enkelte aktiviteter frem for at vurdere borgerens generelle funktionsniveau. Det opleves som både tidskrævende og svære vurderinger, fordi personkredsvurderingen skal foretages i forhold til hver af de enkelte aktiviteter, som borgeren søger om støtte til.
- Både kommuner, interessenter, DUKH og professionel partsrepræsentant oplever, at der er særlige udfordringer i forhold til at vurdere ansøgninger fra borgere, der er ressourcestærke på flere områder og har klaret sig i mange år uden at modtage støtte efter serviceloven eller anden lovgivning.

Som eksempler nævnes, at det kan være svært for rådgiverne at navigere i, at en borger ikke kan bestille varer over nettet, men kan spille computerspil, eller at borger har en kandidatgrad, men ikke kan åbne deres digitale post fra det offentlige, eller at en uddannet psykolog kan have udfordringer med at strukturere sin hverdag. En kommune fremhæver, at man ubevidst kan komme til at lægge vægt på, hvad borgeren ellers har af ressourcer og kan i andre sammenhænge.

En yderligere pointe fra nogle kommuner er, at en konsekvens af denne måde at vurdere personkredsen på er, at kommunen oplever det som svært at begrunde et eventuelt afslag på socialpædagogisk støtte i tilfælde med borgere, der er ressourcestærke på flere områder. Det skyldes, at rådgiverne oplever det som udfordrende, hvilke faglige kriterier de kan inddrage, hvis borgeren eksempelvis kun har brug for hjælp til at læse og håndtere sin post, men kan klare alt andet selv. To kommuner nævner, at det kan være svært at vurdere, hvornår der er tale om en betydelig funktionsnedsættelse hos borgeren i forhold til den konkrete opgave.

I kommuneinterviewene fremgår det derudover, at kommunen har svært ved at vurdere, hvornår borgers udfordring i forhold til den enkelte aktivitet er betinget af funktionsnedsættelsen, og hvornår der er tale om en udfordring, som borger ville have uafhængigt af den nedsatte funktionsevne. De oplever, at der kan argumenteres for, at alle borgers udfordringer i et eller andet omfang er afledt af deres funktionsnedsættelse. En rådgiver forklarer dette sådan:

"Hvilke opgaver er det, man kan give socialpædagogisk støtte til og hvilke opgaver er det, at man nogle gange må erkende, at det også var lidt ekstra svært, fordi man også havde en

diagnose eller funktionsnedsættelse, men ikke nødvendigvis noget, man kan kompensere for. Jeg synes nogle gange vi giver 85, for at skulle kompensere for hele livet”

I den forbindelse efterspørger nogle kommuner en klarere beskrivelse af afgrænsningen mellem § 85 om socialpædagogisk støtte og §§ 82 a-b (om tilbud om gruppebaseret hjælp og støtte og tilbud om individuel tidsbegrænset socialpædagogisk hjælp og støtte), herunder udfordringer, der ikke kan bevilges støtte til. Dette er indeholdt i det tidligere beskrevne forslag om *Tydeligere beskrivelse og flere eksempler i vejledning*.

INFOBOKS: KRAV OM ÅRSAGSSAMMENHÆNG

Borgerens behov for støtte skal være betinget af funktionsnedsættelsen eller særlige sociale problemer. Hvis en borger for eksempel ønsker støtte til at hente børn skal behovet skyldes den betydelige funktionsnedsættelse eller de særlige sociale problemer infoboks slut.

Udfordringer med hjælp til digitale udfordringer blandt ældre

Blandt kommunerne, der blev interviewet, fortælles også om udfordringer med stigende antal borgere over pensionsalderen, der ikke tidligere har modtaget støtte fra kommunen, og som nu søger om støtte til at tilgå og betjene digitale platforme. Den oplevede udfordring består både i, at det er svært at skelne imellem støttebehov, der skyldes alder, og støttebehov, der skyldes funktionsnedsættelsen. Kommunerne oplever, at det er udfordrende at finde ud af, hvordan støtte skal gives – efter servicelovens § 83 (om personlig hjælp og pleje) eller efter § 85 (om socialpædagogisk støtte).

En kommune pointerer også, at der kan være uklarhed og forskellige opfattelser mellem de forskellige forvaltninger i kommunen i forhold til hvem, der skal behandle sagen, når §§ 83 og 85 behandles i forskellige forvaltninger.

79 procent af kommunerne har også angivet i spørgeskemaet, at de oplever udfordringer med flere borgere over folkepensionsalderen, der ikke tidligere har modtaget hjælp efter servicelovens regler, og som har behov for socialpædagogisk støtte til fx digital brevhåndtering.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Hvis hjælpebehovet til digitale udfordringer går på den praktiske del med at lære, hvordan man anvender en computeren, vil dette hjælpebehov ikke kunne dækkes efter servicelovens § 83. Efter omstændighederne kan det kunne dækkes efter servicelovens § 85. Alternativt vil det eventuelt kunne dækkes i et uvisiteret tilbud, der ikke er en forebyggende foranstaltning, jf. servicelovens § 104 infoboks slut.

Forslag i forhold til borgere med digitale udfordringer

Der er forskellige forslag til, hvordan denne udfordring kan håndteres, så den både bliver enklere at forvalte og sikrer borgerens retssikkerhed (Det skal bemærkes, at de interviewede interessenter og borgere ikke har haft mulighed for at kommentere på disse forslag grundet rækkefølgen i de gennemførte interview (læs mere i metodebilag)):

- Flere kommuner efterspørger en tydeliggørelse af, hvordan hjælp til digitale udfordringer skal gives. 72 procent af kommunerne er enige i, at det bør præciseres i lovgivningen, hvordan støttebehov til udfordringer med håndtering af digitale platforme skal løses.
- To af de interviewede kommuner foreslår, at der kunne indføres en aldersbegrænsning på servicelovens § 85 på samme måde, som der er for ledsagelse efter servicelovens § 97. Støtten kunne så gives efter servicelovens § 83 i stedet.
- I spørgeskemaet foreslår en kommune også særskilt støtte efter § 83 til håndtering af denne problematik.

I bemærkningerne til spørgsmålet fremgår det at:

- Flere kommuner ønsker, at hjælp til digitale indsatser og hjælp til digital brevhåndtering også kan løses efter servicelovens § 83, så det både kan løses efter §§ 83 og 85, alt efter hvad der er mest hensigtsmæssigt for den enkelte borger.
- Flere kommuner bemærker, at det er en udfordring, der vil blive mindre med tiden og efter deres opfattelse ikke kræver nye regler.

Udfordringer med hjælp til håndtering af økonomi

Nogle af kommunerne oplever udfordringer med støtte til borgere med håndtering af deres økonomi eller andre aktiviteter, der kræver brug af MitID. Udfordringen ligger primært i, hvor meget den socialpædagogiske støtte kan hjælpe, og hvornår der er brug for et fuldt eller delvist værgemål. Der kan både være tale om aktiviteter som varetagelse af økonomiske forhold forbundet med borgerens bank, eller andre aktiviteter, der kræver MitID eller anvendelse af digitale postløsninger.

Dét at mange banker har lukket filialer, hvor man kunne modtage personlig betjening, udgør også en udfordring.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

I henhold til de gældende regler kan støtte til håndtering af økonomi ved banken både være omfattet af et økonomisk værgemål og være omfattet af § 85. Det kræver en konkret og individuel vurdering.

Hvis borgerens udfordringer består af problemer med modtagelse via den digitale postløsning, er der mulighed for at blive fritaget for digital post. Det sker via ansøgning hos kommunen infoboks slut.

Næsten alle kommuner (91 procent) har også angivet i spørgeskemaet, at de oplever, at det kan være svært at støtte borgere, der ikke selv kan varetage deres økonomi, men hvor økonomisk værgemål virker unødigt indgribende. Det kan eksempelvis være, fordi de ikke kan finde ud af digitale løsninger eller ikke kan huske deres PIN-kode til Dankort.

Forslag om mindre indgribende hjælp end værgemål

Flere kommuner efterspørger derfor en løsning, hvor der er mulighed for at hjælpe borgere med håndtering af deres økonomi og MitID uden nødvendigvis at kontakte Familieretshuset eller retten om fuldt eller delvist værgemål. I bemærkningerne til spørgeskemaet foreslås følgende muligheder:

- Bedre mulighed for brug af fuldmagter.

- Åbent tilbud, der kan støtte borgerne i forhold til denne udfordring.
- Klare beskrivelser af, hvad der kræver en værge, og hvad kommunens forpligtelser er i forhold til disse tilfælde.

Sagsoplysning og kommunens anvendelse af oplysningerne

Som nævnt i kapitel 2 er det Ankestyrelsens erfaring fra klagesagsbehandlingen, at der ofte er udfordringer for kommunerne med at overholde officialprincippet (sagsoplysning) i sager om socialpædagogisk støtte. Som beskrevet i kapitel 2 er der i 24 procent af sagerne om socialpædagogisk støtte, der behandles i Ankestyrelsen, mangler i sagsoplysningen (I undersøgelsen "Kommunernes visitation til tilbud efter serviceloven til borgere med sjældne handicap og erhvervet hjerneskade" fra 2015, ses det at fejlen i de gennemgåede sager om socialpædagogisk støtte, typisk er manglende væsentlige oplysninger om hvilken hjælp og støtte, der faktisk er tildelt, og manglende væsentlige eller afgørende oplysninger om borgerens samlede funktionsniveau).

Interviewene med kommuner, borgere og interessenter bekræfter disse udfordringer og peger også på udfordringer med kommunens anvendelse af oplysningerne. Der peges blandt andet på, at der kan være udfordringer med:

- Indledende afklaring af borgers behov
- Uoverensstemmelse mellem kommunen og borgers vurdering af oplysninger
- Manglende inddragelse af borger
- Lang sagsbehandlingstid i forbindelse med indhentelse af nødvendige oplysninger

Udfordringer med indledende afklaring af borgers behov

Blandt de interviewede kommuner peges på, at det kan være vanskeligt at afklare borgers behov for støtte nu og her. Det kræver ofte et på forhånd mere indgående kendskab til borger, eller at der er mulighed for at følge borger over længere tid. De beskriver et behov for, at man kan foretage et indledende afklaringsforløb for at afdække:

- Bedre forståelse for de konkrete aktiviteter, der kræver støtte, og hvilke slags støtte de kræver.
- Om borger ønsker at modtage den støtte, der kan gives efter § 85.
- Hvilke funktionsnedsættelser, der fylder mest ved borgere med flere funktionsnedsættelser/diagnoser, og i forlængelse heraf
- hvilken leverandør/udfører af socialpædagogisk støtte, der er mest egnet.
- Om eventuelle teknologiske løsninger, træning eller støttemuligheder i serviceloven kan afhjælpe dele af borgerens støttebehov.

Der er i den forbindelse kommuner, der fortæller, at de arbejder med afklarende forløb inden for den eksisterende lovgivning. I en af de interviewede kommuner oplever de, at der ofte vil være en justering af indsatsen på baggrund af de første møder mellem borger og den socialpædagogiske støtte. I nogle tilfælde bevilger de også socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 med indsatsmål om at afklare, hvilken form for § 85 støtte, der er brug for fremover, og hvilken udfører, der ville være et godt match for borger. Fordi de på denne måde samler de nødvendige oplysninger i et bevilget forløb, oplever de ikke behov for en mulighed for afklarende forløb.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Der skal altid være proportionalitet i, hvor mange oplysninger en kommune indsamler, og hvordan den indsamler dem. Der gælder dog grundlæggende et generelt krav om, at kommunen skal sørge for, at sagen er tilstrækkelig oplyst til, at kommunen kan foretage en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for hjælp og støtte som følge af borgerens funktionsnedsættelse.

Ankestyrelsen henviser til principmeddelelse 51-18, som fastslår, at kommunen skal sørge for, at sagen er tilstrækkelig oplyst til, at kommunen kan foretage en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for hjælp og støtte som følge af borgerens funktionsnedsættelse. Kommunen kan ikke i sager om handicapkompenserende ydelser henvise til et princip om mindre indgribende foranstaltninger som begrundelse for, at borgeren skal have et andet tilbud end det, som bedst muligt kompenserer for følgerne af funktionsnedsættelsen. Kommunen skal sørge for, at borgeren bliver kompenseret for følgerne af den nedsatte funktionsevne infoboks slut.

En interesseorganisation påpeger, at de oplever tilfælde, hvor borger får tildelt hjælp efter § 82 a (tilbud om gruppebaseret hjælp og støtte), men at kommunen ikke behandler ansøgningen om hjælp efter § 85. Borger står derfor tilbage uden klagemulighed, da afgørelser om hjælp efter § 82 a ikke kan påklages til Ankestyrelsen eller andre. Organisationen oplever, at det kræver, at borgeren selv beder om at modtage en afgørelse i forhold til § 85, hvilket igen kræver, at borgeren er klar over, at de rent faktisk har ret til en afgørelse.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Bestemmelserne i §§ 82 a-c skal behandles isoleret fra § 85, da de har et andet sigte. I §§ 82 a-c er fokus at tilbyde borgere en forebyggende indsats. Bestemmelserne må derfor af kommunerne hverken bruges til at undersøge, om borgeren er omfattet af målgruppen for § 85, eller til at udskyde den endelige afgørelse om § 85 ved først at tilbyde borgeren et forebyggende forløb.

Kommunens afgørelser efter §§ 82 a-c kan ikke påklages til Ankestyrelsen. Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelserne, at hvis borgeren specifikt har søgt om en ydelse, der ikke er en ydelse i form af tidlig, forebyggende indsats, og får afslag med henvisning til, at borgeren i stedet kan benytte et individuelt tidsbegrænset tilbud efter den foreslåede § 82 b eller en af de øvrige ydelser i det foreslåede kapitel 15 a, vil borgeren kunne klage over afslaget.

Ankestyrelsen henviser til principmeddelelse 22-18, der fastslår rækkevidden af kommunens vejledningspligt infoboks slut.

I spørgeskemaet har vi spurgt kommunerne, om de oplever, at det kan være svært at matche borger med det korrekte socialpædagogiske tilbud efter servicelovens § 85, og om det særligt gælder borgere med flere og komplekse problemstillinger.

Der er delte oplevelser blandt kommunerne med 45 procent, der er uenige, og 31 procent, der er enige med udsagnet, og 23 procent der tilkendegiver, at de hverken er enige eller uenige.

[Forslag om tidsafgrænset afklaringsforløb](#)

Fra kommuneinterview giver de på den baggrund udtryk for, at de ønsker sig muligheden for et tidsafgrænset afklaringsforløb inden endelig bevilling af § 85 (Det skal bemærkes, at de interviewede interessenter og borgere ikke har haft mulighed for at kommentere på dette forslag grundet rækkefølgen i de gennemførte interview (læs mere i metodebilag)).

Det skal være et forløb, der kan iværksættes med formål om at afklare, om borgeren er i målgruppen for § 85, hvilken type støtte der er behov for, hjælpe til en helhedsvurdering og afklare om borger ønsker at modtage hjælpen.

I en kommune fortæller de, at de kunne ønske et afklaringsforløb, der også inkluderede en tværfaglig indsats mellem sundhedsfagligt og socialfagligt personale, der kigger på borgeren i forhold til at vurdere muligheder for teknologiske løsninger, hjælpemidler, træning og behovet på tværs af servicelovens § 83 og § 85.

Vi har også spurgt kommunerne, om de mener, at der bør være mulighed for at tilbyde et tidsafgrænset afklaringsforløb i forhold til socialpædagogisk støtte. 80 procent svarer, at de er enige eller meget enige i dette.

Fra både interview og spørgeskemaet om udfordringer med bestemmelser på serviceloven giver kommunerne udtryk for, at formuleringen af §§ 82 a-b bør udvides, så den både hedder forebyggende og afklarende.

- Flere kommuner bemærker, at det vil være hensigtsmæssigt og vil give bedre beskrivelser af borgeren i forhold til at iværksætte den rigtige indsats efterfølgende og afklare, om borgeren ønsker at tage imod støtten.
- Der er dog omvendt også flere kommuner, der bemærker, at de justerer støtten hurtigt, og at de derfor ikke oplever behov for en ny indsats.
- Andre kommuner bemærker, at det vil skabe yderligere en snitflade, nyt lovstof og ikke forenkle den nuværende lovgivning. En kommune bemærker, at det vil være en for stor administrativ byrde i forhold til det, som det giver.

INFOBOKS: ANKESTYRELSENS UNDERSØGELSE AF §§ 82 A-C

Ankestyrelsens undersøgelse af §§ 82 a-c viser, at de fleste snitfladeproblematikker med bestemmelserne er i forhold til socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, bl.a. som følge af at kommunerne kan være i tvivl om, om de skal bevilge en indsats efter §§ 82 a-c eller § 85. Læs mere [her](#) infoboks slut.

Udfordringer med uoverensstemmelse mellem kommunens og borgerens vurdering af støttebehov

Både kommuner, borgere, professionel partsrepræsentant, interessenter og DUKH oplever udfordringer i sager, hvor borger og kommune ikke er enige omkring vurderingen af borgerens støttebehov.

Flere af de borgere og pårørende, vi har interviewet, giver også udtryk for, at de kommunale sagsbehandlere ikke medtager oplysninger fra speciallægeerklæringer, VISO-rapporter, indsigelser fra borger/pårørende og andre dokumenter, som fagpersoner, borgeren eller den pårørende vurderer er centrale i at forstå støttebehovet, i deres vurdering. DUKH fortæller

også, at flere af de borgere, som de er i kontakt med giver udtryk for, at de ikke mener, at sagsbehandlerne medtager centrale oplysninger.

En kommune beskriver også, at det er udfordrende at oplyse og begrunde sagen tilstrækkeligt i sager, hvor der ikke er enighed mellem borger og kommune i forhold til vurderingen af støttebehovet. De oplever, at der er for høje krav til sagsoplysning og begrundelse, hvis borger ikke er enig i kommunens faglige vurdering, hvis den ikke skal hjemvises af Ankestyrelsen.

Der beskrives således en udfordring i, at kommunerne og borgerne er uenige i, hvilken vægt de faktiske oplysninger, der ligger i sagerne, skal have, herunder hvorfor visse oplysninger, som borgeren oplever som vigtige, ikke tillægges samme vægt, når kommunen vurderer borgerens sag.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Begrundelsen i en afgørelse, der indeholder vurderinger og skøn, skal indeholde en angivelse af de hovedhensyn, som er tillagt vægt for resultatet. Endvidere skal sådanne afgørelser indeholde en angivelse af de faktiske oplysninger, der er tillagt vægt ved denne vurdering.

Det er god forvaltningsskik, at afgørelsen også tager stilling til borgerens hovedsynspunkter, og i den forbindelse også forklarer, hvis der er faktiske oplysninger, der ikke tillægges vægt infoboks slut.

En anden type af udfordring, der også nævnes af flere borgere, er, at der nogle gange tages udgangspunkt i oplysninger, der ikke er opdaterede i forhold til borgerens nuværende situation. Nedenfor fremgår et eksempel på en borger og pårørendes oplevelse med, at der ikke tages udgangspunkt i opdaterede oplysninger i sagen.

INFOBOKS: EKSEMPEL PÅ OPLEVELSE MED IKKE OPDATEREDE OPLYSNINGER

Borgeren fik for flere år siden konstateret sygdom, der har påvirket hjerne og rygsøjle og medført cerebral parese i venstre side af kroppen. Hertil har borgeren også diabetes og dette i sammenhæng med cerebral parese gør, at han har behov for omfattende støtte i hverdagen samt at have hjælp tilgængelig hele døgnet.

I forbindelse med borgerens ansøgning om hjælp og støtte i hverdagen, oplever en pårørende, at kommunen tager udgangspunkt i en forældet VUM. Denne beskriver borgeren på et tidspunkt, hvor han kan flere ting selv, blandt andet rengøring, tjekke post og lignende, som hun ikke længere kan. Hertil fremgår det heller ikke, at borgeren har fået erhvervet hjerneskade og der er ikke medtaget udtalelser fra fagpersoner omkring hans tilstand, som ellers er tilgængelige. Den pårørende skriver syv siders modsvar om, at oplysningerne ikke var korrekte og opdaterede. Her oplever den pårørende, at hun ikke modtager ordentlige svar fra kommunen, og at de ikke lydhøre over for hendes beskrivelse af borgerens behov infoboks slut.

Udfordringer med manglende inddragelse af borgeren

Interessenter og borgere fortæller, at det kan være en udfordrende proces for borgeren at deltage i sagsoplysningen.

Borgere og interessenter beskriver, at det er usikkert, om kommunen har de relevante oplysninger om borgerne, og om de anvender dem i sagsbehandlingen, fordi borgerne og de pårørende ikke føler sig inddraget. De borgere, der er interviewet, oplever, at de ikke føler sig hørt, og at kommunen ikke tager udgangspunkt i deres behov ved bevilling af støtte.

DUKH fortæller også, at på tværs af alle bestemmelserne på handicapområdet, er et af de emner de oftest hører i deres rådgivning, at borgerne ikke føler sig inddraget i sagsbehandlingen. Borgerne har en oplevelse af, at der ikke bliver lyttet til, hvad deres behov er, og at deres udfordringer ikke tages alvorligt.

Interessenter og borgere peger blandt andet på, at:

- Det kan være svært for borgere, der er i personkredsen for § 85, at vurdere, hvilke oplysninger der er relevante at videregive til sagsbehandleren.
- Det kan føles grænseoverskridende for borgeren at dele visse oplysninger. Det kan særligt gøre sig gældende i sager, hvor der er mistillid mellem borger og rådgiver. Der kan eksempelvis være relevante oplysninger i hændelser der ligger flere år tilbage, og som borgeren ikke ønsker at tænke på eller har svært ved at dele. I en boks på næste side, er der gengivet et eksempel på denne udfordring.
- Det stiller store krav til rådgiverens evne til at forstå borgerens mentale eller kognitive udfordringer, for at rådgiveren kan hjælpe borgeren med at udvælge, strukturere og videregive relevante oplysninger til rådgiveren.

En kommune beskriver, at de borgere, der søger om socialpædagogisk støtte, i stigende grad har komplekse udfordringer, herunder med flere diagnoser, og at de i stigende grad også har været i behandling i psykiatrien. Det stiller større krav til rådgivernes viden i forhold til, hvordan de hjælper denne type af borgere. Kommunen ser særligt problemet i forhold til stigende antal unge borgere med autisme.

I en kommune beskriver de også en udfordring med borgere, der ikke selv har en erkendelse af, hvor dårligt de har det. Det kan eksempelvis være personer med hjerneskader. Kommunen oplever, at borgerne ikke forstår, hvor svært de har ved tingene, bl.a. fordi de glemmer det. Disse personer kan fx vælge at frasige sig hjælpen, fordi de tænker at de selv kan klare aktiviteterne. *"Det kan tit være en udfordring, at de har brug for hjælp, og det er meget tydeligt for os at se, men de frasiger sig det."*, siger en rådgiver.

INFOBOKS: EKSEMPEL PÅ BORGERS OPLEVELSE MED IKKE AT ØNSKE AT DELE PRIVATE OPLYSNINGER

Borgeren har en erhvervet hjerneskade, da han for over 20 år siden blev påkørt. Dette medfører, at der er mange ting, som han ikke kan overskue og at han kan have svært ved at omsætte tanker til handling. Derfor modtager han blandt andet socialpædagogisk støtte.

I forbindelse med den socialpædagogiske støtte skriver borgeren sedler med hovedpunkter omkring sine tanker og støttebehov. Disse sedler ønsker kommunen at få indblik i, for at kunne undersøge hjælpebehovet godt nok og udregne timeantal for støtten. Borgeren ønsker imidlertid ikke at udlevere oplysningerne, da han oplever en manglende tillid til kommunen, og ikke ønsker at udlevere sine private tanker, fordi han oplever, at kommunen generelt tager

oplysninger ude af kontekst og kun medtager informationer, der er brugbare for kommunen infoboks slut.

Udfordringer med lang sagsbehandlingstid i forbindelse med sagsoplysningen

Kommunalbestyrelsen skal behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt med henblik på at afgøre, om der er ret til hjælp og i så fald hvilken. Kommunalbestyrelsen skal på de enkelte sagsområder fastsætte frister for, hvor lang tid der må gå fra modtagelsen af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet. Fristerne skal offentliggøres. Hvis fristen ikke kan overholdes i en konkret sag, skal ansøgeren skriftligt have besked om, hvornår ansøgeren kan forvente en afgørelse. Se retssikkerhedslovens §§ 3 og 3 a.

En interessant nævner, at de oplever, at der kan være lang sagsbehandlingstid, fordi der skal ventes på oplysninger fra andre instanser. Det kan for eksempel være oplysninger fra psykiatrien, hospital, jobcenter eller egen læge.

En undersøgelse af sagsbehandlingstider på udvalgte bestemmelser på voksenhandicapområdet (*Sagsbehandlingstid på voksenhandicapområdet* Retssikkerhedsenheden 2022: [Sagsbehandlingstid på voksenhandicapområdet – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)). viser også, at indhentning af oplysninger fra andre sektorer eller dele af forvaltningen er et af de sagsskridt, som ofte kan tage længst tid i sagsbehandlingen.

Generelt genkender kommunerne dog ikke denne problematik. Af spørgeskemaundersøgelsen fremgår det, at kommunerne ikke mener, at der er lang sagsbehandlingstid, som kan medføre at borgerens problemstillinger forværres undervejs. 29 procent er hverken enige eller uenige i, at der er lang sagsbehandlingstid, mens halvdelen er uenige eller meget uenige.

- Flere kommuner bemærker, at de kan igangsætte et forløb efter §§ 82 a-b eller § 85, mens de sideløbende foretager udredningen af borgers støttebehov.
- Der er også enkelte kommuner, der skriver, at det nye udredningsværktøj VUM 2.0 tager længere tid at udfylde.

INFOBOKS: VOKSENUDREDNINGS-METODEN (VUM)

Voksenudredningsmetoden (VUM) er en metode til sagsbehandling på myndighedsområdet for voksne med handicap, psykiske vanskeligheder eller sociale problemer infoboks slut.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Der er ikke fastsat generelle regler om myndighedernes sagsbehandlingstid i forvaltningsloven eller anden lovgivning.

Det følger imidlertid af god forvaltningsskik, at sager i den offentlige forvaltning skal behandles inden for rimelig tid og ikke må trække unødigt ud.

Det varierer fra sag til sag, hvilke oplysninger, der er nødvendige for at kunne træffe afgørelse i sagen efter § 85. Kommunen kan vælge at anvende voksenudredningsmetoden (VUM 2.0) i sager om § 85 for at oplyse sagen tilstrækkeligt. Ankestyrelsen henviser også til principmeddelelse 50-19. Her fremgår det bl.a. (med henvisning til bekendtgørelse om vurdering af nedsat funktionsevne som grundlag for tildeling af handicapkompenserende

ydelse), at kravet om voksenudredningsmetode som led i sagsoplysning som udgangspunkt skal bruges i sager om merudgifter. Et sådan krav gælder ikke efter de andre handicapkompenserende ydelser, herunder § 85 infoboks slut.

Udmåling

Hvis borgeren er i personkredsen for socialpædagogisk støtte, skal kommunen finde ud af, hvor meget støtte, borgeren kan få. Den udmåling er nært forbundet med kompensationsprincippet.

INFOBOKS: KOMPENSATIONSPRINCIPPET

Kommunen skal yde den nødvendige hjælp og støtte efter servicelovens regler om socialpædagogisk støtte, så borgere med betydelig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer så vidt muligt er stand til at leve og udfolde sig som andre, der ikke har en funktionsnedsættelse.

Det betyder, at kommunen konkret skal vurdere, hvordan borgeren kan få dækket sit behov for støtte til en given funktion eller aktivitet.

Borgere med en betydelig funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer skal i så vidt muligt omfang kunne leve og udfolde sig som andre. Det er den enkelte borgers situation og behov, der er afgørende for, hvornår borgeren er kompenseret for sit støttebehov i forhold til andre infoboks slut.

I nogle af de interviewede kommuner fastsætter de kommunale rådgivere et timetal for omfanget af den socialpædagogiske støtte i forbindelse med vurderingen af støttebehovet og afgørelsen om socialpædagogisk støtte. I nogle af kommunerne er støtten inddelt i nogle vejledende "pakker", fx én til tre timers støtte eller tre til fem timers støtte. I en af de interviewede kommuner bevilger rådgiverne socialpædagogisk støtte og fastsætter indsatsmål, men fastsættelsen af, hvor mange timers støtte, der skal bevilges, og præcist hvordan det skal foregå, foretages af kommunens interne korps, der leverer socialpædagogisk støtte. Omfanget af indsatsen justeres løbende i forhold til, hvad borgeren har brug for.

En interessant, der også selv arbejder som socialpædagogisk støtte, fortæller, at der er stor forskel på, hvor fleksible kommunerne er i forhold til at justere op og ned. Hun oplever nogle gange som støtteperson at være bevilget to timer, men at hun bruger den første tid på at opbygge relationen og afdække borgerens behov. Hvis hun oplever, at borgeren har behov for mere, er der stor forskel på, hvor lydhøre kommunerne er for at ændre timetallet.

Ifølge de interviewede kommuner, borgere og interessenter kan der være udfordringer med, at det er svært at vurdere, hvornår borgers hjælpebehov er tilstrækkeligt dækket. Det er også en udfordring at fastsætte detaljerede indsatsmål og udmåle timer.

Udfordringer med at vurdere, hvornår borgers hjælpebehov er tilstrækkeligt dækket

Der er flere kommuner, der fortæller, at det er en udfordring at vurdere, hvornår borgerens hjælpebehov er tilstrækkeligt dækket med de konkrete aktiviteter i forhold til deres funktionsnedsættelse. Udfordringen skyldes bl.a., at der ikke er noget klart sammenligningsgrundlag for, hvornår konsekvenserne af funktionsnedsættelsen er tilstrækkeligt afhjulpet.

Fra kommuneinterview bemærkes det, at det er svært at vurdere, hvor meget støtte borgerne skal have. Det er ikke konkretiseret i lovgivningen eller vejledningen. Det er svært at sætte en grænse for, hvornår borgerens hjælpebehov er tilstrækkeligt dækket. Det gælder fx i forhold til socialpædagogisk ledsagelse til familiebesøg.

Kommunerne kan også være i tvivl om, hvordan de skal foretage vurderingen af om borgerens hjælpebehov er tilstrækkeligt dækket. De er eksempelvis i tvivl om, om de kan sammenligne borgerens behov med gennemsnitlige niveauer for de forskellige aktiviteter. Derudover oplever kommunerne, at de har svært ved at finde de rette faglige argumenter for at fastlægge støtteniveauet.

INFOBOKS: KOMPENSATIONSPRINCIPPET (FORTSAT)

Kompensationsprincippet betyder, at kommunen altid skal vurdere, om borgeren allerede er kompenseret for sit behov for hjælp. I vurderingen skal kommunen inddrage, hvilken hjælp borgeren allerede modtager, og om borgeren dermed er tilstrækkeligt kompenseret. Kompensationsprincippet er bl.a. behandlet i principmeddelelserne 3-18 og 6-18. Hjælp efter servicelovens § 85 om socialpædagogisk støtte har til formål at styrke den enkeltes funktionsmuligheder eller at dække de behov, der opstår som følge af en borgers nedsatte funktionsevne. Ankestyrelsen bemærker, at der ved vurdering af støttebehovet efter § 85 ikke - som efter servicelovens § 100 om merudgifter - foretages en direkte sammenligning med personer uden funktionsnedsættelse infoboks slut.

I spørgeskemaet til landets kommuner er det også 62 procent af kommunerne, der er enige eller meget enige i, at det kan være svært at vurdere, hvornår en borger er tilstrækkelig kompenseret i forhold til deres nedsatte funktionsevne. I deres bemærkninger til spørgsmålet anfører de:

- Der er ofte uoverensstemmelse mellem borgerens, kommunens og Ankestyrelsens vurdering af, hvornår borgerens hjælpebehov er dækket tilstrækkeligt. På grund af de individuelle kompleksiteter, er det yderst vanskeligt at fastlægge, hvornår borgers behov er opfyldt. En kommune skriver, at det vil næsten altid være en subjektiv følelse og ord mod ord, og at Ankestyrelsen hjemviser sager, for at kommunens skal bevise, hvem der har mest ret.
- Begreberne i vejledningen er for upræcise i forhold til, hvilket niveau eller hvilken "normal", der er for hvornår borgerens hjælpebehov er dækket
- Det kan være svært at vurdere, hvad der er normal funktionsevne.

INFOBOKS: EKSEMPEL PÅ AT BORGER OPLEVER, AT HJÆLPEBHOVET IKKE ER DÆKKET

Borgeren har en erhvervet hjerneskade. Dette medfører, at der er mange ting, hun ikke kan overskue, og at hun kan have svært ved at omsætte tanker til handling. Hun har derfor behov for støtte i forhold til dette.

Borgeren oplever, at hun i en periode har et øget støttebehov, og at hun ikke får bevilget den tid, som hun har behov for. Hun mener, at hun mister funktioner som konsekvens. Borgeren beskriver, at hun kun får bevilget tid til støtte til nogle hovedproblematikker, som fx madlavning. Hun oplever ikke at få bevilget tid til at få sorteret i tanker og indtryk, hun

oplever fylder i hendes hoved, så hun ikke kan komme i gang med den konkrete aktivitet infoboks slut.

Forslag om vurdering af kompensationsprincippet

Der er forskellige forslag blandt de interviewede kommuner og i spørgeskemabesvareelserne til, hvordan denne udfordring kan håndteres, så den både bliver enklere at forvalte og sikrer borgerens retssikkerhed:

- Klare beskrivelser af eksempler, hvor borgerens hjælpebehov kan vurderes at være tilstrækkeligt dækket.
- Klarere beskrivelser af afgrænsning mellem § 85, §§ 82 a-b, og hvornår der er tale om udfordringer, der ikke skal kompenseres for.
- Fast loft for socialpædagogisk ledsagelse (se også afsnittet om snitfladen mellem ledsagelse efter § 97 og socialpædagogisk ledsagelse efter § 85 nedenfor) (Det skal bemærkes, at de interviewede interessenter og borgere ikke har haft mulighed for at kommentere på disse forslag grundet rækkefølgen i de gennemførte interview (læs mere i metodebilag)).

De interviewede kommuner har ikke et ønske om objektive kriterier, der indskrænker skønnet. Der ønskes således ikke, at det skal gøres som på merudgifter efter § 100, da det er ressourcetungt for kommunen og indskrænker det individuelle og konkrete skøn i forhold til at bedst imødekomme borgerens behov.

I besvarelsen af spørgeskemaet bemærker kommunerne bl.a.:

- Det er umiddelbart ikke en mulighed med regelforenkling, da det ville kræve objektive kriterier. Kvalitetsstandarder giver allerede i dag mulighed for at komme med et serviceniveau, men vil dog også altid kræve en konkret og individuel vurdering
- § 85 skal rumme både den indsats, der skal vedligeholde funktionsevnen, men også udvikle. Det er to meget forskellige indsatser til to meget forskellige typer af borgere. Det gør, at der opnås utilfredsstillende effekter med indsatsen. § 85 kunne være til ren udvikling, og så kunne der være en paragraf for både 83/85 i en tværgående indsats.

Forslag om udgangspunkt i faste "pakker" eller opgaver

Et forslag, der blev nævnt i forhold til udfordringen med at vurdere personkredsen i forhold til de enkelte aktiviteter, var at lave en klarere og mere gennemsigtig struktur for at vurdere, om borgeren er i personkredsen til støtte og hvilken støtte. Fordelen skulle være, at det blev mere gennemsigtigt for borgeren og lettere for kommunens rådgivere at forvalte (Det skal bemærkes, at de interviewede interessenter og borgere ikke har haft mulighed for at kommentere på disse forslag grundet rækkefølgen i de gennemførte interview (læs mere i metodebilag)).

Der er allerede flere kommuner, der arbejder med et serviceniveau, der består af "pakker" til inddeling af hvilken støtte, der som udgangspunkt ydes ved socialpædagogisk støtte. Der skal kunne afviges fra pakkerne, så støtten tilpasses borgerens behov.

Der er et ønske om, at sagsoplysningen og sagsbehandlingen i forhold til socialpædagogisk støtte gives en tydeligere struktur, hvor lovteksten er gjort mindre bred og blevet konkretiseret.

En kommune foreslog, at det fx kunne være ved at lade sig inspirere af tankegangen i en forsøgsordning på merudgifter efter servicelovens § 41 (nu barnets lov § 86, *red.*), hvor der i højere grad tages udgangspunkt i nogle kategorier af funktionsnedsættelser, der som udgangspunkt fører til bestemte "pakker" af støtte. Kommunen bemærkede, at den samme tilgang ikke direkte kan lade sig gøre i forhold til socialpædagogisk støtte, men at det kunne være ønskværdigt med et mere enkelt og gennemsigtigt system i forhold til, hvilke opgaver borgeren kan forvente støtte til. Kommunen pegede også på, at man bør være opmærksom på, at en sådan tilgang sandsynligvis vil betyde, at nogle borgere ikke vil få støtte, selvom de ellers ville være i personkredsen for socialpædagogisk støtte efter de nuværende regler.

En anden kommune foreslår, at der i højere grad tages udgangspunkt i "pakker", hvor borgeren bevilges opgaver og ikke efter timer. Dermed skal medarbejdere, der forestår støtten efter § 85, dagligt vurdere borgerens støttebehov. En af de interviewede kommuner arbejder allerede med bevilling af socialpædagogisk støtte efter § 85, hvor timetallet ikke er fastsat fra myndigheds side, men fastlægges løbende af kommunens interne udfører af den socialpædagogiske støtte.

Udfordringer med detaljerede indsatsmål og udmåling af timer

I modsætning til kommunernes forslag om pakker og en bevilling om en ramme for hjælpen, oplever borgere, interessenter og DUKH, at kommunernes bevillinger er for ukonkrete. De oplever, at kommunernes afgørelser i flere tilfælde ikke er klare i forhold til, hvilke indsatsmål, der er for den socialpædagogiske indsats, og hvor meget støtte, der er givet til de forskellige aktiviteter. Det opleves som et problem, at bevillingen er givet til brede og ukonkrete mål.

En interessant påpeger, at det særligt er et problem i forhold til støtten til borgere, der bor på et botilbud. Dette er yderligere beskrevet i afsnittet nedenfor.

I nogle af de interviewede kommuner arbejder de med at lave mere udspecificeret udmåling i forhold til de enkelte mål og delmål for borgeren, der modtager støtte efter § 85.

Det vi prøver at blive bedre og bedre til, det er at lave små delafgørelser på borgerens behov i § 85, så det er meget tydeligt for borgeren: Hvordan får jeg faktisk dækket mit behov, hvornår og hvor meget, i gennemsnittet. [...] Før skrev vi det meget som en samlet pakke på hele bevillingen. Nu er det noget mere skåret ud i pap. Det her får du til den del, det her hører til den her paragraf. Det her hører til den paragraf. Det har hjulpet meget. For ellers var det svært at finde ud af, hvis borger har opnået det her mål, hvad betyder det så for bevillingen?

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Der er ikke krav om, at kommunen skal udmåle timer til de aktiviteter, der ydes støtte til.

Efter nugældende lovgivning kan kommunerne derfor nøjes med tilbyde hjælp til fx posthåndtering. Her er borgerens hjælpebehov dækket, når opgaven er løst. Det gælder uanset, hvor lang tid opgaven tager. Det bemærkes i den forbindelse, at hvis kommunen over for leverandøren har defineret, hvor lang tid der må bruges på hjælpen, skal dette også fremgå af en afgørelse til borgeren. Der er i øvrigt ikke noget til hinder for, at kommunen kan fastsætte vejledende retningslinjer for hjælp efter § 85. Her gælder de sædvanlige forbehold for brug af generelle vejledende serviceniveauer. Der henvises også til principmeddelelse 60-

15 infoboks slut.

Andre udfordringer

Interviewene med kommuner, borgere og interessenter peger også på andre udfordringer med kommunens sagsbehandling. Der peges blandt andet på, at der kan være udfordringer med:

- Helhedsvurdering
- Særlige målgrupper
- Vejledning
- For ensidigt fokus på udvikling hos borger

Udfordringer med helhedsvurdering

Nogle kommuner oplever udfordringer med at få sikret en helhedsorienteret sagsbehandling i praksis, der afdækker behov og muligheder for hjælp inden for en rimelig tidsfrist.

Udfordringerne skyldes:

- Organisering i kommunen, da der kan være brug for koordinering på tværs af flere forvaltninger – fx social-, sundheds- og beskæftigelsesforvaltningerne – eller mellem forskellige afdelinger inden for samme forvaltning.
- Der er i sager om socialpædagogisk støtte ofte brug for samarbejde mellem rådgivere, der sidder med § 83, og dem der sidder med § 85. De sidder i de fleste kommuner i forskellige afdelinger eller forvaltninger. (Se også afsnittet "Snitflade til § 83")
- Snitflade og samarbejde med sundhedssektoren (sektoransvar).
- Der er tale om borgere med komplekse støttebehov, som kan være ressource- og tidskrævende at få afdækket alle støttemuligheder i forhold til.
- Ventetid på hjælpemidler eller udførere, der kan kræve anden midlertidig indsats.

Kommunerne påpeger, at de er forpligtet til at sikre helhedsorienteret sagsbehandling, og at de arbejder med det på forskellige måder, men at det er meget svært i praksis. Nogle af de interviewede kommuner har oprettet særlige teams, der skal sikre, at de får set på alle muligheder i forhold til borgeren. Der sidder eksempelvis en fra Hjælpemiddelteam, en fra Sundhedsfaglig team, en fra Handikapafdelingen og en fra Socialpsykiatrien, der sammen vurderer borgers støttebehov, og hvilke støttemuligheder der er.

I en kommune efterspørger de mere helhedsorienteret tænkning på tværs af beskæftigelses- og socialforvaltningen, så nogle borgere bedre kan støttes i deres virksomhedspraktik. I en anden kommune har de en tværgående gruppe, der sidder med både bestemmelser fra beskæftigelsesområdet og voksenbestemmelserne i serviceloven. De kan eksempelvis koordinere i forhold til, om der er brug for en mentor eller socialpædagogisk støtte, så borger ikke bliver bevilget begge dele samtidig. Det oplever kommunen, kan forvirre borgeren.

Fra interviewene fremgår det også, at der kan mangle en koordinerende indsats for borgere, som modtager støtte på tværs af socialforvaltningen og regionens psykiatriske afdelinger.

INFOBOKS: EKSEMPEL PÅ OPLEVELSE MED AT VÆRE TILKNYTTET FORSKELLIGE AFDELINGER I KOMMUNEN

Borgeren har fået en senhjerneskade efter en ulykke. Hun har derudover en del følgesygdomme. Borgeren har været bevilget en ordning efter § 95, stk. 3 (om kontant tilskud,

som udbetales til nærtstående) i flere år. Borgeren modtager derudover også socialpædagogisk støtte efter § 85.

På grund af borgerens forskellige støttebehov er familien tilknyttet forskellige afdelinger i kommunen. Den pårørende oplever i den forbindelse, at det er frustrerende, at de er nødt til at kommunikere med to forskellige sagsbehandlere - én sagsbehandler, der sidder med bevilling og opfølgning på ordningen efter § 95, stk. 3, og én der sidder med bevilling og opfølgning efter § 85. Den pårørende oplever, at de to afdelinger har forskelligt syn på og tilgang til borgeren: Den ene afdeling forstår godt, at borgeren har brug for, at der ikke er mange forskellige mennesker omkring sig, mens den anden afdeling ikke tager hensyn til dette infoboks slut.

I spørgeskemaet til landets kommuner har vi spurgt, om de oplever, at det kan være udfordrende at udføre en helhedsvurdering af borgeren, hvor alle de mulige bestemmelser på voksenområdet inddrages. 54 procent af kommunerne er enige eller meget enige, 24 er hverken enige eller uenige og 22 procent er uenige.

INFOBOKS: KRAV OM HELHEDSVURDERING

Kommunen skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning, jf. retssikkerhedslovens § 5. Kommunen skal desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning.

Den sociale lovgivning skal forstås bredt. Det vil sige, at det ikke kun er et spørgsmål om alle muligheder for hjælp efter serviceloven, men også sygedagpengeloven, aktivloven, integrationsloven osv.

Det betyder konkret, at kommunernes organisering i forskellige afdelinger ikke må have indflydelse på, hvilken hjælp borgeren har ret til, herunder en sikring af dækning af borgeren samlede støttebehov. Borgeren skal have sin sag behandlet ud fra en helhedsvurdering uanset kommunens organisatoriske forhold og tilrettelæggelse af sagsbehandlingen infoboks slut.

Forslag om krav til helhedsbehandling af særligt komplekse sager med fællesmøde

Landets kommuner er også blevet spurgt, om de mener, at der er behov for en regelændring, der indfører et krav i lovgivningen om helhedsbehandling af særligt komplekse sager, hvor borger har berøring med både socialforvaltning, psykiatri og/eller rusmiddelbehandling. Forslaget blev nævnt i kommuneinterviewene og blev beskrevet som et fælles møde, hvor fagkyndige inden for psykiatri, socialfagligt personale, sundhedsfagligt personale, visitatorer mv. deltager og vurderer borgerens samlede behov. Det er 57 procent af kommunerne, der er enige i, at der bør være et krav om helhedsbehandling af særligt komplekse sager, ud over hvad der gælder i dag. I deres bemærkninger til spørgsmålet fremgår det, at:

- Flere kommuner skriver, at de er enige i, at det er en god ide med samarbejde på tværs af sektorer og forvaltninger, men at barriererne i forhold til dette er økonomi, personaleressourcer og opdeling mellem forvaltninger og sektorer, der besværliggør samarbejdet og den helhedsorienterede sagsbehandling.
- Flere kommuner bemærker, at der allerede er krav om helhedsvurdering, og at det vil være unødvendigt at indføre flere krav. Andre kommuner bemærker, at et lovkrav kan medføre, at det i højere grad vil blive gennemført.

- Der er også kommuner, der bemærker, at borgere, der ville være i målgruppen for dette, vil have svært ved at deltage i store fællesmøder.
- Det pointeres også, at hvis sådan et krav indføres, så vil det kræver, at der følger økonomiske ressourcer med til kommunen

I deres bemærkninger efterspørger kommunerne andre tiltag end krav om helhedsbehandling:

- Klarere beskrivelser af opgaver og ansvarsfordeling. En kommune bemærker fx, at de oplever, at psykiatrimrådets enheder og misbrugscentre siger nej til at hjælpe borgere, hvis de har dobbeltdiagnoser, så kommunen skal arbejde socialpædagogisk med psykose og misbrug. En anden kommune bemærker, at der ofte bruges mange ressourcer på afklaring mellem kommune/region i forhold til, hvem der reelt har ansvaret, så hvis man tænker helhedsvurdering også på tværs af sundhedslovgivningen, bør der tænkes konkret i, hvordan man sikrer, at der sker en forenkling ift., hvem der har ansvaret, og at det ikke blot fører til mere bureaukrati.
- Klarere beskrivelser af, hvordan den helhedsorienterede sagsbehandling skal koordineres.

Udfordringer med særlige målgrupper

Blandt kommunerne i interviewene nævnes, at der er særlige borgergrupper, der kan være svære at udrede eller finde et støttetilbud til. Det drejer sig om:

- Borgere med både psykose og symptomer på demens, med misbrug og symptomer på demens, eller borgere med alkoholdemens. En kommune fortæller, at de ikke kan få borgere med både psykose og symptomer på demens udredt for demens på en demens- eller hukommelsesklinik pga. psykosen. Det gør, at borgeren ikke kan få de tilbud, der er målrettet demente.
- Borgere med autisme og spiseforstyrrelser. I en kommune fortæller de, at de har udfordringer med borgere, der både har autisme og spiseforstyrrelse. Kommunen fortæller, at regionen ikke har nogen relevante tilbud til personer med spiseforstyrrelse, der samtidig har autisme, og personer med autisme kan ikke behandles i de tilbud, der eksisterer.

I kommunen, der beskriver udfordringer med borgere med autisme og spiseforstyrrelse, har de dog et samarbejde med mindre private firmaer og botilbud, der kan håndtere målgruppen.

INFOBOKS: SPISEFORSTYRRELSE OG AUTISME

Social og Boligstyrelsen har en temaside med viden omkring spiseforstyrrelse og autisme. Det er også muligt at ringe til VISO og få rådgivning om emnet.

[Social og boligstyrelsens hjemmeside om tema om spiseforstyrrelse og autisme infoboks slut.](#)

Udfordringer med vejledning

Borgere, interessenter og DUKH giver udtryk for, at kommunerne er udfordrede i forhold til at leve op til deres vejledningspligt.

- Borgerne oplever, at kommunens rådgivere ikke kender til eller ikke vejleder om de forskellige muligheder i serviceloven eller andre lovgivninger. Det drejer sig eksempelvis om manglende helhedsvurdering i forhold til, om der kan bevilges støtte efter § 85 efter et afslag på ledsagelse efter § 97. Det kan også dreje sig om manglende vurdering af, om borgeren har et behov for hjælp efter § 83 – og evt. §§ 94 og mentorordning på beskæftigelsesområdet - ved afslag på ansøgning om støtte efter § 85.

- Både DUKH, borgere og interessenter oplever, at afgørelse og klagevejledning ikke formidles, så det er muligt at forstå for borgere med udfordringer og uden ressourcestærke pårørende.

I den nedenstående boks er gengivet eksempler på pårørendes oplevelser med vejledning, klagevejledning og afgørelser.

INFOBOKS: EKSEMPEL PÅ PÅRØRENDES OPLEVELSE AF VEJLEDNING

En pårørende til en borger fortæller, at de ikke blev vejledt om muligheden for § 95, stk. 3 (om kontant tilskud, som udbetales til nærtstående), i forbindelse med behandlingen af deres sag i kommunen. Kommunen vurderede, at borgeren ikke ville kunne nøjes med socialpædagogisk støtte efter § 85 og ikke ville kunne være arbejdsleder i en hjælperordning efter § 95 eller § 96. Kommunen tilbød i stedet borgeren ophold på et botilbud. Kommune oplyste ikke om det, men den pårørende fandt senere selv ud af muligheden for, at en pårørende kan være arbejdsleder, gennem deres netværk. De søgte derfor direkte om hjælp efter § 95, stk. 3, og blev efterfølgende bevilget det.

En anden pårørende til en borger påpeger også, at afgørelsen og klagevejledningen ikke bliver formidlet på en måde, så borger eller mindre ressourcestærke pårørende kan forstå og reagerer på det. Den pårørende oplevede, at borgeren, der har en hjerneskade, modtog afgørelsen og klagevejledningen i sin eBoks. Dokumentet var 20 sider langt, og der blev ikke sendt en kopi til den pårørende selv, der var partsrepræsentant. Der blev heller ikke fra kommunens side fulgt op på, om borgeren havde forstået afgørelsen og klagevejledningen. Den pårørende mener, at det er kritisabelt, fordi borgeren ikke kunne overskue eller forstå afgørelsen og muligheden for at klage infoboks slut.

INFOBOKS: KOMMUNERNES VEJLEDNINGSPLIGT

Kommunernes vejledningspligt fremgår blandt andet af forvaltningslovens § 7 og retssikkerhedslovens § 5. Pligten til at give klagevejledning fremgår blandt andet af forvaltningslovens § 25.

Formålet med vejledningspligten i forvaltningslovens § 7 er at imødekomme borgernes informationsbehov og undgå, at borgerne pga. fejl, manglende viden eller misforståelser ikke får den rette hjælp.

Kommunens vejledning skal være helhedsorienteret og tage højde for alle muligheder for støtte efter sociallovgivningen, jf. retssikkerhedslovens § 5.

Kommunen skal også vejlede borgeren om muligheden for at klage over en afgørelse, jf. forvaltningslovens § 25.

Læs mere om vejledningspligt i undersøgelsen "Kommunernes vejledningspligt over for voksne med funktionsnedsættelse" infoboks slut.

Udfordringer med for ensidigt fokus på udvikling hos borger

Flere af interessenterne oplever, at kommunerne i for høj grad tænker, at der skal være udvikling af personlige færdigheder eller mulighed for dette, før støtte efter § 85 kan fortsættes eller bevilges. De nævner eksempler, hvor borgeren har fået socialpædagogisk støtte i et år, og kommunen afslutter støtten og i stedet bevilger praktisk hjælp efter

servicelovens § 83 til at komme og udføre opgaven, med den begrundelse at borgeren ikke har lært at udføre aktiviteten selv.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

I kommunens vurdering af borgers behov for socialpædagogisk støtte til de enkelte aktiviteter indgår, om aktiviteten bidrager til at udvikle borgeren, til at fastholde borgerens egen identitet, eller til at borgeren opnår en mere aktiv livsudfoldelse.

Det er ikke en betingelse, at støtten udvikler borgerens funktionsniveau, men det kan indgå i vurderingen. Derudover indgår, om aktiviteten understøtter en selvstændig tilværelse, og/eller om borgeren får mulighed for aktiv deltagelse i samfundet på lige fod med andre infoboks slut.

SNITFLADER TIL ANDRE PARAGRAFFER OG LOVGIVNING

Hjælp efter servicelovens § 85 grænser op til hjælp efter flere andre bestemmelser i serviceloven som § 83, § 97, § 102 og § 107. Borgerens støttebehov kan i nogle tilfælde dækkes enten ved flere forskellige bestemmelser i serviceloven, ved en kombination af bestemmelser i serviceloven eller gennem bestemmelser fra anden lovgivning, undervisnings-, beskæftigelses- og sundhedslovgivningen. Valget af bestemmelse kan have betydning i nogle situationer, mens det i andre situationer ikke har en konkret betydning for borgeren, da det afgørende er, at borgeren får dækket sit hjælpebehov.

I dette afsnit beskriver vi udfordringer og potentielle løsningsforslag, som kommunerne, borgere og interessenter peger på i relation til de forskellige bestemmelser og lovgivning, der har snitflader til socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85.

Snitflade til botilbud – servicelovens §§ 107, 108 og almenboliglovens § 105

En afgørelse om botilbud udgør alene en såkaldt boligmæssig ramme. Der skal normalt også bevilges/sammensættes hjælp efter servicelovens støttemuligheder, herunder fx § 83 og § 85. Et gennemgående perspektiv blandt både interessenter, DUKH, kommuner og borgere er, at der kan være udfordringer i forbindelse med den socialpædagogiske støtte efter § 85 på en række områder, når denne finder sted i et botilbud.

Udfordringer med, at det er svært for unge at komme fra midlertidigt botilbud og ud i eget hjem med socialpædagogisk støtte

En udfordring, som bliver pointeret i interviews med kommuner er, at der er et stigende antal unge, der er i målgruppen for socialpædagogisk støtte i eget hjem, men som ikke kan spare op til indskud/depositum til en bolig, og derfor ikke har en bolig at flytte hjem til. Det kan skyldes, at der er egenbetaling for borgere på midlertidigt botilbud, og også at borgerne kan være udfordrede i forhold til at spare op.

Kommunen kan tage højde for muligheden for at spare op i fastlæggelsen af egenbetalingen, men kan kun prøve at motivere borgeren til at spare op og ikke pålægge det.

Udfordringen giver også stigende udgifter på midlertidige botilbud efter § 107 for kommunerne.

INFOBOKS: PRINCIPMEDDELELSE 25-18 OM EGENBETALING VED MIDLERTIDIGT BOTILBUD

Hovedreglen er, at kommunen ikke skal medtage et beløb til opsparing ved beregning af egenbetalingen.

En undtagelse til dette er, hvis borgeren i særlige tilfælde har behov for at spare op. Et særligt tilfælde kan være, at borgeren har behov for opsparing til fremtidig bolig. Kommunen skal i sådanne tilfælde tage højde for muligheden for opsparing, da formålet med bevillingen af midlertidig bolig er, at borgeren på længere sigt skal flytte til en mere egnet bolig.

Kommunen kan endvidere i særlige tilfælde dispensere for egenbetalingen i kortere tid infoboks slut.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Ovennævnte udfordring har ikke betydning for bevilling og udmåling af § 85. Under ophold i et § 107 botilbud er bodelen og serviceydelse adskilte. Det betyder, at det kan være tilfældet, at den bevilgede hjælp i botilbuddet også skal fortsætte i eget hjem infoboks slut.

Forslag om dispensation til enkeltydelse for borgere, der vil flytte fra botilbud i egen bolig

I et kommuneinterview fremkom et forslag om, at der kan ændres i reglerne for enkeltydelse efter § 81 eller § 85 i aktivloven for at gøre det lettere for borgere at komme fra botilbud til egen bolig med socialpædagogisk støtte. Der er tale om en ændring af reglerne om enkeltydelser, så der ikke stilles samme krav til mulighed for opsparing for borgere i midlertidigt botilbud, der søger om enkeltydelse til depositum eller indskud i egen bolig.

Desuden efterspørger kommunen vejledning og viden om, hvad de kan tilbyde borgeren for at gøre det muligt at flytte i egen bolig – fx i form af enkeltydelser efter aktivloven, boligstøtte efter boligstøtteloven eller § 34 i lov om aktiv socialpolitik om særlig støtte til høje boligudgifter. Kommunen oplyser, at vanskelighederne til dels kan skyldes kommunens egen organisering.

INFOBOKS: PRINCIPMEDDELELSE 18-22 OM UUDNYTTET OPSPARINGSMULIGHED VED BEVILLING AF HJÆLP TIL FLYTTEUDGIFTER

Det følger af principmeddelelse 18-22, at der ikke kan gives afslag på hjælp til flytning alene med den begrundelse, at ansøgeren har haft mulighed for at spare op til udgiften. Kommunen skal vurdere ansøgningen på baggrund af ansøgerens økonomiske forhold på ansøgningstidspunktet. Ansøgers forhold forud for ansøgningen kan få betydning for, hvilken bolig der må anses for passende, og dermed for hvilken form for hjælp kommunen er forpligtet til at yde.

Der skal altid foretages en konkret og individuel vurdering, hvor ansøgers personlige forhold kan indgå. Det gælder både i situationer, hvor flytningen har til formål at forbedre ansøgers bolig eller erhvervsforhold og i situationer, hvor flytningen er begrundet andet en bolig og erhvervsforhold. Hjælp til flytteudgifter kan alene ydes efter aktivlovens §85, stk. 1, og stk. 2. jf. principmeddelelse 19-22 infoboks slut.

Udfordringer med, at den socialpædagogiske støtte ikke udmåles selvstændigt i botilbud

Både borgere og interesseorganisationer beskriver, hvordan bevilling af botilbud og støtte oftest tænkes som en pakkeløsning. Denne tankegang fører til, at kommunen kun giver borgeren afgørelsen om botilbud uden at specificere afgørelserne om støtte efter fx §§ 83 og 85.

En interessant fremhæver, at hvis borgeren ikke får en selvstændig afgørelse om indholdet af eksempelvis socialpædagogisk støtte og personlig hjælp og pleje, der skal udføres i botilbuddet, er de heller ikke vejledt om muligheden for at klage over afgørelsen om støtten til Ankestyrelsen. En interesseorganisation fremhæver, at det derfor kan få betydning for den konkrete støtte, som borgeren modtager, når rammevilkårene for botilbuddet ændrer sig. Samtidigt bliver det uklart, præcist hvilken støtte borgeren får i botilbuddet og et retssikkerhedsproblem for beboere i botilbud idet det er vanskeligt at påklage manglende levering af visiteret hjælp, dokumentere forskellen mellem den oprindeligt visiterede hjælp og den som faktisk leveres.

En interesseorganisation og en kommune fremhæver, at den manglende afgørelse om støtten også medfører, at den socialpædagogiske ledsagelse i nogle tilfælde fortrinsvist tænkes som en del af de 'ture', som botilbuddet tilbyder – fx udflugt eller biograftur. I nogle tilfælde bliver borgernes behov ikke fuldt dækket i botilbuddet, og de får derfor ikke al den ledsagelse de har ret til.

Interessenten fortæller, at det for borgere i botilbud kan få en negativ konsekvens, hvis en kommune nedsætter serviceniveauet på tilbud om beskyttet beskæftigelse efter servicelovens § 103, aktivitets- og samværstilbud efter servicelovens § 104, eller at borger af andre grunde kan deltage mindre i tilbud efter § 103 eller § 104. Problemet opstår, fordi borgeren ikke får en afgørelse på ændring af støtten i sin § 85, selvom borgeren nu tilbringer mere tid hjemme i sit botilbud. Det betyder også, at der ikke nødvendigvis er taget konkret stilling til, hvorvidt botilbuddet har normeringen til at varetage borgeren de ekstra dage, og det bliver uklart, hvilken støtte man egentligt er berettiget som borger. Interesseorganisationen oplever, at borgere, der klager, fortrinsvist får medhold, mens udfordringen særligt er for de borgere, der ikke har ressourcerne eller overblikket til at klage over den manglende afgørelse på støtten i botilbuddet. I Ankestyrelsens interview med kommuner er det ikke en problematik, kommunerne kan genkende.

Nedenfor er der et eksempel på en pårørendes oplevelse med, at den socialpædagogiske støtte ikke er udspecificeret ved bevilling af botilbud efter § 108.

Infoboks: EKSEMPEL PÅ PÅRØRENDES OPLEVELSE AF STØTTEN I BOTILBUD

Borgeren har boet i botilbud over 15 år. Den pårørende oplever, at der er sket en forandring i forhold til den socialpædagogiske støtte. Tidligere var der et fast antal timer afsat til socialpædagogisk støtte, og borgeren kunne se, hvad timerne blev udmålt til. I dag oplever han, at hjælpen kommer i en samlet pulje, som fordeles flydende og ad hoc mellem borgerne på bostedet. På den måde tvivler han på, at hver enkelt borger får de timers støtte, de er blevet bevilget infoboks slut.

Udfordringer med bevilling af socialpædagogisk støtte til ferie

En interesseorganisation beskriver, at der er store kommunale forskelle i serviceniveauet for socialpædagogisk støtte til ferieophold i Danmark for borgere i botilbud. En kommune fremhæver, at de har opsat kvalitetsstandarder på området, men at det altid vil afhænge af en konkret og individuel vurdering, som bl.a. beror på en vurdering af, hvorvidt borgeren kan overskue at rejse. Der er derfor borgerafhængige forskelle, som nogle borgere eller pårørende kan opleve som uretfærdige.

I spørgeskemaet til landets kommuner har vi spurgt, om kommunerne oplever udfordringer med ensartet vurdering i forhold til socialpædagogisk støtte, som borger kan bevilges i forbindelse med ferie. Der er ikke et ensartet billede blandt kommunerne i forhold til dette. 32 procent er enige i en eller anden grad, mens 22 procent er uenige, og 26 procent af kommunerne er hverken enige eller uenige.

Forslag relateret til socialpædagogisk støtte til ferie

Vi har hørt følgende forslag fra interessenter og kommuner til at løse udfordringen med bevilling af socialpædagogisk støtte til ferie (Det skal bemærkes, at de interviewede interessenter og borgere ikke har haft mulighed for at kommentere på disse forslag grundet rækkefølgen i de gennemførte interview (læs mere i metodebilag)).

- Fastsætte antal timers socialpædagogisk ledsagelse, som borger skal have krav på til ferie. En interessent foreslår, at det fastsættes i lovgivningen, hvor meget socialpædagogisk støtte borger har krav på ved selvvalgt ferie. Interviewkommunen, der har opsat kvalitetsstandarder for området, vurderer i tråd med interesseorganisationen, at det ville være til gavn for borgere. 63 procent af kommunerne er enten enige eller meget enige i forslaget om et fastsat antal timer til selvvalgt ferie.
- En interesseorganisation foreslår, at alle personer med et ledsagelsesbehov, men som er afskåret fra § 97 ledsagelse, får ret til 15 timer ledsagelse efter servicelovens § 85.
- Selvstændig paragraf for socialpædagogisk ledsagelse med mulighed for at opspare timer

I spørgeskemaet angiver lidt under halvdelen af kommunerne, at de er enige eller meget enige i, at de ser en selvstændig paragraf for socialpædagogisk ledsagelse med mulighed for at opspare timer, som en mulig løsning på denne udfordring (Løsningsforslaget er også nævnt som et løsningsforslag i forhold til snitfladen til ledsagelse efter § 97 i afsnittet "Snitflade til § 97" men er her spurgt ind til specifikt som løsning på udfordring med socialpædagogisk ledsagelse til ferie).

- Flere kommuner bemærker, at det vil blive administrativt tungt, og at en ny paragraf og en ny opsparingsordning ikke medvirker til afbureaukratisering og, at det ikke understøtter kommunernes ret til at anlægge eget serviceniveau.
- Der er også flere kommuner, der foreslår en udvidelse af målgruppen for hjælp efter servicelovens § 97 i stedet for en ny bestemmelse, og fx udvide med et stk. om udmåling af ledsagelse til ikke-selvvalgte aktiviteter.

Infoboks: Arbejdsgruppe om ledsagelse efter serviceloven

I 2016 blev der nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe med det formål at tilvejebringe et samlet overblik over de nugældende regler om ledsagelse efter serviceloven samt beskrive forslag til, hvordan reglerne kan forbedres og forenkles til gavn for såvel borgere som kommuner.

Deres beskrivelse af mulige forslag til ændring af ledsageordningerne efter servicelovens §§ 45, 85 og 97 kan læses [her](#). Flere af de forslag, der nævnes af interessenter og kommuner i denne rapport er også behandlet i arbejdsgruppens rapport.

På baggrund af arbejdsgruppens arbejde blev der fremført forslag til "Lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier", der blev vedtaget i 2017 og trådte i kraft 1. januar 2018 infoboks slut.

Snitflade til servicelovens § 83

Der er tidligere i rapporten også beskrivelser af snitfladen mellem socialpædagogisk støtte og personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83. Det er dog et område, der bliver nævnt ofte af kommunerne i både interview og spørgeskema. Derfor behandles emnet mere indgående i det følgende.

Servicelovens bestemmelser om personlig og praktisk hjælp i § 83, og socialpædagogisk støtte efter § 85 overlapper til en vis grad hinanden. Det kan ifølge kommunerne til tider være vanskeligt at fastslå, om borgeren skal bevilges praktisk hjælp eller socialpædagogisk støtte. I interview foretaget i forbindelse med den indledende vidensopsamling, beskriver medarbejdere fra Ankestyrelsen også, at der ses mange ændringer af kommunernes afgørelser, der omhandler snitfladen mellem anvendelsen af § 83 og § 85. Ankestyrelsen har i principmeddelelse 10-19 opstillet retningslinjer for, hvornår hjælpen skal ydes efter bestemmelsen om socialpædagogisk støtte, og hvornår hjælpen hører under bestemmelsen om personlig og praktisk hjælp.

Som tidligere beskrevet, har vi spurgt kommunerne, om de oplever, at det kan være svært at vurdere, hvilke opgaver der kan bevilges støtte til efter servicelovens § 85. Lidt over halvdelen af kommunerne (56 procent) er enige eller meget enige i dette, mens det er næsten en tredjedel (32 procent) der er uenige i dette. Kommunernes bemærkninger til dette spørgsmål handler hovedsageligt om snitfladen mellem § 85 og § 83. Flere kommuner bemærker, at principmeddelelse 10-19 har skabt større klarhed omkring, hvilke opgaver, der hører til hhv. § 83 og § 85, men at det fortsat er udfordrende at afklare i praksis. I interviewene med kommunerne fremgik det også, at indarbejdelsen af den praksisændring som kom med principmeddelelse 10-19 har været svær, og det derfor har krævet mange ressourcer og tid. De tilføjer dog også, at de oplever adskillelsen som meningsfuld og lettere at forvalte i praksis.

Flere af kommunerne kommer i bemærkningerne i spørgeskemaet med beskrivelser af, hvornår der opstår uklarheder i forbindelse med praktisk at føre adskillelsen mellem § 83 og § 85 igennem hos borgeren på en måde, der tilgodeser udfordringer og støttebehov:

- Det kan være svært, når en indsats ved en borger både involverer § 83 og § 85. Det kan fx være når en borger primært har brug for § 83 hjælp, men der er behov for socialpædagogisk støtte til, at borger kan forstå og være i, at hjælpen udføres. Det kræver god forståelse af lovgivningen at afgrænse, hvem der skal udføre indsatsen, og hvem der har ansvaret.
- Principmeddelelse 10-19 efterlader fortsat en del praktiske udfordringer. Nogle borger har reelt brug for både § 83 og § 85 i samme situation - hvor det ikke er praktisk muligt reelt at skille tingene ad. Samtidig er det ikke praktisk muligt i kommunen, at samme person kan levere begge ydelser.
- Der kan være tale om fuldt ud kompenserende hjælp som skal udføres efter § 83, men hvor der stadig er behov for pædagogisk faglighed for at udføre opgaven. I den situation er det ikke tydeligt, om hjælpen skal ydes efter § 83 eller § 85.

Der er også flere kommuner, der bemærker, at den kommunale organisering kan besværliggøre afklaringen af, hvad der skal bevilges efter hhv. § 83 og § 85, da myndighedsansvaret ligger i forskellige forvaltninger, og der arbejdes med forskellige dokumentationsmetoder i udredningen af borgers støttebehov.

INFOBOKS: TVÆRFAGLIG SPARRING I SÆRLIGT TEAM

I en kommune etablerede man i forbindelse med indarbejdelsen af principmeddelelse 10-19 'tværfaglig sparring' i sager med §§ 83, 85 og 112. Her drøftes sager, hvor man er usikker på, hvilken bestemmelse eller kombination af bestemmelser hjælpen skal bevilges efter, eller hvordan hjælpen skal sammensættes helhedsorienteret.

Kommunen fortæller, at man i samarbejdet også kan blive enige om, at man kompenserer særligt med § 83- støtte til bestemte praktiske gøremål i borgerens bolig for at kunne understøtte, at der er overskud til, at man kan arbejde mod at nå et socialpædagogisk delmål. Derudover inviterer de også driften/udfører med til disse møder, for at det også bliver tydeligt for dem, at der faktisk er et rehabiliterende eller guidende sigte med hjælpen efter § 83. I kommunen er hjælpen efter §§ 83 og 85 placeret i samme forvaltning infoboks slut.

En kommune bemærker, at de oplever mest hjælp og læring fra principmeddelelser og artikler, som fx. Ankestyrelsens artikel: "[Socialpædagogisk støtte – er borgeren i personkredsen?](#)"

Udfordringer med adskillelsen af opgaver efter § 83 og § 85 i praksis

Det fremgår af vores kommuneinterview, at adskillelsen af opgaver ikke altid giver mening for kommunerne i praksis, og at det kan være udfordrende og ressourcekrævende at koordinere hjælpen efter § 83 og § 85 til den enkelte borger, fordi ansvaret for/administrationen af de to bestemmelser ofte er organisatorisk placeret forskellige steder i kommunen.

For det første beskriver kommunerne, at hjemmehjælpen, som er bevilliget efter § 83, og den socialpædagogiske støtte bevilliget efter § 85, i praksis hjælper borgeren med de udfordringer, de står i, og løser de opgaver, som borgeren har brug for hjælp til. En rådgiver beskriver det således:

"Jeg tror, at hvis man går ud i hjemmene, så ser man rigtig mange § 85 medarbejdere, der står og rører i gryden og rigtig mange § 83, som guider. Fordi det er sådan, man får hverdagen til at fungere."

I lyset af dette har det i praksis ikke nødvendigvis betydning for borgeren, om opgaverne er bevilget efter § 83 eller § 85, så længe opgaverne bliver løst. Det fremgår dog også af interviewene, at en ulempe ved, at der ikke skelnes mellem bestemmelserne i praksis kan være, at hjælpen til de praktiske opgaver, som burde være bevilget efter § 83, tager tid fra arbejdet med de pædagogiske mål efter § 85.

I boksen nedenfor er der beskrevet et eksempel på en borger, der oplevede, at den støtte han fik efter servicelovens § 83, var utilstrækkelig.

INFOBOKS: EKSEMPEL PÅ BORGER, DER OPLEVER STØTTEN EFTER § 83 SOM UTILSTRÆKKELIG

I et borgerperspektiv har vi et eksempel på, at hjælpen efter § 83 opleves som utilstrækkelig, fordi borgeren ikke bliver mødt af de nødvendige pædagogiske kompetencer, eller fordi borgerens medvirken ikke tænkes som en del af hjælpen. En borger fortæller, at han i forbindelse med en flytning søgte om hjælp til at strukturere processen omkring udpakning af flyttekasser, men blev bevilget hjælp efter servicelovens § 83. Udføreren af § 83-hjælpen pakkede selv kasserne ud, da dette er en opgave af praktisk karakter. Den manglende forståelse for borgerens behov for samtale og guidning til selv at løse opgaven betød, at han oplevede at stå forvirret tilbage infoboks slut.

INFOBOKS: HJÆLP TIL SPISNING FOR BORGERE MED SPISEFORSTYRRELSE

En partsrepræsentant for flere borgere med spiseforstyrrelse fortæller, at kommunernes forståelse af principmeddelelse 10-19 har haft en u hensigtsmæssig betydning for borgere med spiseforstyrrelser, som har brug for hjælp til håndtering af måltider. Partsrepræsentanten fortæller, at flere kommuner karakteriserer dette som en praktisk opgave, hvorfor det bevilges som § 83. Det er imidlertid borgernes oplevelse, at hjælperen ikke har forståelse for spiseforstyrrelsesproblematikken og udfordringerne i forbindelse med at få spist maden.

Partsrepræsentanten fortæller, at borgerne i flere tilfælde frasiger sig støtten, fordi den ikke giver mening for dem infoboks slut.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Det centrale er, at kommunen får undersøgt, hvad formålet med hjælpen er. Hvis støtten til måltidet består i, at en person skal sidde sammen med borgeren under måltidet, ville dette normalt være omfattet af § 83. Hvis støtten derimod består af generelle samtaler om spising, der kan foregå uden tilknytning til selve måltidet, vil dette som udgangspunkt have karakter af socialpædagogisk støtte efter § 85. Det kan derfor ikke udelukkes, at der kan gives anden hjælp i form af fx socialpædagogisk støtte samtidig med, at man indtager måltidet infoboks slut.

Forslag relateret til snitfladen mellem § 83 og § 85

I interviewene med kommunerne og spørgeskemabesvareelserne fremkom følgende forslag til, hvordan udfordringerne med snitfladen mellem § 83 og § 85 kan imødekommes:

- En tydeligere beskrivelse i lovteksten eller vejledningen af afgrænsningen mellem § 83 og § 85. Der efterspørges også flere eksempler på, hvem der er omfattet af de forskellige bestemmelser, og hvem der ikke er.
- Samle § 83 og § 85 under én bestemmelse. Flere kommuner bemærker, at der kunne være mulighed for at samle støtten efter § 83 og § 85 under en enkelt bestemmelse, da opgaverne ofte overlapper hinanden og flyder sammen. De pointerer, at selvom det ikke nødvendigvis vil være en forenkling juridisk, så vil det spare sagsbehandlingsressourcer og være til gavn for borgeren.

DUKH påpeger, at det kunne være en fordel at sammenlægge støtten efter § 83 og § 85, så der ikke kommer flere mennesker i borgerens hjem, men at det dog samtidig kan skabe

problemer ift. de nuværende rettigheder under § 83, hvis der ikke også er frit valg af leverandør i en sammenlagt bestemmelse.

Udfordringer med mange fagpersoner i borgerens liv

Både kommuner, borgere og interesseorganisationer fremhæver, at opdelingen af opgaver mellem § 83 og § 85 i mange tilfælde medfører, at der kan være mange fagpersoner i nogle borgers liv, der i nogle situationer kan være u hensigtsmæssigt. Flere borgere og pårørende fortæller, at det er en udfordring for nogle borgere at overskue flere personer, og at dannelsen af faste relationer er et vigtigt element for at understøtte arbejdet med udviklingen eller vedligeholdelsen af borgerens funktionsniveau. Dette gælder ikke mindst for mennesker med hjerneskade og/eller autisme og/eller angst.

INFOBOKS: EKSEMPEL PÅ MANGE FAGPERSONER I BORGERS LIV

Borgeren har en senhjerneskade, med deraf følgende koncentrationsbesvær og udtrætbarhed - og har derudover en del følgesygdomme. En pårørende til borgeren har været bevilget kontant tilskudsordning efter § 95, stk. 3, i flere år. Borgerens hjælper er også ansat som socialpædagogisk støtte efter § 85, selvom der ikke er frit valg af leverandør efter servicelovens § 85.

Kommunen har for nylig besluttet at undersøge, om de kunne overtage en del af § 85-støtten gennem mestringsvejledere og flextaxa. Borgeren oplevede energi-dræning og utryghed ved antallet af skiftende personer og ved flextaxakørsel. Dette medførte selvmordstanker. Den pårørende beskriver, at borgeren har et stort behov for genkendelighed og tryghed ved et begrænset antal og kendte personer at forholde sig til og en kendt og forenklet transport samt fast struktur ved at vide, hvad der skal ske hvornår og med hvilke personer infoboks slut.

Når vi spørger alle landets kommuner, om de oplever, at det er en udfordring for borgere, der modtager støtte efter flere af servicelovens bestemmelser, at de skal forholde sig til mange fagpersoner, svarer 74 procent af kommunerne, at de er enige eller meget enige.

Forslag om samme udfører til varetagelsen af socialpædagogisk støtte og personlig og praktisk hjælp

Flere kommuner fortæller også, at de har etableret eller tilkøber specialteams, som tilbyder at dække begge opgaver med samme personale. Andre kommuner bruger det umiddelbart ikke, men fortæller at de godt kunne ønske sig, at der var muligheden for at få samme udbyder på begge typer opgaver, fordi det netop giver mening for borgeren og i nogle tilfælde muliggør, at særligt komplekse eller udsatte borgere er mere tilbøjelige til at takke ja til den hjælp, kommunen tilbyder.

En kommune påpeger i samme anledning, at det kunne være en fordel at kombinere § 83 og § 85 hjælp til borgere, der har udfordringer med håndtering af de digitale aktiviteter. Se i øvrigt afsnittet 'Udfordringer med hjælp til digitale udfordringer blandt ældre' tidligere i rapporten.

I spørgeskemaet til landets kommuner har vi spurgt om, de er enige i, at der ikke er brug for regelforenkling for at adressere udfordringen med mange forskellige fagpersoner i borgerens hjem, og at kommunen i stedet kan organisere sig, så det er nemmere at anvende eksisterende løsninger for at lade samme person udføre eksempelvis hjemmehjælp og socialpædagogisk støtte. Dette er 61 procent af kommunerne enige i. I bemærkningerne knyttet til spørgsmålet fremgår det at:

- Kommunerne har svært ved organisere løsninger, hvor det er den samme person, der leverer hjemmehjælp og socialpædagogisk støtte, pga. forskellige kulturer, kompetencer og overenskomstregler.
- Flere kommuner bemærker, at det er oplagt at kombinere § 83 og § 85, og at ud over én fælles udfører, bør der tænkes i én bevillende myndighed, da dette også vil være ressourcebesparende.
- Flere kommuner bemærker, at den nuværende lovgivning, og specifikt muligheden for frit valg af leverandør på § 83, gør, at kommunen ikke kan organisere sig ud af udfordringen.

Udfordringer med mangel på personale til socialpædagogisk støtte

To interesseorganisationer fremhæver, at kommunerne fortrinsvist anvender egne leverandører til at udføre den socialpædagogiske støtte, hvilket betyder, at borgeren kan vente meget lang tid på at få effektueret selve støtten. De efterspørger begge en specificering af, hvor længe der må gå, før kommunen skal effektuere afgørelsen.

Forslag om fritvalgsordning på leverandør af § 85

For at imødekomme udfordringen med mange fagpersoner i borgerens hjem og mangel på personale til socialpædagogisk støtte har vi hørt følgende forslag fra en interesseorganisation og en pårørende:

- Kommunerne kan i højere grad tænke, hvordan man kan lave en meningsfuld støtteforanstaltning ved hjælp af fx borgerens netværk. Det kunne fx være ansættelsen af forældre i § 85-støtte.
- En pårørende til en borger, der modtager socialpædagogisk støtte, efterspørger muligheden for selv at kunne pege på, hvilke udbydere, de ønsker på opgaven. Den pårørende kunne derfor godt tænke sig, at der også var en fritvalgsordning på den socialpædagogiske støtte, så støtten kunne ansættes hos samme arbejdsgiver. Den pårørende fremhæver, at hvis den samme person kan ansættes efter både §83 og §85, vil dette give mulighed for en mere sammenhængende dag og færre personer at forholde sig til for borgeren, mere overskuelighed i ansættelsen for hjælpere/bostøtter og nedsat behov for brug af flex taxa.

Fra kommuneinterviewene fremgår det, at kommunerne ikke er enige i, at en fritvalgsordning er en god idé. En kommune fremhæver, hvordan det tætte samarbejde med kommunens interne korps er en stor fordel, da de har en forståelse for kommunens serviceniveau og arbejder under samme chef. En anden kommune fortæller, hvordan det i nogle sager kunne være en fordel, men at der ville være risiko for nogle konfliktfyldte samarbejder med pårørende, når kommunen skal vurdere deres egnethed. Derudover fremhæver begge kommuner den konsekvens, at de ville have sværere ved at sikre kvaliteten af den støtte, der bliver tilbudt.

Kommunerne fremhæver, at de allerede i dag har mulighed for at ansætte fx pårørende, hvis de vurderer, at det giver mening.

I spørgeskemaundersøgelsen har vi spurgt landets kommuner om de mener, at der bør indføres frit valg af leverandør af socialpædagogisk støtte i lighed med frit valg af leverandør af servicelovens § 83. Kommunerne er overvejende uenige i dette forslag. 77 procent af kommunerne er enten uenige eller meget uenige. I bemærkningerne knyttet til spørgsmålet fremgår det at:

- Flere kommuner bemærker, at det vil være en stor administrativ opgave for kommunerne at stå for udbud med kravsspecifikationer og sikre, at de enkelte leverandører har de tilstrækkelige kompetencer.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Det er kommunens beslutning, hvem der skal levere den socialpædagogiske støtte efter § 85, da der ikke er frit valg som efter § 83. Det er muligt for kommunen at ansætte fx pårørende, borgerens netværk eller den samme eksterne leverandør, der leverer hjælp efter § 83 som socialpædagogisk støtte infoboks slut.

Snitflade til servicelovens § 97

Der kan bevilges ledsagelse efter både servicelovens § 97 og § 85. Ledsagelse efter § 97 har alene karakter af praktisk hjælp til borgere, der på grund af deres funktionsnedsættelse ikke kan færdes uden for hjemmet. Ledsagelse efter § 85 om socialpædagogisk støtte omfatter ud over hjælpen til selve ledsagelsen også socialpædagogisk støtte i forbindelse med borgerens færden uden for hjemmet. Begge typer af ledsagelse ydes på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov.

Som beskrevet i afsnittet om 'Udmåling', er der flere kommuner, der fortæller, at det kan være svært at vurdere, hvornår borgerens behov er tilstrækkeligt dækket i forhold til socialpædagogisk ledsagelse til fx familiebesøg eller fritidsaktiviteter - særligt hvis der løbende bliver ansøgt om mere. Dette problem oplever de ikke i forbindelse med ledsagelse efter servicelovens § 97, da der er et fast timetal på 15 timer om måneden, som kommunen skal tilbyde.

Ankestyrelsen beskriver, i interview foretaget i forbindelse med en indledende vidensopsamling, at de i klagesagsbehandlingen ser sager, hvor kommunerne giver afslag på ledsagelse efter § 97 med henvisning til personkredsen, men foretager ikke en helhedsvurdering i forhold til, om borgeren er i personkredsen for støtte efter § 85.

INFOBOKS: HANDICAPSAGSBAROMETRET

Resultater fra Handicapsagsbarometret viser, at kommunen mangler at foretage en helhedsvurdering i 41 procent af sagerne om ledsagelse til voksne efter servicelovens § 97.

Blandt de gennemgåede sager, hvor kommunerne mangler at foretage en helhedsvurdering, fremgår det, at borgeren kan have brug for støtte efter andre regler i den sociale lovgivning. I 43 procent af sagerne kan borger have behov for støtte efter reglerne om personlig pleje, servicelovens § 83, mens de i 83 procent af sagerne kan have brug for socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 og i 1 procent afløsning og aflastning.

Læs mere her: [Handicapsagsbarometret 2023 om ledsagelse efter servicelovens § 97 — Ankestyrelsen \(ast.dk\) infoboks slut.](#)

Udfordringer med snitfladen til ledsagelse efter § 97

Fra kommune- og interessentinterview fremgår der udfordringer med:

- Vurderingen af, hvornår der er brug for ledsagelse efter § 85, og hvornår ledsagelsen kan varetages af en pårørende efter § 97. En kommune fortæller, at det er en svær vurdering i forbindelse med ledsagelse, når borgeren har en konkret pårørende, som kan varetage ledsagelsen, men borgeren ellers vil bevilges ledsagelse i § 85. I de tilfælde vil omstændigheden, at borgeren kender og er tryk ved ledsageren, kunne betyde, at det socialpædagogiske behov ikke er til stede – men kun ved den specifikke ledsager.
- Klarhed om hvor meget ledsagelse, der er bevilget efter § 85 ved bevilling af botilbud. En interesseorganisation og kommune fremhæver, at særligt den socialpædagogiske ledsagelse ikke fremgår tydeligt i forbindelse med bevilling af botilbud, og nogle borgere derfor får ledsagelse, mens andre ikke gør. Organisationen problematiserer generelt, at der i opdelingen af ledsagelse efter § 85 og § 97 opstår en ulighed mellem borgere der er bevilget forskellige former for ledsagelse, fordi omfanget af ledsagelse til selvvalgte aktiviteter er ekspliciteret i § 97, men ikke den anden. Interesseorganisationen peger på, at det ikke er muligt altid at se, hvad kommunen har bevilget. Kommunen skal bevilge boligdelen i botilbuddet og derefter bevilge serviceydelse. Det skal derfor altid fremgå, hvad kommunen har bevilget af hjælp i botilbuddet, herunder fx hjælp til ledsagelse efter § 85.

Forslag om selvstændig paragraf til socialpædagogisk ledsagelse – eller at samle al ledsagelse i § 97

Flere kommuner fremhæver, at det kunne være en fordel at få ændret lovgivning, så der var 15 timers selvvalgte aktiviteter i den socialpædagogiske støtte og derudover stadig socialpædagogisk ledsagelse til andre nødvendige aktiviteter (Det skal bemærkes, at de interviewede interessenter og borgere ikke har haft mulighed for at kommentere på dette forslag grundet rækkefølgen i de gennemførte interview (læs mere i metodebilag)). Dette kan både være ved at udvide muligheden for socialpædagogisk støtte i den nuværende ledsagelsesbestemmelse, eller ved at lave en selvstændig bestemmelse for socialpædagogisk ledsagelse. Formålet ville være det samme – at få ekspliciteret omfanget af ledsagelse i lovgivningen. En kommune fremhæver dog, at man skal være opmærksom på, at netop behovet for socialpædagogisk ledsagelse er mere vidtgående i forhold til de behov borgeren har, end ledsagelsen efter § 97.

I en selvstændig bestemmelse for socialpædagogisk ledsagelse, foreslår flere af kommunerne, at der bør være mulighed for socialpædagogisk ledsagelse til en række faste aktiviteter, hvor ledsagelsen er nødvendig, mens der er ekspliciteret 15 timers ledsagelse til selvvalgte aktiviteter. En kommune anbefaler i den sammenhæng, at sektoransvaret også tydeliggøres, så det bliver lettere at forvalte, om det er kommune eller region, der skal betale for ledsagelsen ved fx ledsagelse til behandlingstilbud eller konsultation hos læge. Det er også en problemstilling, som bliver beskrevet i kommuneinterview undervejs i interviewene.

I spørgeskemaet til landets kommuner har vi spurgt kommunerne, om de er enige i, at et forslag om en selvstændig paragraf i serviceloven til socialpædagogisk ledsagelse med et fast timetal – ligesom der gives ved ledsagelse efter § 97 – ville være en mulig løsning på udfordringen med vurdering af tilstrækkelig kompensation til borger. Der er et blandet billede blandt kommunerne, med 48 procent, der er enige eller meget enige, og 30 procent, der er uenige eller meget uenige. I bemærkningerne knyttet til spørgsmålet fremgår det, at:

- flere kommuner bemærker, at de mener, at det godt kunne fungere og forenkle sagsbehandlingen og give tydeligere rammer for borgeren.

- flere kommuner bemærker, at en ekstra bestemmelse om ledsagelse ikke i sig selv vil være regelforenklende eller styrke borgerens retssikkerhed. Det vil potentielt medføre flere snitfladeproblematikker.
- flere kommuner udtrykker bekymring for, at en sådan lovændring vil medføre et væsentligt skred i sektoransvar, da de oplever, at langt de fleste ikke-selvvalgte aktiviteter omhandler hospitalskontakter - som skal leveres af region.
- flere kommuner bemærker, at det koster mange ressourcer at administrere timer og løn på § 97-området, og at dette også vil være tilfældet for en ny bestemmelse. Det vil kræve yderligere finansiering af indsatsen til kommunerne.
- flere kommuner bemærker, at et fast timetal ikke er hensigtsmæssigt, og at konkrete og individuelle vurderinger giver bedre retssikkerhed for borger og bedre handicapkompensation. Dog vil det selvfølgelig være lettere at administrere.

Som tidligere beskrevet blev der i 2016 nedsat en arbejdsgruppe, der skulle se på ledsageordningerne i serviceloven. Deres beskrivelse af mulige forslag til ændring af ledsageordningerne efter servicelovens §§ 45, 85 og 97 kan læses [her](#). Flere af de forslag, der nævnes af interessenter og kommuner i denne rapport, er også behandlet i arbejdsgruppens rapport.

Udfordringer med andre snitflader

Foruden de snitfladeudfordringer, vi indtil videre har beskrevet, der er mellem socialpædagogisk støtte efter § 85, personlig og praktisk hjælp efter § 83, ledsagelse efter § 97, botilbud efter § 107/108 og tidlig forebyggende indsats efter §§ 82 a-c, er der også en række yderligere snitfladeudfordringer, som kommuner, borgere og interessenter fremhæver i interviewene.

Udfordringer med snitflade til behandling

Fra interview med kommuner og interessenter blev det fremført, at kommunerne oplever borgere, der har udfordringer, der er behandlingskrævende, men hvor:

- der ikke er behandlingstilbud hos sundhedssektoren,
- sundhedssektoren vurderer at borgeren er færdigbehandlet, eller
- at sundhedssektoren vurderer, at støttebehovene skal løses i kommunalt regi.

I spørgeskemaet spørger vi, om kommunerne oplever, at det kan være svært at vurdere, hvornår en indsats er behandling eller socialpædagogisk støtte. Der er ikke et ensartet billede blandt kommunerne, da 45 procent er uenige eller meget uenige i dette og 34 procent er enige eller meget enige. I bemærkningerne til spørgsmålet fremgår det:

- Flere kommuner bemærker, at de primære udfordringer ligger i forhold til snitfladen og samarbejdet med sundhedssektoren. Der er ikke de nødvendige tilbud om behandling i sundhedssektoren, sundhedssektoren vurderer, at det ikke er deres ansvar, (dobbeltdiagnoser, psykoedukation, selvmordstruede borgere), og der er tidlig udskrivning af borgere fra regionens tilbud, hvor kommunen ikke vurderer, at borger er færdigbehandlet.
- Flere kommuner bemærker, at de skal løse opgaver i kommunen, der før blev behandlet i psykiatrien, og som kommunen vurderer stadig hører hjemme der.
- Flere kommuner bemærker, at borgerne ofte efterspørger "samtale" som indsats, og det ofte er svært at afgrænse, hvornår samtaler går fra at være støttende til at være behandlende. Ofte flyder det sammen.

- Flere kommuner bemærker, at principmeddelelser omkring emnet (63-17 og 4-23) har gjort det klarere, men det kan stadig være svært at vurdere i flere situationer, såsom måltidsstøtte til borgere med spiseforstyrrelse eller borgere med samlemani-problematik, hvor problematikken ikke kan løses med socialpædagogisk støtte, da der først skal arbejdes med den bagvedliggende angstproblematik.
- Flere kommuner bemærker, at det er nemt nok at lave vurderingen, men at de oplever, at der ikke findes behandlingstilbud i sundhedssektoren. En kommune bemærker i den forbindelse, at det kan være svært at udføre socialpædagogisk arbejde, hvis en borger er meget syg og forpint. Det gør ikke, at borgeren ikke er berettiget til støtten. Derfor leverer kommunen støtten, men uden at det har den form og effekt som er tanken med bestemmelsen. I disse tilfælde kan støtten ofte få karakter af behandling eller terapi.

Udfordringer med snitflade til mentorordning

I interviewene med kommunerne, fremhæves det, hvordan snitfladen mellem socialpædagogisk støtte og mentorordningen på beskæftigelsesområdet (§ 167 i lov om aktiv beskæftigelsesindsats) kan være svær, da de to kontaktpersoner i nogle henseender varetager de samme opgaver. Kommunerne oplever, at der i den forbindelse kan opstå en diskussion af, hvilken del af forvaltningen, der skal bevilge støtten, mens det for borgeren i virkeligheden er underordnet. Der efterspørges i den forbindelse at få forskellen udspecificeret, da de oplever, at sagen oftest ender i socialforvaltningen, hvis der er en snitflade – også selvom de umiddelbart vurderer, at en mere beskæftigelsesrettet indsats ville være til større gavn for borgeren.

Sektoransvar

INFOBOKS: SEKTORANSVARSPRINCIPPET

Sektoransvarsprincippet handler om, at alle offentlige myndigheder har ansvar for at sikre, at deres ydelser og services er tilgængelige for borgere med handicap. Sektoransvarsprincippet er udgangspunktet for, hvilken sektor der skal yde hjælp og støtte til borgere med handicap.

Ved sektoransvarlighed forstås, at ansvaret for at tilvejebringe den nødvendige tilgængelighed og kompensation er hos den myndighed, som i øvrigt har ansvaret for området.

Sektoransvarlighed betyder, at (den del af) den offentlige sektor, der udbyder en ydelse, en service eller et produkt, er ansvarlig for, at den pågældende ydelse også ydes til og er tilgængelig for mennesker med handicap. Princippet indebærer, at opgaverne skal løses i den sektor, hvor de hører hjemme, og ikke lægges til en bestemt sektor, f.eks. socialsektoren, blot fordi det handler om personer med funktionsnedsættelse infoboks slut.

VISOs medarbejdere beskriver i interview foretaget i forbindelse med den indledende vidensopsamling, at der er udfordringer med sektoransvar og koordinering mellem sektorer. Det kan fx være afklaring af, hvornår noget er behandling - hvad kan fx et botilbud gøre for at håndtere behov for pædagogisk støtte som har præg af behandlingsbehov. Det kan også være koordineringen mellem overgang fra sundhedsvæsen/psykiatri til social indsats i kommunen. Dette gør sig fx gældende med støtte efter servicelovens § 85 til traumatiserede borgere i egen bolig.

Udfordringer med manglende klarhed omkring sektoransvar i forhold til sundhedssektoren

En kommune fremhæver, at der er klare principmeddelelser i forhold til afgrænsningen mellem § 85 og regionens ansvar, men at der mangler samme klarhed omkring socialpædagogisk støtte og andre dele af sundhedssektoren – læge, psykiater, psykolog, tandlæge mm.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Ankestyrelsen har flere principmeddelelser, der beskriver sektoransvar ved besøg ved sundhedssektoren og hvilke ydelser, der er omfattet af serviceloven:

- 57-13
- 66-16
- 55-17

Infoboks slut.

I spørgeskemaet til landets kommuner, er der også flere kommuner, der bemærker, at de oplever udfordringer med socialpædagogisk ledsagelse i forbindelse med besøg på hospital eller hos egen læge:

- Det drejer sig fx om, at sundhedssektoren ikke formår at rumme de udsatte borgere, men heller ikke vil betale for ledsagelse. Det betyder mange af kommunernes borgere afbryder forløb, hvis de ikke igangsætter § 85 til ledsagelse/deltagelse til de her læge/hospitalsbesøg
- Der er store udfordringer med at placere sektoransvar. Andre sektorer forventer, at § 85 automatisk er med under transport til samt besøg i deres sektorer, selv om der ikke er lovhjemmel til dette i serviceloven, hvilket ifølge kommunen efterlader borgere i en urimelig knibe.

Forslag om tydeligere afklaring af sektoransvar

En interviewkommune foreslår, at der offentliggøres en principmeddelelse, eller der bliver taget direkte stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der kan gives støtte efter § 85 til samtaler hos egen læge.

I bemærkningerne i spørgeskemaet efterspørger kommunerne også tydeliggørelse af regler for, hvem der har ansvaret for at støtte borgere under transport samt besøg i andre sektorer, fx læge, tandlæge, hospitaler, retsmøder, psykiatri m.v.

Udfordringer på grund af mangel på pladser i psykiatrien

I flere kommuner oplever de, at de bevilger socialpædagogisk støtte til en række borgere, som kommer fra psykiatrien, og som er blevet tidligt udskrevet, eller som slet ikke får behandling, fordi der mangler pladser i psykiatrien:

Vi har borgere ude fra vores botilbud, som bliver afvist af psykiatrien selvom de er selvmordstruede. Og hvor ligger ansvaret så? Man kan blive ved med at kontakte psykiatrien, men det hjælper ikke borgeren, fordi det handler om, at der ikke er pladser, eller du har et botilbud, så må du være der, eller, at der er en, der er mere syg end dig, der skal ind.

En kommune fortæller endvidere, hvordan de i samarbejde med psykiatrien kan aftale en udskrivningsplan for en borger, så kommunen kan nå at opstille en indsats, til når borgeren bliver udskrevet, men at planen ikke bliver overholdt, fordi der mangler sengepladser i psykiatrien allerede to dage efter. Kommunen skal her gribe borgere – typisk med § 85-støtte og botilbud – inden for meget kort tid. Det er desuden kommunernes oplevelse, at de er

borgerens sidste værn, hvilket betyder, at det i sidste ende ofte er kommunen, der ender med at forsøge at hjælpe borgeren.

I spørgeskemaet til landets kommuner har vi spurgt, om de oplever at borgere bliver udskrevet med så kort varsel, at kommunen ikke kan nå at iværksætte den nødvendige støtte til borgerne. Dette har 80 procent af kommunerne angivet, at de er enige eller meget enige i. I bemærkningerne til spørgsmålet fremgår det at:

- Flere kommuner bemærker, at de i nogle tilfælde kun får én dags varsel.
- Flere kommuner bemærker, at borgerne ikke er færdigbehandlede og derfor opleves det, at borgerne ikke er klar til den støtte, som kommunerne kan iværksætte.
- En kommune bemærker, at regionen glemmer muligheden for udskrivningsmentor.
- Flere kommuner bemærker, at de har udfordringer med at få information om borgers funktionsevne og -niveau og derfor har svært ved at matche borger til rette indsats.
- Udfordringen er særligt i forhold til borgere, der ikke kan klare sig i egen bolig og kræver botilbud, der kan tage tid at finde et egnet. Ellers kan der bevilges §§ 82 a-b, mens borgerens støttebehov udredes.

INFOBOKS: FLEKSIBLE PLADSER I PSYKIATRIEN

VIVE har gennemført en erfaringsopsamling, der beskriver, hvordan der arbejdes med fleksible tilbud i overgangen fra sygehusindlæggelse i den regionale psykiatri til den rette støtte i socialpsykiatrien.

Fleksible pladser skal blandt andet skabe en overgang mellem psykiatrien i regionerne og socialpsykiatrien i kommunerne. Det er midlertidige tilbud til borgere, der venter på den rette indsats, efter de er blevet udskrevet.

I Sundhedsstyrelsens faglige oplæg til en 10-årsplan for psykiatrien fremgår det, at der er sket en stigning i antallet af borgere, som venter længe på den rette sociale indsats. Det faglige oplæg til en 10-årsplan peger derfor på, at der er behov for mere fleksible tilbud.

Undersøgelsen kan læses på Social- og Boligstyrelsens hjemmeside [her infoboks slut](#).

Forslag om udfordringer på grund af mangel på pladser i psykiatrien

I spørgeskemaet til kommunerne nævner de flere forslag til, hvordan man kan imødekomme denne problematik:

- Flere kommuner foreslår anvendelse af ophold efter servicelovens § 84, stk. 2. En kommune foreslår mere klar praksis om anvendelse af § 84-ophold i sociale tilfælde, uden at det behøver at være i § 107-regi, mens en anden kommune foreslår, at der skal være lovgivningsmæssig mulighed for, at borgeren kunne komme i afklaring/stabiliseringsboliger (§ 84) over en periode i op til et år. Dette vil også kræve, at kommunerne må lave tilbud som kun rummer § 84 pladser.
- Flere kommuner foreslår en tydeliggørelse af regionernes forpligtelse.

Udfordring at sikre en tværfaglig behandling af borgere med autismediagnose og dobbeltproblematikker

En anden udfordring, som bliver fremhævet i forbindelse med sektoransvarsprincippet og samarbejde med psykiatrien er behandlingen af borgere med autismediagnoser, som en kommune oplever, at psykiatrien i regionerne ikke vurderer falder under deres ansvarsområde.

Udfordringen er, at de sammensatte problematikker, der er på spil for borgere med eksempelvis autisme, psykiatriske udfordringer og/eller misbrugsproblematikker, ikke kan varetages i de enkelte myndighedskasser, men fordrer et samarbejde på tværs, for at de rette problemer bliver adresseret korrekt. I en kommune foreslår man i den forbindelse, at man kunne opstille nogle tværfaglige centre for særligt komplekse sager, hvor man netop kunne bidrage med tværsektorielle fagligheder og nå frem til den bedste løsning for borgeren.

En kommune fortæller, at de netop har deltaget i et projekt, der havde til formål at sikre det helhedsorienterede samarbejde på tværs af sektorer og afdelinger. Projektet blev finansieret af satspuljemidler, og kommunen fortæller, at det krævede mange ressourcer, hvorfor det ikke kunne fortsætte da bevillingen stoppede.

I en anden kommune efterspørges der også et større tværfagligt blik på borgeren, og hjælp til koordinering. De foreslår, at en alternativ løsning kunne være etableringen af en fast koordinator.

LOVGIVNING ELLER KOMMUNERNES ORGANISERING?

I spørgeskemaet til landets kommuner har vi spurgt, om de oplever, at mange af udfordringerne med retssikkerheden på voksenhandicapområdet kan løses med kommunal organisering. Der er ikke et klart billede blandt kommunerne i forhold til dette, da 39 procent svarer at de er enige eller meget enige, og 23 procent svarer, at de er uenige eller meget uenige. 35 procent har svaret, at de hverken er enige eller uenige.

Vi spurgte også kommunerne om, de vurderer, at de nuværende regler og lovgivning gør det svært at organisere den kommunale indsats på voksenhandicapområdet for bedst muligt at løse udfordringerne med retssikkerheden. Også her er der et blandet billede med 30 procent, der er enige eller meget enige, og 30 procent, der er uenige eller meget uenige. 34 procent har svaret, at de hverken er enige eller uenige. I bemærkningerne til spørgsmålene fremgår det at:

- Flere kommuner bemærker, at de er enige i, at god organisering kan afhjælpe en del udfordringer, men at der også er udfordringer, som de ikke kan organisere sig ud af. En kommune efterspørger også tydeligere rammer for, hvordan kommunerne skal organisere den kommunale indsats på området.
- Flere kommuner bemærker, at det er et meget komplekst og omfattende regelsæt, og at det ikke er muligt for en medarbejder at kunne administrere alle de nødvendige lovgivninger. En kommune nævner i den forbindelse også, at det er svært at finde og skabe trivsel for medarbejdere som skal have så brede kompetencer fagligt og personligt.
- Flere kommuner bemærker, at udfordringer med retssikkerheden også skyldes uddannelsen af socialrådgivere, da de oplever, at nyuddannede ikke har tilstrækkeligt kendskab til grundlæggende retsprincipper, forvaltningsforståelse og forvaltningsskik. Regelændringer kan ikke løse denne problematik, som skal løses i uddannelsen.

OPSAMLING PÅ SOCIALPÆDAGOGISK STØTTE

Infoboks: Socialpædagogisk støtte efter § 85 i serviceloven er et område, hvor Ankestyrelsen modtager et højt antal klager i forhold til andre bestemmelser (1.482 klagesager i 2019-2023) (Det skal bemærkes, at antallet af klagesager for den enkelte bestemmelse ikke fortæller noget om, hvor stor en andel af de kommunale afgørelser om denne bestemmelse, der påklages til Ankestyrelsen. Dette tal indgår ikke i rapporten, da vi ikke kender antallet af kommunale afgørelser om de enkelte bestemmelser). Hertil kommer, at Ankestyrelsen i perioden 2019-2023 har vurderet, at 44 % af de afgørelser fra kommunerne, der var påklaget til Ankestyrelsen, skulle omgøres.

Undersøgelsen viser, at nogle kommuner, interessenter og borgere oplever en række forskellige udfordringer med forvaltningen af socialpædagogisk støtte, og at de ikke altid er enige om, hvilke udfordringer der er, og hvad løsningerne på udfordringerne er. 89 kommuner oplever en eller flere udfordringer med socialpædagogisk støtte. De overordnede temaer for nogle af udfordringerne er:

- Afgrænsningen af bestemmelsen
- Sagsoplysning og helhedsvurdering
- Vurdering af tilstrækkelig dækning af hjælpebehov.

Et resumé af forslag fra kommuner, interessenter og borgere er:

- Eksempler på, hvornår en borgers hjælpebehov er tilstrækkeligt dækket
- Beskrivelse af, hvornår man er i målgruppen for socialpædagogisk støtte, og hvornår man har brug for forebyggende indsatser, for eksempel efter §§ 82 a-b om gruppebaseret hjælp, omsorg, støtte, optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

Fast loft for socialpædagogisk ledsagelse infoboks slut.

Kommunernes oplevelser af udfordringer med andre bestemmelser

I dette kapitel undersøger vi, hvor mange af landets kommuner, der, fra deres eget perspektiv, oplever udfordringer med hver af de enkelte bestemmelser på voksenhandicapområdet

Kommunernes oplevelser af udfordringer belyses gennem et spørgeskema sendt til alle landets kommuner i 2023. 86 kommuner har besvaret skemaet, men det er ikke alle kommuner, der har svaret for alle bestemmelser, der indgår i spørgeskemaet.

KOMMUNERNES OPLEVELSE AF UDFORDRINGER

Vi har spurgt kommunerne i hvilken grad, de oplever udfordringer med forvaltningen af bestemmelser i serviceloven på voksenhandicapområdet. Hvis de oplevede udfordringer med bestemmelsen, blev de også spurgt, om de vurderer, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling.

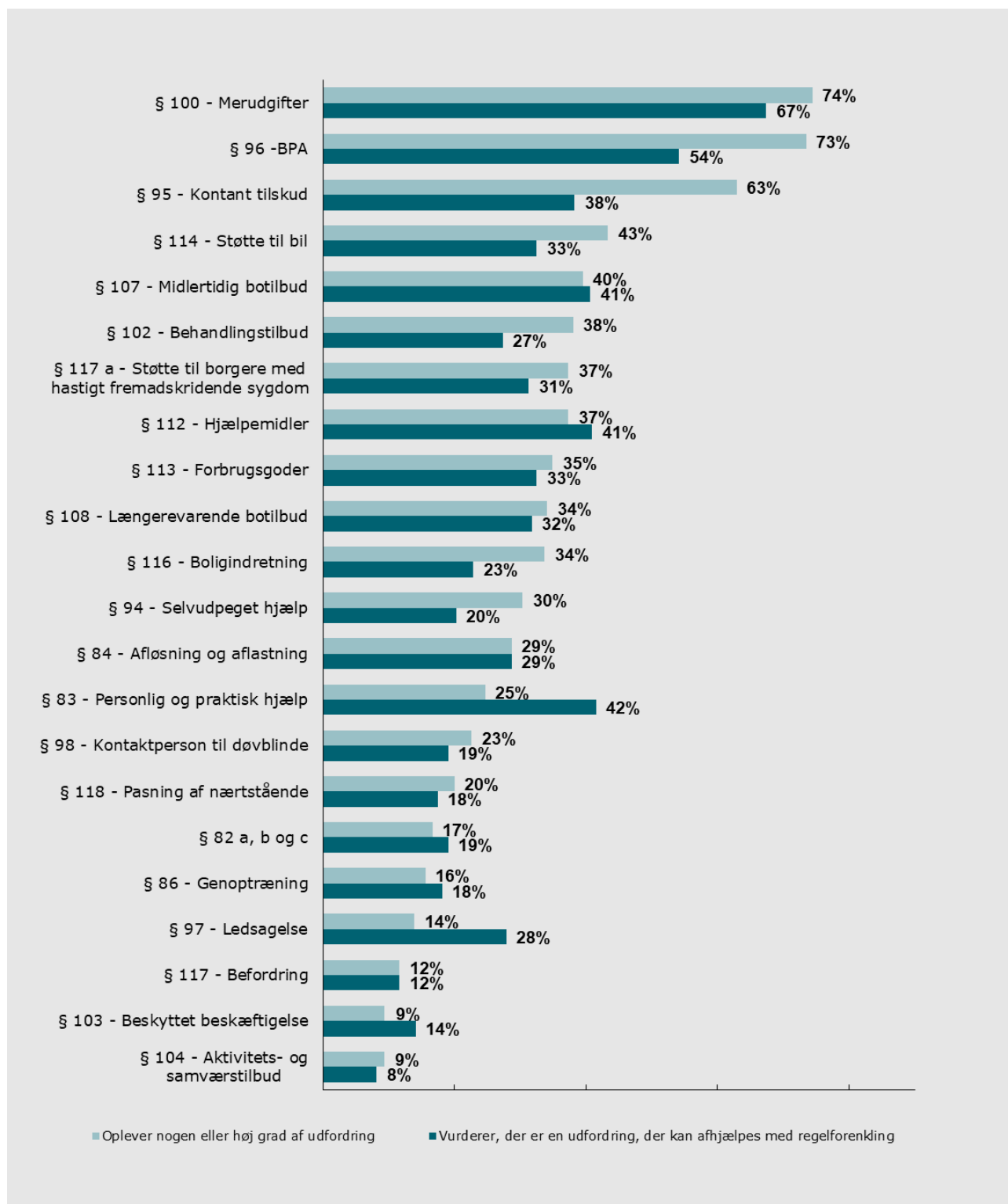
Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 indgik ikke i spørgeskemaet, da bestemmelsen blev behandlet i et selvstændigt spørgeskema, som vi har beskrevet resultaterne fra i kapitel 3 (I spørgeskemaet om § 85 spurgte vi ikke til, i hvor høj grad kommunen generelt oplever udfordringer med bestemmelsen, så vi ved ikke, om § 85 er blandt de bestemmelser, som flest kommuner oplever udfordringer med).

Figur 4.1 viser, hvor stor en andel af kommunerne, der har svaret, at de oplever nogen eller en høj grad af udfordringer med forvaltningen af bestemmelsen. Figuren viser også, hvor stor en andel kommuner, der vurderer at der er en udfordring, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling (For forklaring af, hvordan tallet er udregnet, se note til figur 4.1).

De bestemmelser, som flest kommuner i nogen eller høj grad oplever udfordringer med forvaltningen af, er merudgifter (servicelovens § 100), borgerstyret personlig assistance (BPA) (servicelovens § 96) og kontant tilskud (serviceloven § 95) med hhv. 74, 73 og 63 procent af kommunerne. Der er også en stor del af kommunerne, der vurderer at der er en udfordring med forvaltningen af de bestemmelser, som kan afhjælpes eller løses med regelforenkling. Merudgifter og borgerstyret personlig assistance er de bestemmelser, hvor den største andel af kommunerne mener, at der er en udfordring med forvaltningen af bestemmelsen, som kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

De bestemmelser, som færrest kommuner oplever udfordringer med forvaltningen af, er beskyttet beskæftigelse (servicelovens § 103) og aktivitets- og samværstilbud (servicelovens § 104). Det er også her færrest kommuner vurderer, at der er en udfordring, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

FIGUR 4.1 ANDEL KOMMUNER, DER OPLEVER NOGEN ELLER HØJ GRAD AF UDFORDRINGER MED BESTEMMELSERNE, OG ANDEL KOMMUNER, DER VURDERER, AT DER ER EN UDFORDRING, DER KAN AFHJÆLPES MED REGELFORENKLING

Note: Antallet af kommuner, der har svaret på de enkelte bestemmelser varierer mellem 77 og 86 kommuner, da nogle kommuner kun har besvaret spørgeskemaet for nogle af bestemmelserne. Svarmulighederne på spørgsmålet om udfordringer gik fra '1 – Ingen udfordringer' til '4 – Høj grad af udfordringer'. 'Oplever nogen eller høj grad af udfordringer' er andelen af de kommuner, der har svaret på spørgsmålet om, om de oplever udfordringer med bestemmelsen, der oplever udfordringer i nogen eller høj grad. 4. 'Vurderer, at der er en udfordring, der kan afhjælpes med regelforenklning' er andelen af de kommuner, der har svaret på spørgsmålet om, om de oplever udfordringer med bestemmelsen, som vurderer, at der er en udfordring, der kan afhjælpes eller løses med regelforenklning. Kommunerne kan have svaret, at de vurderer, at der er en udfordring, der kan løses ved regelforenklning, hvis de har svaret '2- en mindre grad af udfordringer'. Derfor kan andelen, der vurderer, at der er en udfordring, der kan afhjælpes eller løses ved regelforenklning, være højere end andelen der oplever nogen eller høj grad af udfordring.

Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema 2023

Hvis kommunerne oplevede udfordringer med forvaltningen af bestemmelsen, fik kommunerne også mulighed for at beskrive hvilke udfordringer, de oplever, i spørgeskemaet.

På tværs af bestemmelserne er nogle af de gennemgående udfordringer, som kommunerne nævner:

- Sagsoplysning
- Snitflader mellem bestemmelser, fx snitfladen mellem forbrugsgoder, merudgifter, hjælpemidler og boligindretning
- Snitflader mellem sektorer, særligt kommunen/regionen/serviceloven og sundhedsloven samt serviceloven og beskæftigelseslovgivningen
- Målgruppevurderinger
- Stigende kompleksitet som følge af især udvikling i diagnoser og behandlinger
- Udvikling i tekniske hjælpemidler, som gør det svært at foretage skøn.

I det følgende ser vi først nærmere på kommunernes oplevelser af udfordringer i forbindelse med de bestemmelser, som flest kommuner oplever udfordringer med og hvilke løsningsforslag, kommunerne peger på.

For hver af bestemmelserne angiver vi, hvor mange klagesager Ankestyrelsen har behandlet i 2019-2023 og sagernes omgørelsesprocent.

MERUDGIFTER EFTER § 100 I SERVICELOVEN

Ankestyrelsens statistik om klagesager viser, at Ankestyrelsen behandlede 3.194 klagesager om merudgifter efter § 100 i 2019-2023, heraf blev 42 procent omgjort.

Det overordnede formål med merudgiftsydelsen er at yde kompensation til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne for de merudgifter, som er en konsekvens af funktionsnedsættelsen. Formålet er også at medvirke til, at borgeren og dennes familie kan leve et almindeligt liv på samme måde som borgere uden nedsat funktionsevne på samme alder og i samme livssituation. Det sker ved at sikre, at borgeren kan få dækket de nødvendige merudgifter, som er en forudsætning for at få dagligdagen til at fungere.

Sigtet med hjælp til dækning af merudgifter er at give modtageren af merudgiftsydelsen mulighed for selv at tilrettelægge, hvordan hans eller hendes behov bedst kan dækkes. Merudgiftsydelsen skal samtidig sikre, at borgere med varigt nedsat funktionsevne, som yder en særlig indsats for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet, kan forblive på arbejdsmarkedet.

INFOBOKS: MERUDGIFTER – SERVICELOVENS § 100

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem det fyldte 18. år og folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der efter § 15 a i lov om social pension har opsat udbetalingen af folkepensionen. Det er en betingelse, at merudgiften er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne og ikke kan dækkes efter anden lovgivning eller andre bestemmelser i denne lov infoboks slut.

Den bestemmelse, som kommunerne i højest grad oplever udfordringer med forvaltningen af, er servicelovens § 100 om merudgifter. 50 procent af kommunerne svarer, at de oplever høj grad af udfordringer med forvaltningen af bestemmelsen, mens 24 procent svarer nogen grad af udfordringer. 19 procent oplever mindre grad af udfordringer, mens syv procent ikke oplever nogen udfordringer.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om merudgifter, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med at vurdere personkredsen
Flere kommuner beskriver, at de oplever udfordringer med vurderingen af personkredsen i forhold til vurderingen af funktionsevnen uden medicin. Flere kommuner fortæller, at det er svært at vurdere ud fra de lægelige oplysninger, om der vil være risiko for, at der sker en væsentlig og varigt nedsat funktionsevne, såfremt de ikke får deres medicin.
- Udfordringer med sagsoplysning
Flere kommuner beskriver, at de oplever, at sagsoplysningen er tidskrævende, og sagsbehandlingen er omfattende set i forhold til størrelsen af bevillingerne. De skriver, at der skal indhentes mange oplysninger fra læge og hospital, og det er svært at få de nødvendige oplysninger i tide til at overholde sagsbehandlingstiden. Der skal desuden indhentes oplysninger om priser på mange små ting såsom toiletpapir, undertøj mm.

Flere kommuner beskriver også, at det er svært at finde objektive oplysninger, der kan underbygge vurderingen af, hvilke udgifter sammenlignelige borgere vil have. De bruger meget tid på at finde statistikker, da det kræver statistik, som understøtter om udgiften er en merudgift eller en udgift, som andre uden et handicap har. I flere tilfælde kan en sådan statistik ikke findes. Flere kommuner skriver også, at det er uklart, hvad "håndsrækninger" kan dække over.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Principmeddelelse 75-16 præciserer forskellen mellem rengøring og håndsrækninger infoboks slut.

- Udfordring med tilskud til medicin og befordring

Flere kommuner beskriver, at det er udfordringer i forhold til borgere, der kun er omfattet af personkredsen på grund af den medicin, de indtager. Der er også flere kommuner, der beskriver, at de er usikre på, i hvilket omfang de kan give tilskud til befordring, som ikke dækkes efter sundhedslovgivningen. En kommune beskriver også, at det er uklart, hvad de skal gøre, hvis borgerne søger om merudgifter til medicin, og lægen/sundhedssektoren ikke har givet eller ikke kan give tilskud til en given behandling, fx hvis behandlingen ikke er godkendt i Danmark, men lægen skriver, at borger skal modtage behandlingen.

Kommunernes løsningsforslag til merudgifter efter § 100

67 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om merudgifter, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Generelle løsninger: Flere kommuner peger på anbefalingen fra Ekspertudvalget på Socialområdet (Du kan læse om Ekspertudvalget på Socialområdet og se deres anbefalinger her: [Socialministeriets nyhedsarkiv om ekspertudvalgets anbefalinger](#)). De anbefaler, at borgeren indplaceres på et af få fastsatte ydelsesniveauer på baggrund af en konkret og individuel vurdering, der i videst mulige omfang baseres på objektive faktorer i form af eksempelvis borgerens konkrete funktionsnedsættelse. Der er også flere kommuner, der foreslår en generel bidragsydelse til handicappede eller lignende evt. i kombination med en afgrænsning af, hvad man kan søge om merudgifter til, fx. ikke merudgifter til tøjvask, kost mm. Dette kunne evt. være dækket af et grundbidrag, og så kunne der søges om evt. ekstraordinært store udgifter efter regning eller fast takst fx. til befordring eller medicin.
- Fælles model eller katalog til sagsoplysning: Flere kommuner efterspørger ensartede modeller eller opslagsværker til fastsættelse af merudgifter. De foreslår:
  - Fælles beregningsmodel, der tager udgangspunkt i Danmarks Statistik,
  - Katalog over typer af merudgifter, der kan søges om,
  - Katalog over typiske udgiftsniveauer for personer uden handicap i forskellige aldersgrupper/livssituationer,
  - Katalog med satser for de mest almindelige merudgifter der søges om.
- Udfordringer i forhold intervalopdelingen kan afhjælpes med: Kommunerne ønsker, at der afrundes til nærmeste 100 kr. i stedet for brug af intervaller.
- Udfordringer med sagsoplysning kan afhjælpes med Kommunerne foreslår præformulerede lægeerklæringer til netop dette formål, som også forpligter lægerne/hospitalerne mv. til at svare inden for en bestemt frist.

INFOBOKS: OPSAMLING PÅ MERUDGIFTER EFTER § 100

Merudgifter efter § 100 i serviceloven er et område, hvor Ankestyrelsen modtager et højt antal klager i forhold til andre bestemmelser (3.194 klagesager i perioden 2019-2023) (Det skal bemærkes, at antallet af klagesager for den enkelte bestemmelse ikke fortæller noget om, hvor stor en andel af de kommunale afgørelser om denne bestemmelse, der påklages til Ankestyrelsen. Dette tal indgår ikke i rapporten, da vi ikke kender antallet af kommunale afgørelser om de enkelte bestemmelser). Hertil kommer, at Ankestyrelsen i perioden 2019-2023 har vurderet, at 42 % af de afgørelser fra kommunerne, der var påklaget til Ankestyrelsen, skulle omgøres.

Undersøgelsen viser, at 67 % af kommunerne vurderer, at der er en udfordring med forvaltningen af § 100, der kan afhjælpes eller løses med regelforenklings. Et resumé af kommunernes forslag er:

- Fælles beregningsmodel
  - Katalog over satser eller typiske merudgifter
  - Præformulerede lægeerklæringer til netop dette formål, som også forpligter lægerne/hospitalerne mv. til at svare inden for en bestemt frist
  - Indførelse af en generel grundbevilling, der går i stedet for dækning af en række merudgifter
- Afrunding til nærmeste 100 kr. i stedet for brug af intervaller infoboks slut.

BORGERSTYRET PERSONLIG ASSISTANCE EFTER § 96 I SERVICELOVEN

Ankestyrelsens statistik om klagesager viser, at Ankestyrelsen behandlede 800 klagesager om Borgerstyret personlig assistance efter § 96 i 2019-2023, heraf blev 36 procent omgjort.

Det overordnede formål med reglerne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance (BPA) er at skabe grundlag for fleksible ordninger, der tager udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse, så borgeren kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

Borgere, der kan og ønsker at modtage tilskud til selv at ansætte hjælpere, får tilbudt en ordning, der tager udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse, og som dermed kan tilpasses borgernes ønsker og behov, så borgere med omfattende funktionsnedsættelser kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

Formålet er samtidig, at der skabes mulighed for helhedsorienteret hjælp for borgere med et omfattende hjælpebehov. BPA efter servicelovens § 96, stk. 3, kan samtidig være et tilbud til borgere, der ikke har så omfattende hjælpebehov, og hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at BPA vil være den bedste mulighed for at tilbyde en sammenhængende hjælp til borgeren. Det er borgerens valg, om denne ønsker at modtage hjælpen i form af BPA.

INFOBOKS: BORGERSTYRET PERSONLIG ASSISTANCE – SERVICELOVENS § 96

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde borgerstyret personlig assistance. Borgerstyret personlig assistance ydes som tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk

funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte infoboks slut.

Kommunerne oplever i høj grad udfordringer med forvaltningen af servicelovens § 96 om borgerstyret personlig assistance. 40 procent af kommunerne svarer, at de oplever høj grad af udfordringer med bestemmelsen, mens 34 procent svarer nogen grad af udfordringer. 16 procent oplever mindre grad af udfordringer, mens otte procent ikke oplever nogen udfordringer. To procent af kommunerne har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om borgerstyret personlig assistance, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med personkredsvurdering: Mange kommuner finder det vanskeligt at vurdere, om borger har den arbejdsgiver- og arbejdslederevne, som er krævet for at kunne få en BPA-ordning.
- Flere kommuner oplever, at det skaber rum for et stort skøn, at det ikke er tydeligt, hvornår en borger har "et ganske særligt og omfattende behov".
- Flere kommuner bemærker, at det er en udfordring, at de skal undersøge og træffe beslutning om mange øvrige typer hjælp og støtte, før de kan bevilge § 96.
- Udfordringer med udmåling: Mange kommuner oplever det generelt som vanskeligt at udmåle timerne efter § 96, og de oplever, at rummet for deres skønsudøvelse er stort.
- Flere kommuner bemærker, at det er problematisk i forhold til at opfylde borgers behov for hjælp og støtte, at man ikke kan udmåle rådighedstimer i dagstimerne, og flere kommuner mener, at både bekendtgørelse og vejledning er uklar i forhold til, hvad rådighedstimer dækker over, og hvor meget der skal til for at få rådighedstimer.
- Nogle kommuner oplever udfordringer ift. sundhedslovsydelser ift. udmålingen, herunder:
  - at de oplever, at der ikke er tydelige lovgivningsmæssige rammer eller praksis ift. hvorvidt sundhedslovsydelser indgår i ordningen
  - at det er en udfordring at definere, hvad der er en sundhedsydelse og en servicelovsydelse i en BPA-ordning, herunder, at sygeplejeopgaver i en BPA-ordning skal uddelegeres, når borger bliver indlagt på sygehuset, hvor hjælperne stopper i indlæggelsesperioden, fordi de ikke får løn.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Regionen har til opgave at stille det nødvendige personale til rådighed ved gennemførelsen af plejen af borgeren ved indlæggelse på sygehuset. Ankestyrelsen henviser til principmeddelelse 66-16 infoboks slut.

- Udfordringer med tilsyn med arbejdsmiljø: Mange kommuner fortæller om, at det er vanskeligt for kommunen at sikre hjælpernes arbejdsvilkår, herunder:
  - uklarhed om det er borger eller arbejdsgiver, der har ansvaret for hjælpernes arbejdsmiljø.
  - at det er vanskeligt at føre tilsyn med ordningerne.

- tvivl fra kommunen om, hvornår de har vejledt tilstrækkeligt om borgerens forpligtelser som arbejdsgiver/-leder, og hvornår de kan henvise til, at det er borgerens eget ansvar.
- at kommunen ikke må inddrage manglende overholdelse af arbejdsmiljøregler, for eksempel arbejdstidsregler i deres tilsyn med BPA ordninger.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

En kommune kan ikke være arbejdsgiver i en ordning med borgerstyret personlig assistance infoboks slut.

- Udfordringer med arbejdsgiverfirmaer: Mange kommuner oplever flere udfordringer i forhold til arbejdsgiverfirmaer, herunder:
  - ikke at kunne følge op på borgers forbrug af timer/regnskab, da eksterne arbejdsgivere ikke har fastlagte rammer ift. regnskabsafgivelser.
  - at de som kommune ikke kan stille krav til arbejdsgiver, når borger har indgået kontrakt med en ekstern arbejdsgiver.
  - at det ikke er muligt at få arbejdstilsynet til at agere i BPA-sager, for eksempel ved manglende overholdelse af arbejdsmiljøregler, arbejdstidsregler, vagtlængde mv.
- Udfordring med dokumentationskrav: Nogle kommuner oplever det som vanskeligt med de dokumentationskrav der er i sager, som Ankestyrelsen hjemviser, fx med at skaffe dokumentation for tab af arbejdslederevne efter bevilling af BPA-ordning. En kommune skriver: *“Det kan være uhyre vanskeligt at indhente denne dokumentation. Det er eksempelvis ikke muligt for myndighed, at tale med borgerens hjælpere, hvis borgeren ikke ønsker det.”*

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

I forhold til sagsoplysning stiller Ankestyrelsen krav om, at officialprincippet er overholdt – det vil sige, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

Ankestyrelsen forsøger så vidt muligt i sine afgørelser at angive, hvad der skal undersøges yderligere, men lader det så vidt muligt være op til kommunen, hvordan dette skal undersøges infoboks slut.

Kommunernes løsningsforslag til borgerstyret personlig assistance efter § 96

54 procent af kommunerne¹ mener, at der er en udfordring, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med nedenstående forslag til mulige regelforenklinger. Kommunerne efterspørger generelt både tydeligere retningslinjer i bekendtgørelsen, bedre vejledninger, flere principmeddelelser og mere gratis og lettilgængelig faglig opkvalificering fra Ankestyrelsen.

¹ De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen.

- Tydeliggørelse af formålet med og målgruppen for borgerstyret personlig assistance:
Flere kommuner efterspørger klarere vejledning i lov eller bekendtgørelse af, hvad der skal forstås ved ganske særlig støtte.
- Tydeligere kriterier for arbejdslederevne:
Flere kommuner efterspørger tydeligere retningslinjer for, hvornår en borger skal vurderes til at henholdsvis kunne og ikke kunne varetage arbejdslederrollen, herunder kriterier for at kunne løfte både mere og mindre komplekse arbejdslederopgaver. Nogle kommuner beskriver manglende handlemuligheder i tilfælde af forhold såsom højt sygefravær på grund af dårligt arbejdsmiljø.
- Udfordringer med udmåling af timer kan afhjælpes med:
  - Flere kommuner efterspørger hjemmel til at udmåle rådighedstimer i dagstimerne og at kunne udmåle timer til, at en hjælpervagt kan hænge sammen. Førstnævnte for at imødekomme borgers behov, og sidstnævnte for at hjælpere kan have sammenhængende vagter, da det kan være svært eller umuligt at få hjælpere til at arbejde kortere tidsintervaller fordelt på mange gange i løbet af døgnet.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Der er i udmålingsbekendtgørelsens § 5, stk. 3, i visse situationer allerede mulighed for at udmåle rådighedstimer i dagstimerne infoboks slut.

- Flere kommuner efterspørger retningslinjer for borgerens ret til ferie og weekendophold, så der kan udmåles hjælpetimer hertil, samt retningslinjer for, hvad der gælder i forbindelse med disse ophold ift. diæter, rådighedsvagt, ekstra timer, ret eget hotelværelse etc.

INFOBOKS: ANKESTYRELSEN BEMÆRKER

Borgere med borgerstyret personlig assistance kan tage deres ordning med sig på ferie – også under kortvarige ophold i udlandet, jf. principmeddelelse 96-16 infoboks slut.

- Flere kommuner efterspørger tydeligere rammer for, hvordan sundhedslovsydelse skal reguleres i en BPA-ordning. En kommune beskriver det sådan: *"Der bør laves lovgivning, der regulerer forholdet ift. fordelingen af udgiften, betaling af hjælpernes løn, når borgeren er indlagt mm. Det bør kunne regelfastsættes, så der ikke opstår tvivl, der konsekvent går ud over borgerens ordninger"*.
- Nogle kommuner efterspørger takster, tildeling af pakker eller timeintervaller for:
  - Timeudmålingen generelt
  - Hvornår håndsræknings kan dækkes via andre bestemmelser
  - Rådighed, herunder hvornår og hvordan "huller" i behovet skal dækkes
  - Ferie, herunder hvor ofte og hvilke følgeudgifter, der er nødvendige.
- Forbedring af hjælpernes arbejdsvilkår:

Flere kommuner efterspørger indførelse af krav om overenskomst på området. Flere kommuner efterspørger et nationalt serviceniveau i forhold til brug af arbejdspladsvurderings-redskaber.

- Mange kommuner efterspørger regelændringer og –præciseringer - ift. arbejdsgiverfirmaer, herunder:
  - Præcisering af, hvad der skal ligge i arbejdsgiverhonoraret, herunder hvem der har ansvar for arbejdstidsplanlægning, overholdelse af arbejdsmiljøreglerne, ansættelse af hjælpere
  - Nationale takster for arbejdsgiverhonorar/administrationsgebyr, så hver kommune ikke skal forhandle med arbejdsgiverfirmaerne, hvilket flere kommuner fortæller, at de bruger mange ressourcer på.
  - Udvidelse af, hvilke oplysninger kommunen har ret til at få og hvilke oplysninger, arbejdsgiverfirmaerne skal oplyse til kommunen på eget initiativ. En kommune eksemplificerer: *"Ofte oplever kommunen, at arbejdsgiverfirmaerne "glemmer" at fortælle, at der har været en hjælper sygemeldt, på barsel eller lignende. I de tilfælde modtager arbejdsgiverfirmaet refusionen for deres løn, men kommunen betaler stadig for lønnen uden at modtage refusionen fra arbejdsgiverfirmaet. Det bør være muligt at lave en regel om, at kommunen også skal underrettes om sygdomsrefusioner og barsel".*
  - Præcisering af, at arbejdsgiver ikke kan opkræve kommunen ud over det, der er bevilget til borger samt regulering af, om firmaerne må lægge tilkaldegebyr på, når de anvender vikarer.
  - Indførelse af hjemmel til at inddrage manglende overholdelse af arbejdsmiljøreglerne i tilsynet med BPA ordninger, særligt hvor borgeren har overdraget arbejdsgiveransvaret.

INFOBOKS: OPSAMLING PÅ BORGERSTYRET PERSONLIG ASSISTANCE EFTER § 96

Ankestyrelsen har i perioden 2019-2023 vurderet, at 36 % af de afgørelser om borgerstyret personlig assistance efter § 96 i serviceloven, der var påklaget til Ankestyrelsen, skulle omgøres. Bestemmelsen er en af de bestemmelser, der ligger i midten i forhold til de øvrige bestemmelser på voksenhandicapområdet, i forhold til hvor mange klagesager Ankestyrelsen modtager (800 klagesager i perioden 2019-2023) (Det skal bemærkes, at antallet af klagesager for den enkelte bestemmelse ikke fortæller noget om, hvor stor en andel af de kommunale afgørelser om denne bestemmelse, der påklages til Ankestyrelsen. Dette tal indgår ikke i rapporten, da vi ikke kender antallet af kommunale afgørelser om de enkelte bestemmelser).

Undersøgelsen viser, at 54 % af kommunerne vurderer, at der er udfordringer med forvaltningen af § 96, der kan afhjælpes med regelforenkling. Et resumé af kommunernes forslag er:

- Tydeliggørelse af formålet med og målgruppen for borgerstyret personlig assistance
- Tydeligere kriterier for arbejdslederevne
- Hjemmel til at udmåle rådighedstimer i dagstimerne og til at udmåle timer til, at en hjælpervagt kan hænge sammen
- Retningslinjer for borgerens ret til ferie og weekendophold

- Tydeligere rammer for, hvordan sundhedslovsydelse skal reguleres i en BPA-ordning
  - Takster, tildeling af pakker eller timeintervaller for timeudmålingen
  - Forbedring af hjælpernes arbejdsvilkår
- Regelændringer og –præciseringer ift. arbejdsgiverfirmaer infoboks slut.

KONTANT TILSKUD EFTER § 95 I SERVICELOVEN

Ankestyrelsens statistik om klagesager viser, at Ankestyrelsen behandlede 367 klagesager om kontant tilskud efter § 95 i 2019-2023. Heraf blev 50 procent omgjort.

Det overordnede formål med reglerne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere er at skabe grundlag for ordninger, der tager udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse, så borgeren kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

Borgere, der kan og ønsker at modtage tilskud til selv at ansætte hjælpere, får tilbudt en ordning, der tager udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse, og som dermed kan tilpasses borgernes ønsker og behov, så borgere med omfattende funktionsnedsættelser kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

Infoboks: kontant tilskud – servicelovens § 95

Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed for en person, der har behov for hjælp efter §§ 83 og 84, kan kommunalbestyrelsen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager infoboks slut.

Kommunerne oplever i høj grad udfordringer med servicelovens § 95 om kontant tilskud. 33 procent svarer, at de oplever høj grad af udfordringer med bestemmelsen, mens 30 procent svarer nogen grad af udfordringer. 15 procent oplever mindre grad af udfordringer, mens 10 procent ikke oplever nogen udfordringer. 12 procent af kommunerne har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med den type hjælp og støtte, der er hjemmel til at yde inden for paragraffen: Flere kommuner oplever det som en udfordring, at der ikke er mulighed for at give den sammenhængende hjælp, der kan gives efter § 96 om BPA-ordning. En kommune forklarer det sådan, at borgere, der er i målgruppen for § 95 har så omfattende behov for hjælp, at det er en udfordring, at § 95 alene omfatter § 83 hjælp (personlig hjælp og pleje). Flere kommuner beskriver manglende hjemmel, eller uklarhed om hjemlen, til at udmåle timer til:
  - Rådighedstimer, herunder timer til tilstedeværelse hos borgere hvor det er påkrævet, for eksempel yngre syge som ikke kan være alene.
  - Puljetimer. En kommune beskriver: *"det er en udfordring, at der laves detaljeret udmåling på § 95, hvilket betyder at der er huller i en dagsplan for støtten, hvilket kan umuliggøre det at ansætte hjælpere til opgaven. eks. 22 timers hjælp spredt ud over en uge"*.

- § 83støtte (personlig hjælp og pleje)
  - Støtte efter sundhedslovens § 138 (om vederlagsfri sygepleje)
  - Uklarhed om, hvornår overvågning skal ydes efter hhv. serviceloven og sundhedsloven, samt om der skal være risiko for at borger dør, hvis borger ikke overvåges, før der kan bevilges overvågning.
- Udfordringer med arbejdslederrollen ved § 95, stk. 3:
Flere kommuner beskriver det som svært at vurdere arbejdslederevne, og at det er vanskeligt for borgerne at forstå forskellen på arbejdsgiver og arbejdslederrollen.
  - Udfordringer med arbejdsvilkår for hjælperne: Flere kommuner beskriver, at det er en udfordring, at der i dag ikke er nogen der påser, om arbejdstidsreglerne overholdes.

Kommunernes løsningsforslag til kontant tilskud efter § 95

38 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med nedenstående forslag til mulige regelforenklinger. Det bemærkes, at en kommune skriver, at det ikke er nemt at foreslå konkrete ændringer forudsat, at de skal være udgiftsneutrale.

- Forslag om indførelse af hjemmel til flere typer hjælp og støtte i § 95, end der er i dag:
Flere kommuner efterspørger hjemmel til at kunne udmåle flere typer af hjælp og støtte i § 95, end der er mulighed for i dag (rådgivningstimer, puljetimer, støtte efter § 85 i serviceloven, herunder timer til ferie/rejser for borgeren, og § 138 i sundhedsloven).
- Udfordringer med udmåling: Kommunerne efterspørger:
  - Mere vejledning om udmåling af tid, som ligger mellem visiterede indsatser.
  - Tydeliggørelse af, hvad rådgivningstimer dækker over, og hvad der skal til for at få rådgivningstimer.
  - Tydeliggørelse af kriterierne for puljetimer.
  - Takster for forskellige typer af hjælp
  - Tydeliggørelse af, at sundhedslovsindsatser ikke kan leveres som en del af § 95.
  - Tydeligere vejledning om, hvordan de skal skelne mellem overvågning efter hhv. sundhedsloven og serviceloven.
- Vurdering af arbejdslederevne: Flere kommuner efterspørger klarere kriterier for vurdering af arbejdslederevne, herunder vurdering af hvordan borgerne fungerer kognitivt.
- Hjælpernes arbejdsvilkår: Flere kommuner efterspørger nationalt fastsatte lønrammer og øvrige rammer for hjælpernes arbejdsvilkår.
- Arbejdsgiverfirmaer: Flere kommuner efterspørger et nationalt fastsat administrationsgebyr, der gælder i alle kommuner, blandt andet for at spare ressourcer i kommunerne, så der ikke skal bruges sagsbehandlingstid på det.

Infoboks: Ankestyrelsen henviser til principmeddelelse 55-17 om § 95 og sundhedslovsindsatser infoboks slut.

INFOBOKS: OPSAMLING PÅ KONTANT TILSKUD EFTER § 95

Ankestyrelsen har i perioden 2019-2023 vurderet, at 50 % af de afgørelser om kontant tilskud efter § 95 i serviceloven, der var påklaget til Ankestyrelsen, skulle omgøres. Ankestyrelsen modtager et lavt antal klager om § 95 i forhold til de øvrige bestemmelser på voksenhandicapområdet (367 klagesager i perioden 2019-2023) (Det skal bemærkes, at antallet af klagesager for den enkelte bestemmelse ikke fortæller noget om, hvor stor en andel af de kommunale afgørelser om denne bestemmelse, der påklages til Ankestyrelsen. Dette tal indgår ikke i rapporten, da vi ikke kender antallet af kommunale afgørelser om de enkelte bestemmelser).

Undersøgelsen viser, at 38 % af kommunerne vurderer, at der er udfordringer med forvaltningen af § 95, der kan afhjælpes med regelforenkling. Et resumé af kommunernes forslag er:

- Hjæmmel til flere typer hjælp og støtte i § 95
- Tydeliggørelse af en række betingelser knyttet til udmålingen såsom hvad rådighedstimerne dækker over
- Klare kriterier for vurdering af arbejdslederevnen
- Fastsatte lønrammer og arbejdsvilkår for hjælpere
- Fastsatte administrationsgebyrer infoboks slut.

KOMMUNERNES OPLEVELSER AF UDFORDRINGER PÅ OMRÅDER MED MANGE KLAGESAGER OG HØJ OMGØRELSESPROCENT

Vi har set på hvilke udfordringer kommunerne oplever med de bestemmelser, som Ankestyrelsens statistik om klagesager viser, at Ankestyrelsen behandler flest sager om, og som har den højeste omgørelsesprocent.

Den bestemmelse, som Ankestyrelsen modtager flest klagesager om er Hjælpemidler efter § 112. Her var der 7.308 klagesager i 2019-2023, hvoraf 28 procent blev omgjort. Her angiver en relativt høj andel af kommunerne (37 procent) også, at de oplever udfordringer. § 112 anvendes også på børnehandicapområdet og i Ankestyrelsens rapport om resultaterne på børneområdet er kommunernes oplevelser af udfordringer med § 112 nærmere beskrevet, eftersom det er en af de bestemmelser, hvor kommunerne selv føler sig mest udfordrede. På voksenområdet beskriver kommunerne udfordringer i relation til:

- afgrænsningen mellem hjælpemiddellovgivningen og lovgivning på sundhedsområdet
- sagernes omfang og kompleksitet, jf. at bestemmelsen har en bred målgruppe, mange forskellige typer af hjælpemidler og en stigning i komplekse diagnoser,
- store proces- og dokumentationskrav, fx peges der på at det er svært at opnå tilstrækkelig lægefaglige dokumentation
- at regler og afgørelser kan være uigennemskuelige for borgerne
- mangel på klare afgrænsninger og definitioner af hjælpemidler,
- svære vurderinger af varighed og væsentlighed
- snitfladen til § 113, fx om kugledyner betragtes som sædvanligt indbo.

- fritvalgsordningen, jf. § 112 stk. 3, pålægger sagsbehandler et stor vejledningsarbejde, der ikke står mål med hvor meget borgerne bruger muligheden for frit valg.

Den bestemmelse, som har den højeste omgørelsesprocent er midlertidigt botilbud efter § 107. Her var der 938 klagesager i 2019-2023, hvoraf 54 procent blev omgjort. Der er også 40 procent af kommunerne som angiver, at de oplever nogen eller høj grad af udfordringer med bestemmelsen. I kommunernes besvarelser peger de bl.a. på, at udfordringerne er med en svær lovtekst, snitfladen mellem botilbud efter § 107 og efter § 108 samt målgruppevurderingen. Du kan læse yderligere om kommunernes oplevede udfordringer med bestemmelserne i bilag 1.

Undersøgelsens metode

I dette kapitel beskriver vi de metoder, vi har brugt i undersøgelsen, og vores metodiske overvejelser. Undersøgelsen er baseret på følgende datakilder:

1. En vidensopsamling om retssikkerhedsudfordringer på handicapområdet
2. Interview med fire interessenter
3. Interview med fem borgere/pårørende og en professionel partsrepræsentant
4. Gruppeinterview med sagsbehandlere, jurister og faglige ledere i seks kommuner
5. En landsdækkende spørgeskemaundersøgelse til områdejurister, faglige ledere eller myndighedsledere i alle landets 98 kommuner.

UNDERSØGELSESDSIGN

Dataindsamlingen blev udført i fire sekventielle faser, som muliggjorde en perspektivering og uddybning af de fund, der er gjort i de tidligere faser. Hver datakilde bidrager dog også med selvstændige pointer i undersøgelsen. Designet er visualiseret i nedenstående figur.

Figur 1 – dataindsamling

De forskellige metoder bidrager i forskellig grad til besvarelse af undersøgelsens arbejdsspørgsmål.

TABEL: FORMÅL/ARBEJDSSPØRGSMÅL

Formål/arbejdsspørgsmål	Metode	Omfang
Hvilke bestemmelser på voksenhandicapområdet har kommunerne udfordringer med i forhold til gældende lovgivning blandt påklagede sager?	Vidensopsamling og spørgeskema	Spørgeskema til alle landets kommuner
Hvilke konkrete udfordringer har kommunerne med nuværende regler og vejledning for socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i forhold til at sikre borgernes retssikkerhed?	Interview med interessenter Interview med borgere Interview med kommuner	Interview med udvalgte interessenter på området Interview med sagsbehandlere, områdejurister og faglige ledere i seks af landets kommuner
I hvor mange af landets kommuner opleves de udfordringer, der er beskrevet i spørgsmål 1 og 2?	Spørgeskema	Spørgeskema til alle landets kommuner
Hvilke løsningsforslag har kommunerne i forhold til udfordringerne med § 85? Herunder løsningsforslag i form af potentiale for regelforenkling.	Interview med kommuner Spørgeskema	Interview med sagsbehandlere, områdejurister og faglige ledere i seks af landets kommuner Spørgeskema til alle landets kommuner

INDLEDENDE VIDENSOPSAMLING

Ankestyrelsen har efter aftale med Social-, Bolig- og Ældreministeriet gennemført delundersøgelsens første del af dataindsamlingen – den indledende vidensopsamling – i 2022. Dette skyldes, at vidensopsamlingen skulle bidrage til udvælgelse af bestemmelser på voksenhandicapområdet i fastsættelsen af delundersøgelsens andet arbejdsspørgsmål.

Udvælgelsen af bestemmelser er desuden sket med input fra en følgegruppe (I forbindelse med den konkrete udpegning af undersøgelsens fokusområder har Ankestyrelsen til vejledende brug bedt medlemmerne af interessentfølgegruppen om at udpege, hvilke konkrete bestemmelser, de vurderede relevante at inddrage i undersøgelsen. Her blev der særligt peget på merudgifter efter servicelovens § 100. Da der i regi af "Aftale om kommunernes økonomi for 2022" er påbegyndt et arbejde med at forenkle reglerne for merudgifter, vil merudgifter ikke indgå i denne undersøgelse).

Foruden at bidrage til udvælgelse af undersøgelsens fokus bidrager den indledende vidensopsamling til besvarelse af delundersøgelsens første og andet arbejdsspørgsmål:

- Hvilke bestemmelser har kommunerne udfordringer med i forhold til gældende lovgivning blandt påklagede sager?
- Hvilke udfordringer har kommunerne med socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i forhold til at sikre borgernes retssikkerhed?

Den indledende vidensopsamling om retssikkerhedsudfordringer på handicapområdet bygger på:

- Data fra Ankestyrelsens sagsbehandlingsstatistik
- Gennemgang af undersøgelser, der er udarbejdet af VIVE, Social- og Boligstyrelsen og Ankestyrelsen i perioden 2018-2022
- Interview med medarbejdere i Ankestyrelsen, VIVE og Social- og Boligstyrelsen foretaget i 2022.

Formålet med den indledende vidensopsamling var at identificere problematikker, som kunne undersøges nærmere i både de efterfølgende interview og i den landsdækkende spørgeskemaundersøgelse.

INTERVIEW MED REPRÆSENTANTER FRA UDVALGTE INTERESSETER OG DUKH

Som led i undersøgelsen af retssikkerhedsudfordringer i forbindelse med § 85 foretog Ankestyrelsen interview med repræsentanter for udvalgte interessenter på området og Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH). Interviewene bidrog til at belyse udfordringer med nuværende regler om socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 ud fra et borgerperspektiv. Organisationerne og DUKH har kendskab til borgernes oplevelse af gældende lovgivning på området via deres kontakt med og/eller repræsentation af en bred borgerskare.

Interviewene bidrager til besvarelse af undersøgelsens andet arbejdsspørgsmål:

- Hvilke udfordringer har kommunerne med socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i forhold til at sikre borgernes retssikkerhed?

Derudover anvendte vi også interviewene til at kvalificere interviewguiden til kommuneinterview, borgerinterview og spørgerammen for den landsdækkende spørgeskemaundersøgelse.

Udvælgelsen af interessenter og DUKH

Udvælgelsen af interessenter foregik blandt andet med inddragelse af følgegruppen (I forbindelse med retssikkerhedsinitiativerne er der nedsat en følgegruppe, der løbende skal have indblik i fremdriften på de enkelte initiativer og desuden har til formål at bidrage med konkrete inputs til gennemførelsen af de enkelte initiativer. Følgegruppen er sammensat af repræsentanter fra Justitia, DS, DUKH, Socialchefforeningen, KL, Høje Taastrup Kommune, Aarhus Kommune, Sønderborg Kommune, Institut for menneskerettigheder, Danske Handicaporganisationer, Fibromyalgi- og Smerteforeningen, Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark, LEV, CP Danmark, Epilepsiforeningen og Børne- og kulturchefforeningen), herunder Danske Handicaporganisationer (DH). Vi har interviewet medarbejdere fra Lev, Autismeforeningen og SIND.

Vi har desuden interviewet Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH), da de har indgående viden om de udfordringer, som borgere oplever på voksenhandicapområdet. DUKH omtales i rapporten med navn, idet DUKH ikke er en interessent, men en uvildig konsulentordning efter § 15 i serviceloven og finansieret statsligt efter § 180 i serviceloven.

Udførelsen og behandling af interview

Interviewene blev foretaget enten virtuelt eller hos Ankestyrelsen ved hjælp af en semistruktureret interviewguide.

Interviewene handlede om udfordringer med og behovet for regelforenklinger vedrørende socialpædagogisk støtte efter § 85. Men interessenter fik også mulighed for at komme med generelle betragtninger vedrørende servicelovens bestemmelser. I interviewene har vi spurgt ind til:

- Hvad er de største udfordringer, som I oplever, der er i sager om socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85?
- Oplever du/I, at reglerne om socialpædagogisk støtte med fordel kan forenkles?

Interviewene blev transskriberet og kodet i NVivo.

Interviewdeltagerne har efterfølgende haft bidrag fra deres interview i faktuel høring.

INTERVIEW MED BORGERE

Som led i afdækningen af borgernes oplevelse af retssikkerhedsudfordringer i forbindelse med bevilling af § 85 har vi foretaget interview med borgere og pårørende til borgere, der er bevilget eller har fået afslag på socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85. Interviewene har foruden at give konkrete input til retssikkerhedsudfordringerne haft til formål at uddybe de oplevede konsekvenser af retssikkerhedsudfordringerne på sagsområdet.

Udvælgelse af og kontakt til borgere og pårørende

Rekruttering af interviewpersoner til interview med borgere og pårørende foregik igennem interessenter på området, herunder de interviewede interessenter.

Udførelsen og behandling af interview

Interviewene blev foretaget som telefoninterview og ved hjælp af en semistruktureret interviewguide.

I interviewene har vi spurgt ind til borgernes og pårørendes oplevelse af deres forløb i forhold til at få bevilget socialpædagogisk støtte. Vi har også spurgt ind til hvilke udfordringer, de eventuelt har oplevet i den forbindelse. Slutteligt har vi spurgt til, om de oplever, at reglerne om socialpædagogisk støtte er svære at forstå, og om de mener, at reglerne med fordel kan forenkles.

Interviewene blev transskriberet og kodet i NVivo.

Interviewdeltagerne har efterfølgende haft bidrag fra deres interview i faktuel høring, hvis de har ønsket dette.

GRUPPEINTERVIEW MED KOMMUNER

For at belyse kommunernes erfaringer med § 85, herunder hvilke udfordringer de oplever i forbindelse med forvaltningen af bestemmelsen, gennemførte Ankestyrelsen gruppeinterview med sagsbehandlere, områdejurister og faglige ledere i seks af landets kommuner. Igennem interview blev det også afdækket, hvilke potentialer kommunerne ser, der er for regelforenkling på undersøgelsens udvalgte bestemmelser.

I interviewene har vi spurgt ind til:

- Kommunernes erfaringer med § 85, herunder eventuelle udfordringer og gode erfaringer, som de oplever i forbindelse med forvaltningen af bestemmelsen.
- Hvor de ser potentialer for regelforenklinger, som munder ud i en forøgelse af retssikkerheden for borgeren.

Udvælgelse af kommuner

Kommunerne, der har deltaget i interviews, er udvalgt på baggrund af variation i geografisk placering og kommunestørrelse. Vi har udvalgt kommuner, som har en vis mængde sager inden for de udvalgte bestemmelser, så de har tilstrækkelig erfaring med sagsbehandling af disse bestemmelser.

Udførsel og behandling af interview

Interviewene blev gennemført fysisk hos kommunerne ved hjælp af en semistruktureret interviewguide.

Interviewene er foretaget i august og september 2023 og efterfølgende transskriberet og kodet i NVivo.

I formidlingen af pointerne fra interviewene har vi haft fokus på de kvalitative beskrivelser af henholdsvis udfordringer og bud på regelforenkling. De kvalitative interviews giver viden om, *hvilke* oplevelser af udfordringer, der er blandt kommunerne. De giver imidlertid ikke viden om, hvor udbredte de oplevelser af udfordringer, som kommunerne tilkendegiver i interviewene, er blandt kommunerne som helhed. Derfor fokuserer vi på at formidle og nuancere de forskellige perspektiver, som kommunerne tilkendegiver i interviewene, frem for hvor mange af kommunerne, der har givet udtryk for det pågældende perspektiv.

Interviewdeltagerne har efterfølgende haft bidrag fra deres interview i faktuel høring.

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

Der er udarbejdet to typer af spørgeskemaer til brug for denne undersøgelse:

- 1) På baggrund af interviewene med interessenter og kommuner udformede Ankestyrelsen et spørgeskema, der blev sendt til jurister eller myndighedsledere i samtlige af landets kommuner. Formålet med dette spørgeskema var at afdække, i hvilket omfang de kvalitative perspektiver vedrørende § 85 fra vidensopsamlingen og interviewene gør sig gældende i den samlede population af landets kommuner.
- 2) Der blev også udsendt et spørgeskema med det formål at undersøge retssikkerhedsudfordringerne og potentialer for regelforenkling på hele voksenhandicapområdet. Spørgeskemaet gav kommunerne mulighed for at pege på yderligere bestemmelser end § 85, hvor de oplever udfordringer i forhold til gældende lovgivning, og for at pege på potentialer for regelforenkling. Af spørgeskemaet fremgik det, at regelforenkling både kan betyde klarere vejledninger, færre proceskrav eller ændret ordlyd i bestemmelsen, og at kravet for, hvornår noget kan defineres som regelforenkling, er, at det bliver lettere eller mere effektivt at forvalte i praksis.

Besvarelsenerne til disse spørgeskemaer er præsenteret i bilag 2.

Inden spørgeskemaerne blev sendt ud til kommunerne, blev de kvalificeret af Ankestyrelsens jurister, og de var i høring hos Social-, Bolig og Ældreministeriet. Derudover blev de sendt til orientering hos interessentfølgegruppen.

Behandling af svar fra spørgeskemaerne

I begge spørgeskemaer var der medtaget bemærkningsfelter, hvor kommunerne kunne skrive kvalitative beskrivelser af udfordringer og mulige regelforenklinger. Vi har gennemgået kommunernes kommentarer og grupperet dem, der pegede på samme udfordring eller løsning. For at begrænse datamængden er udfordringer eller løsninger, som kun en kommune pegede på, ikke medtaget. Da det har været frivilligt for kommunerne at udfylde de åbne felter, kan vi ikke vide, hvor udbredte de holdninger, som kommunerne vælger at tilkendegive, er. Vi ved fx ikke, hvorfor nogle kommuner har valgt at skrive noget og andre ikke har.

- I kapitel 3 har vi medtaget og sammenskrevet *gennemgående* pointer fra bemærkningerne til de tre bestemmelser, som flest kommuner oplever høj grad af udfordringer med. Der er medtaget bemærkninger, der indeholder konkrete beskrivelser af udfordringer eller potentielle regelforenklinger.

Ankestyrelsen kvalificerer og vurderer ikke forslagene til regelforenklinger, men Ankestyrelsen vil dog bemærke, hvis der er tale om en forkert retsopfattelse af gældende lovgivning.

Forslagene er desuden mere eller mindre specifikke, og forslagene vil kunne udformes på flere forskellige måder, hvis de skulle indføres. Der er altså mulighed for, at kommuner, borgere og interessenter har forskellig opfattelse af, hvad det samme forslag indebærer.

- I bilag 1 har vi sammenskrevet pointer, der indeholder konkrete beskrivelser af udfordringer eller potentielle regelforenklinger til de resterende bestemmelser, som kommunerne er blevet bedt om at vurdere i forhold til udfordringer og potentielle regelforenklinger.

I dette bilag skriver Ankestyrelsen ikke bemærkninger til kommunernes beskrivelser af udfordringer og potentielle regelforenklinger.

BEGREBSAFKLARING

I denne undersøgelse defineres **regelforenklning** bredt. Begrebet indeholder derfor flere elementer. Regelforenklning kan både betyde klarere vejledning, færre proceskrav, ændret og klarere ordlyd mm. Kravet for, hvornår noget kan defineres som regelforenklning er, at det bliver lettere eller mere effektivt at forvalte i praksis. Dertil hører, at regelforenklningen i denne undersøgelse også ifølge kommuner, borgere og interessenter skal bidrage til øget retssikkerhed for borgeren.

Retssikkerhed er et begreb, som anvendes til at karakterisere den retlige regulering, der skal sikre borgernes rettigheder. Retssikkerhed kommer blandt andet til udtryk, når forvaltningen træffer materielt korrekte afgørelser. Retssikkerhed kommer også til udtryk rent processuelt, hvor sagsbehandlingsregler er med til at sikre saglig og ordentlig sagsbehandling i forvaltningen. I denne undersøgelse inddrager vi perspektiver på både materiel og processuel retssikkerhed i forbindelse med kommunernes forvaltning af servicelovens bestemmelser på handicapområdet.

AFGRÆNSNING

Ankestyrelsen laver udelukkende en vurdering af, hvilke bestemmelser kommunerne har udfordringer med, ud fra foreliggende viden medtaget i vidensopsamlingen suppleret med kommunernes svar på spørgeskemaet. Der vil for eksempel ikke blive foretaget en juridisk sagsgennemgang af konkrete sager i forbindelse med denne undersøgelse.

Ankestyrelsen vil ikke juridisk vurdere eller kvalificere kommunernes bud på potentialer for regelforenklinger. Ankestyrelsen kan dog bemærke, hvad kommunernes bud på potentialer for regelforenklning indebærer i forhold til gældende lovgivning.

Bilag 1 Kommunernes oplevelser af udfordringer og forslag til øvrige bestemmelser

Dette kapitel giver et sammendrag af kommunernes uddybende bemærkninger i spørgeskemaet til de bestemmelser, som ikke er beskrevet nærmere i rapporten. Der er tale om et sammendrag af teksten i åbne tekstfelter, hvor kommunerne havde mulighed for at uddybe deres udfordringer og give forslag til forenklinger.

Bilaget gengiver således forslag og refleksioner fra kommunerne, men er ikke sat i en sammenhæng med gældende ret og praksis af Ankestyrelsen.

I rapportens kapitel 4 viser vi, at de bestemmelser, hvor flest kommuner oplever udfordringer er Merudgifter (servicelovens § 100), Borgerstyret Personlig Assistance (BPA) (servicelovens § 96) og Kontant tilskud (serviceloven § 95) med hhv. 74, 73 og 63 procent af kommunerne, der oplever nogen eller høj grad af udfordringer med disse bestemmelser. Figur 3.1 viser andelen af kommuner, der oplever nogen eller høj grad af udfordringer med de enkelte bestemmelser, og andelen, der vurderer, at der er en udfordring, der kan afhjælpes med regelforenkligning.

Kommunernes bemærkninger til de resterende bestemmelser, altså de bestemmelser, der ikke er behandlet tidligere i rapporten, præsenteres i det følgende med de mest udfordrende bestemmelser først og mindst udfordrende til sidst.

FREM GANGSMÅDE

Vi har gennemgået kommunernes kommentarer og grupperet dem, der pegede på samme udfordring eller løsning. For at begrænse datamængden er udfordringer og løsninger, som kun én kommune pegede på, ikke medtaget. Ankestyrelsen har i bilaget alene beskrevet kommunernes oplevelser og udfordringer og ikke forholdt sig til om udfordringerne/løsninger beror på en korrekt forståelse af gældende lov.

Da det har været frivilligt for kommunerne at udfylde de åbne felter, kan vi ikke vide, hvor udbredte de holdninger kommunerne vælger at tilkendegive er. Vi ved fx ikke, hvorfor nogle kommuner har valgt at skrive noget og andre ikke har.

Støtte til bil, § 114

Kommunerne oplever i et vist omfang udfordringer med reglerne om støtte til køb af bil. 19 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 25 procent svarer mindre grad af udfordringer. 25 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 18 procent oplever en høj grad af udfordringer. 12 procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om støtte til køb af bil, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med borgere med psykiske funktionsnedsættelser: Flere kommuner beskriver, at de oplever større kompleksitet ift. at afgøre bilsager på baggrund af psykiske funktionsnedsættelser. Det er svært at få afklaret om borger reelt er færdigbehandlet eller om der findes flere tiltag terapeutisk og socialpædagogisk.
- Udfordringer med omfattende og kompliceret sagsbehandling: Flere kommuner beskriver, at de oplever sagsbehandlingen som omfattende og kompliceret, hvilket blandt andet betyder lang sagsbehandlingstid. De beskriver, at det er komplekse beregninger, som kan være svære for borger at forstå.

Kommunernes løsningsforslag

33 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om støtte til bil, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Vejledning omkring bevilling af bil på grundlag af psykisk funktionsnedsættelse: Kommunerne ønsker en vejledning, der er klar og så enkel at borgerne kan læse hvad de kan forvente. Der efterspørges også vejledning, der inddrager retningslinjer for støtte til bil til borgere med en psykisk funktionsnedsættelse.
- Flere kommuner foreslår, at afskaffe muligheden for at bevilge personbiler uden særlig indretning og bevilling på trivselsmæssigt grundlag. Kommunerne bemærker, at der stadig bør kunne opnås støtte til særlig indretning af bil grundet en funktionsnedsættelse. En kommune præciserer, at det ikke skal være transportbehovet der vurderes men bilens indretning - dvs. at bil bliver et forbrugsgode og det der bevilliges er særlig indretning, herunder borgere der har et særligt behov f.eks. størrelse af bil ved kørestolsbrugere.

Midlertidig botilbud, § 107

Kommunerne oplever i et vist omfang udfordringer med reglerne om midlertidige botilbud. 22 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 38 procent svarer mindre grad af udfordringer. 31 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 8 procent oplever en høj grad af udfordringer.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om midlertidige botilbud, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordring med svær lovtekst: Flere kommuner oplever udfordringer med formuleringen af bestemmelsen. En kommune skriver: *"Bestemmelsen er meget snørklet beskrevet, med stk. 1 som "kan-bestemmelse" og stk. 2 som "skal-bestemmelse", der er delt op i nr. 1 og 2. Nr. 2 fremstår desuden som en slags undtagelse til nr. 1, hvor ordene "betydelig" og "omfattende støtte" er skrevet ud af betingelserne. Det er ikke tydeligt hvad kommunens forpligtelser er efter nr. 2, og det er min opfattelse at kendskabet til denne del af bestemmelsen ikke er særligt udbredt."*

- Udfordring med vurdering af målgruppen: Flere kommuner beskriver, at de har udfordringer med vurderingen af målgruppen
- Udfordring med snitfladen mellem §§ 107 og 108: Flere kommuner beskriver, at det er svært at vurdere, hvor lang tid et midlertidigt ophold på botilbud kan være, før det ikke er midlertidigt, men langvarende.
- Udfordringer med egenbetaling: Flere kommuner beskriver udfordringer med egenbetaling. Det drejer sig om:
  - Indhentning af oplysninger fra borger til fastsættelse af egenbetaling inden indflytning
  - fastsættelse af egenbetaling i forhold til pladser, der købes i andre kommuner eller ved private aktører
- Udfordring med vurdering af, hvornår formålet er opnået: Flere kommuner beskriver udfordringer ved vurdering af hvornår formålet er opnået og borger dermed kan overgå til en anden støtteforanstaltning.
- Udfordringer med kontrakt- og takstforhandling: Flere kommuner beskriver, at de oplever udfordringer med forhandlingen af kontrakter og takster – særligt med private leverandører.

Kommunernes løsningsforslag

41 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om midlertidige botilbud, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Tydeligere vejledning eller lovtekst kan afhjælpes ved, at bestemmelsen omformuleres, så det fremgår tydeligere, hvornår kommunen er forpligtet til at tilbyde borgeren et botilbud, herunder også hvad udgangspunktet for omfanget af støttebehovet er, og i hvilke tilfælde man skal overveje at bevilge botilbud efter § 107, stk. 2, nr. 2.
- Udfordring med snitfladen mellem §§ 107 og 108 kan afhjælpes med: Flere kommuner efterspørger præcisering lovgivningen, af hensigten er med ophold på et midlertidigt botilbud, og hvornår det skal overvejes, om borgeren reelt i stedet tilhører målgruppen for et længerevarende tilbud.
- Tydeliggørelse af, hvornår et §107 ophold kan ophøres.
- Fastsættelse af fast takst eller rådighedsbeløb ved beregning af egenbetaling: Kommunerne kommer med forskellige forslag til forenkling af beregningen af egenbetaling:
  - fastsættelse af en fast dagtakst, som gælder nationalt
  - fastsætte en fast husleje pr. m² nationalt, som borger kunne opkræves i egenbetaling
  - fastlæggelse af borgers månedlige rådighedsbeløb nationalt
- Mulighed for tidsafgrænsede afklaringsforløb: Flere kommuner foreslår, at der indføres mulighed for tidsafgrænsede afklaringsforløb efter § 107.

- Mulighed for at definere varighed af ophold i § 107-botilbud: Flere kommuner foreslår, at der kan laves tidsbegrænsninger af ophold på botilbud efter § 107, så borgeren bliver udskrevet på et fastsat tidspunkt, hvis borgerens mål er opnået. Hvis målene ikke er opnået, så kan der bevilges en ny periode.

Behandlingstilbud, § 102

Kommunerne oplever i et vist omfang udfordringer med reglerne om behandlingstilbud. 31 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 19 procent svarer mindre grad af udfordringer. 23 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 16 procent oplever en høj grad af udfordringer. 12 procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om behandlingstilbud, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordring med sektoransvar: En kommune skriver, at bestemmelsen fungerer som en undtagelse til sektoransvarlighedsprincippet, hvilket giver udfordringer, når regionerne ikke kan levere nødvendige behandlingstilbud.
- Udfordring med anvendelsesområde: Flere kommuner beskriver, at:
  - Det er uklart, i hvilke tilfælde bestemmelsen bør anvendes.
  - Da det er en "kan"-bestemmelse og principafgørelse 4-23 fastslår, at kommunerne ikke er forpligtet til at anvende bestemmelsen, giver det stor variation mellem kommunerne i forhold til anvendelsen.
  - Behandlingsmæssig karakter er for udefinerbart. Borger kan søge til alt og de er i tvivl, om det er hensigten, at kommunerne skal betale for behandlinger, der ikke er evidens for.
  - Det er udfordrende, at afdække behandlingsmuligheder i sundhedssektoren.

Kommunernes løsningsforslag

27 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om behandlingstilbud, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Bestemmelsen kan afskaffes eller placeres i sundhedsloven
- Bedre vejledning til:
  - situationer og indsatser, hvor denne paragraf kan tages i brug,
  - hvilke forvaltninger, der kan bevilge efter den,
  - præcis beskrivelse af, hvilke fagområder, der skal bidrage ind i samarbejdet omkring den specialiserede behandling.

Hjælpemidler (§ 112)

Kommunerne oplever i et vist omfang udfordringer med reglerne om hjælpemidler. 23 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 25 procent svarer mindre grad af udfordringer.

34 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 4 procent oplever en høj grad af udfordringer. 15 procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om hjælpemidler, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med afgrænsningen til sundhedssektoren:

En stor del af kommunerne oplever udfordringer med afgrænsningen mellem hjælpemiddellovgivningen og lovgivning på sundhedsområdet.

Udfordringerne handler især om, at kommunerne oplever, at det er svært at skelne mellem, hvad der er hjælpemidler, og hvad der er behandlingsredskaber. Derfor kan det være svært at nå til enighed med sundhedssektoren om, hvem der har ansvaret for bevillingen fx nævner kommunerne kompressionshjælpemidler og kugledyner.

Flere kommuner oplever udfordringer med afgrænsningscirkulæret, som de synes er svært at arbejde med. En kommune skriver: *"Afgrænsningscirkulæret er ikke tydeligt nok og der er regionale/kommunale forskelle på, hvad borger kan få. Lige nu er det for eksempel tilfældet omkring kompressionsstrømper og tyngdeprodukter."*

- Udfordringer med sagernes omfang og kompleksitet: Flere kommuner giver udtryk for, at afgørelsen af sager efter § 112 er meget kompleks og kan være meget administrativt ressourcekrævende. De peger fx på, at der er en meget bred målgruppe og et stort spænd af forskellige typer af hjælpemidler

Kommunerne beskriver også en udvikling, hvor sagernes kompleksitet er stigende. Det skyldes dels en stigning i komplekse diagnoser og lidelser, herunder en stigning i psykiatriske lidelser, som kan være svære at få dokumentation for behandlingen af og dels en stor udvikling af produkter, som kan afhjælpe funktionsnedsættelser.

- Udfordringer med proces- og dokumentationskrav: Flere kommuner giver udtryk for, at det er svært at imødekomme proces- og dokumentationskrav i forbindelse med bestemmelsen. De peger fx på, at den lægefaglige dokumentation er svær, fordi lægerne ofte har svært ved at udtale sig om det, som skal belyses og på at tro- og loveerklæringerne jf. hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4, stk. 1, ikke som tilsigtet letter sagsbehandlingen.

- Udfordringer for borgerne/ i et borgerperspektiv: Nogle kommuner beskriver, at reglerne er uigennemskuelige for borgerne og det er svært for dem at forstå kommunens afgørelser. Der bliver især lagt vægt på at det er svært for borgerne at forstå skellet mellem hjælpemidler og behandlingsredskaber.

- Udfordringer med regler og rammer: Kommunerne peger på en række udfordringer forbundet med regler, vejledninger og cirkulærer vedr. hjælpemidler efter § 112. Kommunerne giver også udtryk for, at de mangler klare afgrænsninger og definitioner af hjælpemidler i disse kilder.

Flere kommuner nævner også udfordringer med at vurdere, varighed og væsentlighed. I forbindelse med væsentlighed skriver en kommune fx *En udfordring er, at man har*

nogle bestemte hjælpemidler og lidelser i bilaget til hjælpemiddelbekendtgørelsen, som er forvirrende, da man så ikke behøver at opfylde kravene til væsentlighed.

Flere kommuner nævner også udfordringer med snitfladen til § 113, fx om kugledyner betragtes som sædvanligt indbo.

Flere kommuner giver udtryk for, at de oplever, at Ankestyrelsens praksis er uensartet og uklar. Konkret nævnes uklarheder i forbindelse med Ankestyrelsens principafgørelse vedr. kompressionsstrømper, bevilling af servicehunde og Ankestyrelsens udmeldinger om tyngdeprodukter/sædvanligt indbo.

- Udfordringer med frit valg: Nogle kommuner peger på, at det er sjældent borgere ønsker at gøre brug af fritvalgsordningen, jf. § 112 stk. 3, men at reglerne pålægger sagsbehandler et stor vejledningsarbejde, der ikke står mål med hvor meget borgerne bruger muligheden for frit valg.

Kommunernes løsningsforslag

41 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om hjælpemidler, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Udfordringer med regler, rammer og afgrænsningen til sundhedssektoren: En stor del af kommunerne peger på præcisering af lovgivning og vejledning som løsning på udfordringer både med afgrænsning til sundhedssektoren og snitfladen til § 113. Flere kommuner nævner et ønske om en opdatering af afgrænsningscirkulæret.

Konkret nævner kommunerne ønsker til præcisering af regler om kugledyner, servicehunde, kompressionshjælpemidler og diabetesprodukter og APV-hjælpemidler.

Kommunerne efterspørger mere offentligtgjort præciserende praksis fra Ankestyrelsen. Konkret nævnes fx præcisering af, hvad der kan betragtes som sædvanligt indbo og snitfladen til sundhedsområdet.

- Udfordringer med reglerne om frit valg: Flere kommuner foreslår, at det frie valg afskaffes. De begrundet det med, at meget få borgere benytter det frie valg, og der er meget vejledningstid forbundet med det.

Hjælp og støtte til borgere med en hastigt fremadskridende sygdom, § 117 a

Kommunerne oplever usikkerhed omkring, hvorvidt de finder bestemmelsen udfordrende. 46 procent har svaret ved ikke, til at de har udfordringer med bestemmelserne. 8 procent har svaret, at ikke oplever udfordringer, og 8 procent har svaret, at de oplever mindre grad af udfordringer. 3 procent har svaret i nogen grad og 25 procent har svaret høj grad af udfordringer. Den større grad af usikkerhed kan skyldes, at bestemmelsen er forholdsvis ny og først trådte i kraft den 1. juni 2023. Kommunerne har derfor endnu ikke så meget erfaring med anvendelsen og de eventuelle tilhørende udfordringer.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om hjælp og støtte til borgere med hastigt fremadskridende sygdom har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Unødvendig lovgivning: Flere kommuner beskriver, at indførelsen af denne bestemmelse virker unødvendig, da målgruppen i forvejen modtager hurtig sagsbehandling.
- Udfordringer med vejledning til bestemmelsen: Flere kommuner beskriver udfordringer i forbindelse med vejledningen til bestemmelsen. Det drejer sig om manglende tydelighed i vejledningen, at denne ikke er funderet i praksis samt at bestemmelsen trådte i kraft, før udgivelsen af vejledningen.
- Uklarhed i forbindelse med vejledningspligten: Flere kommuner beskriver tvivl omkring vejledningspligten i forbindelse med bestemmelsen. Tvivlen bunder i, at det kan være meget forskelligt, hvad der giver mening for den enkelte borger. En kommune nævner desuden, at der mangler afklaring af vejledningspligten i forbindelse med udskrivninger fra sygehus.
- Udfordringer da bestemmelsen er administrativt tung:
Flere kommuner beskriver, at bestemmelsen er unødvendig bureaukratisk og administrativt tung
- Udfordringer da bestemmelsen er ny
Flere kommuner beskriver udfordringer, da bestemmelsen fortsat er ny. Her beskriver kommunerne, at der endnu ikke er samlet erfaring, udarbejdet interne procedurer og at vejledningen på området er uklar
- Udfordringer da bestemmelsen er uklar: Flere kommuner beskriver uklarhed med flere forskellige dele af bestemmelsen. Det drejer sig om:
  - frit leverandørvalg
  - om borger kan vælge § 94 til levering af § 83
  - hvad der skal følges op på og hvordan man følger borgers forbrug af timer
  - målgruppeafgrænsning
  - hvem der er ansvarlig for reetablering, hvis borger bruger beløbet på en boligindretning, som ligger uden for kommunens serviceniveau
- Udfordringer, når borgerne skal bruge beløbet: Flere kommuner beskriver, at der kan være udfordringer i forbindelse med, at borgerne skal bruge beløbet. De indebærer:
  - sagen kan trække unødigt ud, hvis borger ikke formår at bruge hele beløbet inden for kort tid.
  - det er uhensigtsmæssigt, at borger først skal bruge beløbet op før borgeren kan få støtte efter de andre bestemmelser.
  - Uvished om, hvordan både borger og kommune skal have overblik over, hvornår beløbet er brugt op
- Udfordringer med snitflader til andre bestemmelser: Flere kommuner beskriver, at denne bestemmelse står i stor kontrast til de øvrige i serviceloven. Det gør det udfordrende at anvende den i forbindelse med de øvrige bestemmelser. Hertil beskriver en kommune, at det er uklart, om bevillinger efter § 100, lukker muligheden for bevilling efter § 117a, hvis borgeren har fået bevilling på samme diagnose.

- Usikkerhed og udfordringer i forbindelse med beregning:

Flere kommuner beskriver, at de finder beregningen i forbindelse med bestemmelsen udfordrende, administrativt tung og der er mange tvivl forbundet med beregningen, særligt i forhold til merudgifter.

Kommunernes løsningsforslag

31 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om hjælp og støtte til borgere med en hastigt fremadskridende sygdom, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Unødvendig lovgivning: Flere kommuner skriver, at bestemmelsen bør fjernes, og borger blot kan få bevilget pengene, når de får en diagnose, og kan tilkøbe sig hjælpen. En kommune bemærker også, at da bestemmelsen er diagnosebaseret, bør borgere, der er omfattet af målgruppen, få en bevilling af regionen når de bliver diagnosticeret.
- Tydligere vejledning til bestemmelsen: Kommunerne efterspørger klarere og tydeligere vejledning, der klargør sammenhæng mellem bestemmelse, lovgrundlag og vejledning.
- Tydligere afgrænsning af personkreds: Flere kommuner efterspørger en tydeligere afgrænsning af personkredsen. En kommune foreslår også, at inkluder de borgere som grundet fejlkoordinering eller vejledning har fået eksempelvis § 83 hjælp lige efter udskrivning, og derigennem er udelukket fra § 117a.

Forbrugsgoder (§ 113)

Kommunerne oplever i mindre omfang udfordringer med reglerne om forbrugsgoder. 16 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 34 procent svarer mindre grad af udfordringer. 27 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 8 procent oplever en høj grad af udfordringer. 16 procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om forbrugsgoder, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med at vurdere, hvad der er forbrugsgoder
Størstedelen af kommunerne oplever udfordringer med at vurdere, hvad der er forbrugsgoder. Udfordringerne handler om at vurdere, hvad der er sædvanligt indbo og snitfladerne til hjælpemidler efter § 112. En kommune giver følgende eksempel:

"Det som er alment indbo for en borger med en gennemsnitlig indkomst, er ikke alment indbo for en i lavindkomstgruppen, eks. en robotstøvsuger."

Flere kommuner peger desuden på, at der generelt sker en hurtig udvikling af produkter, således at hvad der tidligere har været et forbrugsgode udvikler sig til at være sædvanligt indbo. Det betyder, at flere og flere ting er forbrugsgoder med 50% egenbetaling eller indgår i sædvanligt indbo og derfor ikke kan bevilges med støtte. En kommune skriver fx

”Hjælpe midler kan i takt med samfundsudviklingen gå over til at blive kategoriseret som »forbrugsgoder«. Det betyder, at der hele tiden skal vurderes på, hvilken status et produkt har samt argumenteres for, om det er et hjælpemiddel (kan bevilges), et forbrugsgode (kan bevilges med 50 % tilskud) eller forbrugsgode sædvanligt indbo (kan ikke bevilges). Det giver øget bureaukrati og administration i kommunerne og stor forvirring hos borgere.”

Flere kommuner oplever, at det er svært at skelne mellem §113 stk. 3 og stk. 5. For eksempel bemærker en kommune, at det trods Ankestyrelsens principafgørelse er svært at afklare, hvornår en el-scooter skal bevilges efter stk. 3 eller 5.

- Udfordringer forbundet med egenbetaling
En del kommuner oplever udfordringer forbundet med egenbetalingen. For eksempel vurderer flere, at beløbsgrænsen på 500 kr. er for lav.
- Udfordringer med tung administration
Flere kommuner oplever, at § 113 er forbundet med tung administration. Kommunerne begrunder især dette med, at det kan tage lang tid at afklare om der er tale om et hjælpemiddel eller forbrugsgode, herunder forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo og at det kan være svært at finde gennemsnitspriser at beregne egenbetalingen ud fra.
- Udfordringer med § 113 b
Flere kommuner oplever udfordringer i forbindelse med § 113 b. De uddybende forklaringer på kommunernes udfordringer peger ikke i en bestemt retning, men handler fx om manglende klarhed over hvilke hjælpemidler, bestemmelsen omhandler.

Kommunernes løsningsforslag

33 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om forbrugsgoder, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger.

- Udfordringer med at vurdere, hvad der er forbrugsgoder.
Flere kommuner foreslår, at § 113 enten helt afskaffes eller ændres, så kommunerne vurderinger bliver enklere. Ved at afskaffe forbrugsgoder i lovgivningen beskriver kommunerne, at der kun skal skelnes mellem hjælpemidler og sædvanligt indbo, hvilket fx vil lette sagsbehandlingen.

Et andet forslag fra flere kommuner går på et ønske om mere klarhed over, hvad der er forbrugsgoder og hvad der er almindeligt indbo gennem tydeligere vejledning og gennem materiale fra Ankestyrelsen. Flere kommuner foreslår, at der bliver lavet en liste over hvilke produkter, der anses som forbrugsgoder.

- Udfordringer med egenbetaling
Flere kommuner foreslår, at beløbsgrænsen for egenbetaling reguleres.
- Udfordringer med §113 b: Flere kommuner ønsker tydeligere vejledning ift. formålet med § 113b

Længerevarende botilbud, § 108

Kommunerne oplever i mindre omfang udfordringer med reglerne om længerevarende botilbud. 26 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 39 procent svarer mindre grad af udfordringer. 26 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 8 procent oplever en høj grad af udfordringer. En procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om længerevarende botilbud, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med snitflade mellem § 108 og § 105
Flere kommuner beskriver, at det er svært for dem, at vurdere, hvad forskellen er på botilbud efter § 108 og botilbud efter almenboliglovens § 105.
- Udfordringer med egenbetaling
Flere kommuner beskriver, at de oplever, at beregningen af egenbetaling er udfordrende. En kommune beskriver, at det særligt er sondringen mellem § 85 støtte og selve botilbuddet, der volder udfordringer ift. udregning af egenbetalingen.
- Udfordringer med frit valg efter § 108, stk. 2
Flere kommuner beskriver, at rammerne for frit valg § 108, stk. 2 ikke er tydelige nok i forhold til præcis hvad proceduren bør være for at udnytte frit valg af botilbud. En kommune uddyber: *"Hvornår i processen skal/kan borgeren pege på andre tilbud, og hvor konkret skal kommunens sammenligningsgrundlag for andet egnet botilbud være. Det er heller ikke klart beskrevet hvad betingelserne indebærer, fx fremgår det ikke af lovgivningen at der skal være en ledig plads på det tilbud, borgeren peger på efter lovgivningen. Samtidig følger det af Ankestyrelsens praksis, at det ved kommunens visitation er en del af tilbuddets egnethed, om der er en ledig plads (inden for nærmeste fremtid). Der mangler desuden kriterier for, hvad der må/skal indgå i den takst man sammenligner tilbuddene efter for at vurdere om det tilbud, der peges på er væsentligt dyrere. Dette giver en usikker og uigennemsigtig retstilling for borgeren."*
- Udfordringer ved botilbuddets opsigelse af kontrakter
Flere kommuner beskriver, at de er udfordrede, når botilbud opsiges kontrakten, eksempelvis, hvis botilbuddet vurderer, at borgeren ikke længere er et match. Udfordringen skyldes, at opsigelsen af kontrakten ikke giver tilstrækkelig tid, at kommunen kan finde nyt botilbud og gennemgå de nødvendige sagsbehandlingsskridt inden borgerens udskrives, hvis der er brug for flytning uden samtykke efter servicelovens § 129.
- Udfordringer med at finde egnet botilbud
Flere kommuner beskriver, at det er udfordrende at finde egnede botilbud, og at det særligt gør sig gældende for borgere med komplekse problemstillinger eller multiple funktionsnedsættelser. En kommune bemærker, at der er brug for flere oplysninger om de enkelte tilbud på Tilbudsportalen.
- Udfordringer ved flytning uden samtykke

Flere kommuner beskriver, at de oplever udfordringer i forbindelse med flytning uden samtykke. En kommune skriver: *"Når kommunen peger på et tilbud, skal der betales og reserveres en plads på det konkrete tilbud. Derefter skal sagen til Ankestyrelsen, der skal tage stilling til botilbuddets egnethed. Hvis afgørelsen stadfæstes skal der indstilles til flytning til Familieretshuset. Familieretshuset fortolker i visse tilfælde, hvor fx borgerens aktuelle tilbud er vurderet uegnet, flyttereglerne inddrænkende og giver afslag på flytning. Kommunen/værgen er herefter nødt til at påklage flyttesagen til Ankestyrelsen. Dette opleves som problematisk for borgerens retssikkerhed - særligt i tilfælde hvor det er vurderet at borgeren ikke kan blive boende på nuværende botilbud (fordi det ikke længere er egnet) eller har akut behov for et botilbud. Under sagsbehandlingstiden oppebærer kommunen desuden en udgift til en ledig plads på det konkrete botilbud. Hvis flytningen ikke godkendes er pengene spildt."*

- Udfordringer med at finde egnet tilbud

Flere kommuner beskriver, at det kan være udfordrende at finde det rette tilbud til borgere – særligt, hvis de har komplekse problemstillinger.

- Udfordring med snitfladen mellem §§ 107 og 108: Flere kommuner beskriver, at det er svært at vurdere, hvor lang tid et midlertidigt ophold på botilbud kan være, før det ikke er midlertidigt, men langvarende
- Udfordringer med kontrakt- og takstforhandling: Flere kommuner beskriver, at de oplever udfordringer med forhandlingen af kontrakter og takster. En kommune nævner, at det særligt er når borgerens behov ændrer sig.

Kommunernes løsningsforslag

32 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om længerevarende botilbud, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Præcisering af forskel og lighed mellem ABL § 105- og SEL § 108-tilbud: Kommunerne efterspørger en præcisering efter indførelse af regel om dækning af udgifter til istandsættelse. En kommune foreslår også sidestilling af længerevarende tilbud jf. ABL § 105 kombineret med SEL § 85 og et § 108 tilbud.
- Fastsætte takster eller fast rådighedsbeløb: Flere kommuner foreslår fastsættelse af en fast dagstakst, som gælder nationalt eller en fastsættelse af fast husleje pr. m², som borger kunne opkræves i egenbetaling. En kommune foreslår også fastlæggelse af borgers månedlige rådighedsbeløb nationalt.
- Mere vejledning i forhold til frit valg efter § 108, stk. 2: Kommunerne efterspørger, at betingelserne for frit valg fremgår direkte af bestemmelsen. Det samme gælder for hvilke ydelser mv. der skal indgå i den "sammenlignelige" takst for at vurdere om et tilbud er væsentligt dyrere.

- Mulighed for midlertidigt ophold ved botilbuddets opsigelse af kontrakter: Kommunerne foreslår, at der gives hjemmel til en form for "midlertidigt botilbud, mellem ophold på botilbud", så kommunerne har tid til grundig sagsbehandling; lovhjemmel til en form for "midlertidigt ophold under sagsbehandlingen ved flytning efter magtanvendelserne".

Boligindretning (§ 116)

Kommunerne oplever i mindre omfang udfordringer med reglerne om boligindretning. 17 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 34 procent svarer mindre grad af udfordringer. 24 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 10 procent oplever en høj grad af udfordringer. 16 procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om boligindretning, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med kompleksitet og store boligsager
En del kommuner oplever, at reglerne om boligindretning er komplekse at arbejde med. De peger især på, at der er mange forskellige instanser involveret og at samarbejdet med udlejere og håndværkere kan være svært at håndtere.

Særlig komplekse er de store boligsager. En stor andel af kommunerne oplever særligt udfordringer i forbindelse med større boligsager. Kommunerne oplever, at de er forbundet med omfattende og tidskrævende arbejde, som kræver særlige kompetencer til at indgå i samarbejder med forskellige faggrupper og foretage de nødvendige vurderinger.

- Udfordringer med at vurdere grænsen for, hvad borger selv har ansvar for
Flere kommuner oplever udfordringer forbundet med deres vurdering af, om borgeren har et behov, der bør dækkes efter § 116. Flere oplever, at det er uklart, hvad borger selv har ansvar for, herunder fx løbende indretning af deres bolig til deres behov. En kommune skriver fx:

"Det opleves, at der ansøges om del boligindretninger, som handler om, at borger ikke løbende har indrettet deres bolig i takt med, at de er blevet ældre og får andet behov. Fjernelse af dørtrin, opsætning af greb og et gelænder."

Flere kommuner peger også jf. § 116 stk. 4 på, at det er svært at vurdere, hvornår en borger kan henvises til en anden bolig frem for boligændring.

- Udfordringer med regler og rammer
Flere kommuner oplever udfordringer med snitflader til andre bestemmelser, her er der flere af kommunerne, som peger på at det er svært at vurdere under hvilken bestemmelse gelænder kan bevilges.

Kommunernes løsningsforslag

23 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om boligindretning, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Udfordringer med at vurdere grænsen for hvad borgeren selv har ansvar for
Nogle kommuner tilkendegiver et ønske om tydeligere rammer gennem uddybende vejledning, flere principmeddelelser og klarhed i bestemmelserne. Flere kommuner ønsker tydeliggørelse af, hvad borgeren selv har ansvar for.

Selvudpeget hjælp, § 94

Kommunerne oplever i mindre omfang udfordringer med reglerne om selvudpeget hjælp. 25 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 29 procent svarer mindre grad af udfordringer. 18 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 13 procent oplever en høj grad af udfordringer. 15 procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om selvudpeget hjælp, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med kommunens rolle som arbejdsgiver: En stor del af kommunerne oplever udfordringer forbundet med at varetage kommunens rolle som arbejdsgiver over for hjælperne.

Udfordringerne er forbundet med at sikre at det ansættelsesretlige overholdes, at arbejdsmiljøloven og kommunens kvalitetsstandarder bliver overholdt, at borgernes sikkerhed varetages og at vurdere hvilke kompetencer, hjælperne har og bør have for at kunne løfte opgaven, herunder fx, om kommunen kan stille krav til hjælperne sproglige evner og til, hvorvidt hjælperens øvrige liv er foreneligt med opgaven som selvudpeget hjælper.

Kommunerne oplever desuden udfordringer med at vurdere hvilke krav, de kan stille til hjælperne, herunder især vurdering af kompetencer hos pårørende.

- Udfordringer i sagsbehandling og opfølgning: Kommunerne peger på følgende udfordringer i forbindelse med sagsbehandlingen af sager efter § 94:
  - Flere kommuner oplever, at det er svært at udmåle hjælpen, herunder peges der især på tidsudmålingen.
  - Flere kommuner oplever, at det er svært at følge op på/føre tilsyn med hjælpen.

Kommunernes løsningsforslag:

20 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om selvudpeget hjælp, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

Præciseringer og tydeligere vejledning: Flere kommuner har et ønske om tydeligere krav til hjælperne og til udmåling af hjælpen. Flere kommuner ønsker tydeligere vejledning herunder præcisering af, hvordan hjælperen kan godkendes og ansættes, hvilke opgaver hjælperen kan varetage og hvilke kompetencer, der kræves af hjælperen.

Afløsning og aflastning, § 84

Kommunerne oplever i mindre grad udfordringer med reglerne om afløsning og aflastning. 33 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 34 procent svarer mindre grad af udfordringer. 19 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 10 procent oplever høj grad af udfordringer. Fem procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om afløsning og aflastning, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med udmåling:
Flere kommuner beskriver, at det er udfordrende at vurdere, hvornår den pårørende er tilstrækkelig dækket/aflastet, og hvilke elemente, der skal tillægges vægt ved udmålingen.
- Udfordring med for få pladser i aflastningstilbud:
Mange kommuner nævner, at der generelt mangler pladser i aflastningstilbud, hvilket gør, at borgere, som vurderes at have behov for aflastning, ikke kan få det. Det beskrives også af mange som en udfordring, at der er for få pladser i egen kommune. Flere kommuner beskriver, at det svært at finde tilbud hurtigt nok, når borger udskrives fra sygehusvæsenet. Nogle kommuner oplever, at det er en udfordring, at det ikke efter lovgivningen er muligt at tilbyde § 84-aflastning på midlertidige botilbud, herunder lader det fungere som en overgang til, at borger skal bo på dette tilbud eller et andet botilbud.
- Udfordringer ift. snitflader: Flere kommuner beskriver, at det er vanskeligt at udmåle afløsning og aflastning, når borger samtidig modtager praktisk hjælp (§ 83), borgerstyret personlig assistance (§ 96) eller kontant tilskud til ansættelse af hjælper (§ 95). Disse kommuner er i tvivl om, hvornår der er tale om disse typer af hjælp og hvornår der er tale om afløsning eller aflastning. En kommune oplever udfordring med, at det ikke er klart efter lovgivningen, at man ikke kan modtage afløsning og aflastning, hvis man er ansat til at passe borger. En kommune beskriver, at det er et problem, at Ankestyrelsen har truffet afgørelse om, at § 84 og § 94 (selvudpeget hjælp) ikke kan kombineres med henvisning til, at der overkompenseres. En kommune beskriver, at det er udfordrende at vurdere, hvornår et botilbud skal træde i stedet for afløsning og aflastning - særligt for borgere med funktionsnedsættelse.
- Inhabile borgere, der skal på korttidsophold: En kommune oplever en specifik problemstilling ift. inhabile borgere, der har været på korttidsophold efter § 84 efter akut ophold på sygehuset eller lignende. Kommunen fortæller, at når korttidsopholdet er afsluttet, kan inhabile borgere ikke flyttes, medmindre der foreligger en fremtidsfuldmagt eller et værgemål, hvilket der sjældent gør. For at borger kan flyttes i plejebolig, må kommunen afvente værgemål hos familieretshuset, hvilket kan tage

mange måneder. Kommunen beskriver denne praksis som frustrerende for borger og pårørende, og dyr for kommunen.

- Manglende hjemmel til udgifter til kørsel til aflastningssted: En kommune oplever udfordringer med, at der ikke er hjemmel til at bevilge transport til afløsningen eller aflastningen.

Kommunernes løsningsforslag

29 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om afløsning og aflastning, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Mere tydelig vejledning i forhold til omfanget af afløsning og aflastning: Flere kommuner efterspørger mere tydelig vejledning om, hvordan kommunen skal udmåle omfanget af afløsningen og aflastningen, herunder hvilke elementer, der skal indgå i denne vurdering. Dette særligt for borgere med funktionsnedsættelse, dvs. i mindre grad for ældre. To kommuner efterspørger, at der sættes et loft for antal timers afløsning og aflastning.
- Mere tydelig vejledning om, hvad afløsning og aflastning kan bestå af: Flere kommuner efterspørger mere tydelig vejledning om, hvad afløsning og aflastning kan bestå af, herunder afgrænsning til andre paragraffer (særligt §§ 83, 95 og 96), samt om, hvorvidt pasning af voksne mennesker kan være afløsning til forældre, når der ikke indgår anden opgave end opsyn med den der ikke kan være alene hjemme.

Personlig og praktisk hjælp, § 83

Kommunerne oplever kun i mindre grad udfordringer med reglerne om personlig og praktisk hjælp. 26 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 40 procent svarer mindre grad af udfordringer. 20 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 5 procent oplever høj grad af udfordringer. 9 procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om personlig og praktisk hjælp, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med serviceniveau: Nogle kommuner beskriver udfordringer med serviceniveauerne i kommunerne. Det drejer sig om uens serviceniveau på tværs af kommunerne og om udfordring med serviceniveau over for den individuelle vurdering. En kommune skriver også, at 'hovedrengøring' er svært at forholde sig til, da det er meget ukonkret beskrevet.
- Udfordringer med vurdering af målgruppe og snitflade til § 85: En stor del af kommunerne beskriver udfordringer i forbindelse vurderingen af, om borger er i målgruppen. Flere kommuner beskriver hertil, at det er uklart, hvordan man skal vurdere husstandens ressourcers indflydelse på vurderingen, og at afklaring af, hvad

der kan kræves af andre i husstanden kan være meget omfattende. Udfordringerne i forhold til vurdering af målgruppe handler også om snitfladen til § 85. Denne snitflade er beskrevet uddybende i næste kapitel.

- Udfordringer i forhold til sagsoplysning: Flere kommuner beskriver udfordringer med tidskrævende sagsoplysning, da kommunerne oplever at der stilles krav om detaljerede beskrivelser og vurderinger, der opleves unødigt bureaukratisk, hvis ikke et afslag skal hjemvises i Ankestyrelsen. En kommune beskriver også, at deres sundhedsfaglige skøn ikke tillægges den relevante værdi og at Ankestyrelsen er mere optaget af lægelige oplysninger om diagnoser, frem for borgers funktionsevne.
- Udfordringer med snitflader: Flere kommuner beskriver kommunernes udfordringer med snitfladen til sundhedslovens § 138 om kommunens pligt til at yde sygepleje og servicelovens § 82 b om tidsbegrænset individuel hjælp eller optræning.
- Udfordringer med udmåling i forbindelse med hjælpemidler i borgers hjem: Flere kommuner beskriver, at de oplever udfordringer i forbindelse med retningslinjerne for udmåling af praktisk hjælp, når der er eller er mulighed for at behovet kan afhjælpes af velfærdsteknologiske hjælpemidler i hjemmet, som eksempelvis robotstøvsuger. En kommune beskriver, at det særligt handler om produkter, der tidligere var hjælpemidler, men nu klassificeres som forbrugsgode.

Kommunernes løsningsforslag

42 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om personlig og praktisk hjælp, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Mere vejledning og flere udmeldinger om praksis: Kommunerne efterspørger regelpræcisering fx via flere principmeddelelser samt mere hjælp og vejledning fra Ankestyrelsen, når man ringer til dem. En kommune efterspørger også vejledning i forhold til ansvaret for at levere hjemmehjælp ved midlertidigt ophold i anden kommune og særligt om ophold af få timers varighed er omfattet af begrebet 'midlertidigt uden for opholdskommunen' i retssikkerhedslovens § 9 b, stk. 1.

Rehabiliteringsforløb, § 83 a

Kommunerne er også kommet med bemærkninger til udfordringer ved rehabiliteringsforløb efter servicelovens § 83 a som en del af deres besvarelse af spørgeskemaet.

- Udfordring med målgruppeafklaring i forhold til § 83 ved bevilling af § 83 a: Flere kommuner beskriver, at de ikke er klart, når der bevilges § 83 a, om det også betyder, at borgeren er i personkredsen for § 83.
- Uklarhed om hvorvidt § 83 a er et decideret udredningsforløb: Flere kommuner beskriver, at der er uklarhed om, hvorvidt § 83 a er et udredningsforløb. En kommune

beskriver også, at det er udfordrende, at § 83 a ikke må bruges som en del af sagsoplysningen.

Kommunernes løsningsforslag

Nogle kommuner har uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Tydeligere vejledning om forholdet mellem § 83 og § 83 a: Kommunerne efterspørger en tydeliggørelse af forskellen på § 83 og § 83 a og en tydeliggørelse af, om en bevilling af et § 83 a forløb gør, at borgeren også er i personkredsen for § 83.

Kontaktperson til døvblinde, § 98

Kommunerne oplever ikke store udfordringer med bestemmelsen om kontaktperson til døvblinde. 45 procent har svaret, at de har ingen udfordringer med bestemmelsen, mens 29 procent har svaret, at de oplever mindre grad af udfordringer. 17 procent har svaret i nogen grad og 6 procent har svaret høj grad af udfordringer. 4 procent ved det ikke.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med kontaktperson til døvblinde har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med vurdering af støttens indhold og omfang
Flere kommuner beskriver, at der mangler præcisering af hvilke aktiviteter der kan indgå i bestemmelsen og hvad begrebet 'fornødent omfang' dækker over. En kommune beskriver, at det er svært at vurdere, hvor døvblind borger skal være for at være i personkredsen for § 98. En anden kommune beskriver, at der er udfordringer med vurderingen af ekstratimer til supervision og ophold med ledsagelse.
- Udfordringer med at finde udførere
Flere kommuner beskriver, at det er en udfordring at finde kvalificeret personale – særligt til borgere, der har udfordringer ud over døvblindhed.
- Udfordring med manglende erfaring grundet få sager
Flere kommuner beskriver, at de har få sager og begrænset erfaring med området, hvilket betyder, at sagsbehandlingen kan være udfordrende og tidskrævende.

Kommunernes løsningsforslag

19 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om kontaktperson til døvblinde, der kan afhjælpes eller løses med regelforenklning.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenklning, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Tydeligere vejledning: Flere kommuner beskriver, at udfordringer med vurdering af støttens indhold og omfang kan afhjælpes med klarere vejledning, der præciserer:
  - hvilke aktiviteter der kan indgå i ordningen
  - hvordan begrebet 'fornødent omfang' skal forstås
  - hvornår en borger betegnes som døvblind
  - rammerne for ekstratimer til supervision og ophold med ledsagelse.

Pasning af nærtstående, § 118

Kommunerne oplever kun i mindre grad udfordringer med reglerne om pasning af nærtstående. 31 procent svarer, at de ingen udfordringer oplever, mens 30 procent svarer mindre grad af udfordringer. 15 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 5 procent oplever høj grad af udfordringer. 19 procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om pasning af nærtstående, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med målgruppevurderingen: Flere kommuner beskriver, at det er udfordrende at vurdere, hvornår betingelserne for at være i målgruppen er opfyldt. Her bliver der blandt andet nævnt:
  - Manglende tydelighed omkring, hvad et plejebehov er
  - Hvorvidt mange hospitalsbesøg skal forstås som en afgørende faktor
- Udfordringer med udmålingen: Flere kommuner beskriver udfordringer i forbindelse med udmålingen af timeantallet og hvilke opgaver pårørende skal og kan hjælpe med, da dette bliver oplevet som uklart beskrevet. Det drejer sig særligt en manglende tydelighed i forhold til, hvilke paragraffer der udmåles efter og hvor mange timer, der kræves for at være berettiget til støtten.
- Udfordringer på grund af manglende erfaring/rutine/få sager: Flere kommuner oplever, at paragraffen sjældent anvendes og det derfor er svært at skabe erfaring og rutine i forhold til anvendelsen.
- Udfordringer i forhold til paragraffens afgrænsede periode: Flere kommuner beskriver udfordringer i forbindelse med paragraffens afgrænsede periode. Dette drejer sig om, at borgeren ikke nødvendigvis kan nå at blive afklaret inden for den afgrænsede periode, samt at borgeren kan stå i et tomrum efter perioden er afsluttet. Én kommune skriver: *"Fra et borgersynspunkt efterlader en afslutning på § 118 ofte et vakuum, hvis borgeren fortsat er meget syg eller ikke ønsker at flytte i bolig, men endnu ikke er omfattet af § 119"*.
- Udfordringer ved snitfladen til sundhedssektoren
Flere kommuner oplever, at der kan være forskellige udfordringer i forbindelse med samarbejdet med sundhedssektoren. Her bliver der blandt andet beskrevet:
  - at det er udfordrende at få klare svar fra sundhedssektoren
  - at der kan være behov for ledsagelse til undersøgelse og behandling, hvilket ligger ud over kommunens sektoransvar
  - at der kan være uoverensstemmelse mellem de to sektorer syn på, hvorvidt de pårørende har kompetencerne til at varetage pasningen.

Kommunernes løsningsforslag

18 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om pasning af nærtstående, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Mere vejledning: Kommunerne efterspørger en tydeliggørelse af udmålingen, vurdering af plejebehov og hvilke paragraffer der udmåles efter. Der efterspørges også en tydeliggørelse af, hvad den pårørende kan og

skal hjælpe med. En kommune forslår også en tydeliggørelse af, om borger fortsat har ret til hjælp efter bestemmelsen, hvis kommunen vurderer at anden sammensat hjælp er mere hensigtsmæssig.

- Udfordringer i samarbejdet med pårørende kan afhjælpes med: Klare takster for kompensation.

Forebyggende hjælp og støtte til voksne, §§ 82 a, b og c

Kommunerne oplever ikke store udfordringer med bestemmelserne om forebyggende hjælp og støtte til voksne med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne. 51 procent har svaret, at de har ingen udfordringer med bestemmelserne, mens 29 procent har svaret, at de oplever mindre grad af udfordringer. 13 procent har svaret i nogen grad og 4 procent har svaret høj grad af udfordringer. 4 procent ved det ikke.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om forebyggende hjælp og støtte til voksne med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med målgruppevurdering: Flere kommuner beskriver, at det kan være svært at vurdere, om borgeren er i målgruppen, og at de ofte oplever borgere der er på grænsen af målgruppen. Flere kommuner fremhæver også snitfladen til § 85 som vanskelig i forhold til, hvornår der er brug for en indsats efter § 85, og hvornår en indsats efter §§ 82 a-c er tilstrækkelig.
- Uklarhed omkring mulighed for bevilling af flere forløb: Flere kommuner beskriver, at de er i tvivl om, hvorvidt de kan bevilge flere forløb til den samme borger og hvor lang tid der skal gå før der kan bevilges et nyt forløb. En kommune skriver også: *"Det hindrer effektiv hjælp til borger, at man ikke kan foretage forlængelse af enkelte forløb, efter en konkret vurdering."*

Kommunernes løsningsforslag

Vi har spurgt de kommuner, som oplyser, at de oplever, at der er udfordringer med at forvalte reglerne om forebyggende hjælp og støtte til voksne med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne, om de kan løses eller afhjælpes med regelforenkling. Det svarer 47 procent ja til ud af de 34 kommuner, der har besvaret spørgsmålet.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Præcisering af målgrupper: Flere kommuner efterspørger præcisering af målgruppen for bestemmelserne.
- Tydeliggørelse af mulighed for bevilling af flere forløb kan afhjælpes med: Kommunerne efterspørger en tydelig beskrivelse af om man kan få flere forløb med nye mål samt hvor lang tid efter det første. En kommune foreslår også lovhjemmel til undtagelsesvis forlængelse efter konkret vurdering. En kommune foreslår også en generel udvidelse af tidsperioden for forløbet.

Genoptræning, § 86

Kommunerne oplever ikke store udfordringer med bestemmelsen om genoptræning. 39 procent har svaret, at de har ingen udfordringer med bestemmelsen, mens 25 procent har svaret, at de oplever mindre grad af udfordringer. 10 procent har svaret i nogen grad og 5 procent har svaret høj grad af udfordringer. 21 procent har svaret 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om genoptræning, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med at vurdere målgruppe: Flere kommuner beskriver, at det svært at afgrænse, hvem der er i målgruppen samt hvor længe genoptræningen skal foregå. En kommune fortæller, at det kan være vanskeligt at skelne mellem decideret vedligeholdende træning og bevægelser/aktiviteter som en del af almindelig livskvalitet. Flere kommuner oplever det som særligt udfordrende at afgrænse, hvem der er i målgruppen for vedligeholdende træning, jf. stk. 2, samt om denne kan tidsbegrænses. En kommune oplever udfordringer med at give bevilling/afslag på træning med forebyggelses perspektiv med vejledning og henvisning til brug af civilsamfundets tilbud.

Udfordringer med sektoransvar mellem sundhedssektoren og kommunen: Flere kommuner fortæller, at det er en udfordring, at adskille vedligeholdende træning fra vederlagsfri fysioterapi, og en kommune bemærker i den forbindelse, at regionerne ikke i tilstrækkeligt omfang tilbyder vederlagsfri fysioterapi, hvilket betyder, at borgeren i sidste halvdel af året henvises til kommunen og § 86, alene fordi puljen er brugt.

- Udfordringer med snitflade til andre bestemmelser: Flere kommuner beskriver udfordringer med snitflader til andre bestemmelser i serviceloven. Det drejer sig om
  - § 85
  - § 86, stk. 2 i forhold til § 83 a.

Kommunernes løsningsforslag

18 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om genoptræning, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Tydeligere afgrænsning af målgruppen, herunder også:
  - afgrænsning i forhold til stk. 2
  - afgrænsning i forhold til, hvad der er træning som en del af almindelig livskvalitet, og dermed ikke kan bevilges som genoptræning.
- Tydeligere afgrænsning af indholdet af genoptræning, herunder behandling af ikke-autoriseret behandlere eller ikke almene træningsformer

- Tydligere afgrænsning af snitfladen til:
  - § 83a
  - § 85
  - § 44

Ledsagelse, § 97

Kommunerne oplever ikke store udfordringer med bestemmelsen om ledsagelse til voksne med betydelig varig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne. 49 procent har svaret, at de ingen udfordringer har med bestemmelsen, mens 37 procent har svaret, at de oplever mindre grad af udfordringer. 13 procent har svaret i nogen grad og 1 procent har svaret høj grad af udfordringer.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om ledsagelse efter § 97 har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med snitflade til socialpædagogisk støtte: Flere kommuner beskriver, at de oplever udfordringer med at vurdere, hvornår der er brug for socialpædagogisk støtte efter § 85, og hvornår der kan bevilges ledsagelse efter § 97. Denne udfordring er yderligere beskrevet i kapitel 4.
- Udfordringer med vurdering af målgruppe: Flere kommuner beskriver, at det er nemt at vurdere målgruppe ved fysisk funktionsnedsættelse, men er udfordrende, når der er tale om psykiske funktionsnedsættelser som autisme, angst eller ADHD.
- Udfordringer med at vurdere om der skal trækkes timer fra botilbud: En kommune beskriver, at det svært at vurdere, hvorvidt der bør trækkes ledsagetimer fra for borgere der er bosat på et § 108 eller § 107 tilbud. Kommunen skriver: *”Det kan være meget svært at gennemskue hvad der i botilbudstaksten/indsatsen kan defineres som ledsagetimer, hvorfor de kan fratrækkes de 15 timer. Derfor er der ikke praksis for at vi får fratrukket timerne.”*

Kommunernes løsningsforslag

28 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om ledsagelse, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Udfordringer med vurdering af målgruppe: Kommunerne efterspørger flere eksempler på hvem der er omfattet og hvem der ikke er.
- Udfordringer med at vurdere om der skal trækkes timer fra botilbud kan afhjælpes med: Mulighed for at fratække 50% af ledsagetimerne for dem der er bevilget tilbud jf. SEL § 108, da man må antage at disse borgere er bedre stillet hvad angår at have en meningsfyldt hverdag/tilværelse.

Befordring, § 117

Kommunerne oplever ikke store udfordringer med bestemmelsen om befordring. 32 procent har svaret, at de har ingen udfordringer med bestemmelsen, mens 19 procent har svaret, at de oplever mindre grad af udfordringer. 8 procent har svaret i nogen grad og 4 procent har svaret høj grad af udfordringer. En stor del af kommunerne, 36 procent, svarer 'Ved ikke'.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om befordring har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med personkredsvurderingen: Flere kommuner beskriver udfordringer med at vurdere, hvornår de skal anvende bestemmelsen.
- Udfordringer da det er en 'kan-bestemmelse': Flere kommuner beskriver udfordringer i forbindelse med at de kan vælge at anvende bestemmelsen, men ikke noget de skal. En kommune beskriver, at det kan være udfordrende, fordi borgerne har en anden opfattelse og tænker befordringen som en skal-opgave. En anden kommune tilføjer, at det også medfører, at bestemmelsen ikke anvendes særligt ofte.

Kommunernes løsningsforslag

12 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om befordring, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Mere vejledning og flere eksempler: Kommunerne efterspørger mere konkret vejledning i forhold til personkreds og situationer, hvor indsatsen kan/skal benyttes.

Beskyttet beskæftigelse, § 103

Kommunerne oplever ikke store udfordringer med bestemmelsen om beskyttet beskæftigelse. 58 procent har svaret, at de har ingen udfordringer med bestemmelsen, mens 33 procent har svaret, at de oplever mindre grad af udfordringer. 8 procent har svaret i nogen grad og 1 procent har svaret høj grad af udfordringer.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om beskyttet beskæftigelse har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med personkredsvurderingen: Flere kommuner beskriver udfordringer, da personkredsen er meget bredt beskrevet. Her bliver det udfordrende at vurdere hvem, der er omfattet af paragraffen, men også hvornår borgers behov ikke længere ligger under formålet med indsatsen. Flere kommuner beskriver desuden udfordringer med at vurdere, hvornår en borger er i målgruppen for § 103 fremfor § 104.
- Udfordringer med udmålingen: Flere kommuner oplever udfordringer i forbindelse med udmåling af omfanget af den beskyttede beskæftigelse. En kommune skriver desuden, at der nogle gange mangler en individuel vurdering af borgerens behov: "Oftest

deltager de (borgere) i vores interne tilbud i den åbningstid, der er på stedet, uden der foretages en individuel vurdering af det af det reelle omfang af borgerens behov”.

- Udfordringer med snitflade til beskæftigelsesforvaltningen/lovgivningen/området: Flere kommuner beskriver, at der kan være udfordringer med snitfladen til beskæftigelsesområdet. Udfordringerne drejer sig om:
  - tvivl om, hvornår tilbud skal bevilliges efter beskæftigelses- eller servicelovgivningen
  - snitfladen til job med løntilskud
  - snitfladen til ordinær beskæftigelse i forhold til borgere uden kognitive udfordringer, men med sociale eller psykiske udfordringer.

Udfordringer med at afgøre befordring: Flere kommuner beskriver, at det kan være udfordrende at lave afgørelser i forhold til befordring og at beregningen kan være ressourcekrævende og processuelt tung. Udfordringerne drejer sig om:

- at vurdere, hvad nødvendige befordringsudgifter er
- at vurdere, hvad der er halvtid og fuldtid
- at lave beregningen, når der skal tages hensyn til borgers nettoindtægt, transportudgift og afstand.

Udfordringer i forbindelse med administration af løn: Flere kommuner beskriver, at de oplever udfordringer med administration af løn. Udfordringerne drejer sig om:

- at det er tungt at administrere lønnen
- en uvished om udbyders forpligtelse i forbindelse lønadministrationen herunder ansættelseskontrakt, lønudbetaling og opkrævning af egenbetaling for kørsel med fradrag i løn
- manglende tilsyn med aflønning af borgere

Kommunernes løsningsforslag

14 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om beskyttet beskæftigelse, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Tydeliggørelse i bekendtgørelse eller vejledning med præcisering af personkredsen
- Udfordringer med snitflade til beskæftigelsesforvaltningen/lovgivningen/området: Kommunerne efterspørger en tydeliggørelse af skellet mellem hvornår bevillinger skal ske efter beskæftigelses- eller serviceloven. Derudover foreslår en kommune at indføre:
  - Krav til beskrivelse af arbejdet, så det kan vurderes om der skal være ordinær ansættelse og dermed aflønning
  - Krav til arbejdsstederne om, at aflønning af borgerne skal beskrives
- Udfordringer med at afgøre befordring: Kommunerne efterspørger en tydeliggørelse af udregning af befordring både i forhold til eget og offentligt transportmiddel. Derudover

efterspørger de en beskrivelse af nødvendige befodringsudgifter og foreslår en præcisering af, hvad halvtid og fuldtid er og at der indføres faste takster.

- Fastsættelse af en fast timeløn/takst

Aktivitets- og samværstilbud, § 104

Kommunerne oplever ikke store udfordringer med bestemmelsen om aktivitets- og samværstilbud. 63 procent har svaret, at de har ingen udfordringer med bestemmelsen, mens 27 procent har svaret, at de oplever mindre grad af udfordringer. 8 procent har svaret i nogen grad og 1 procent har svaret høj grad af udfordringer. 1 procent ved det ikke.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om aktivitets- og samværstilbud har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende beskrivelser af udfordringerne:

- Udfordringer med personkredsvurderingen: Flere kommuner beskriver udfordringer med at vurdere, hvem der er omfattet af bestemmelsen. Dette drejer sig særligt om borgere med psykisk sygdom, borgere som er udadreagerende og borgere, som man ikke tænker vil profitere af indsatsen. Flere kommuner beskriver desuden udfordringer med at vurdere, hvornår en borger er i personkredsen for § 103 fremfor § 104
- Udfordringer med udmålingen: Flere kommuner oplever udfordringer i forbindelse med udmålingen af omfanget af aktivitets- og samværstilbud.
- Udfordringer med at finde tilbud: Flere kommuner beskriver udfordringer med at finde passende tilbud. Her bliver det nævnt, at det særligt kan være svært at finde tilbud der tiltaler borgerne og at finde tilbud til borgere med udadreagerende og aggressiv adfærd.
- Udfordringer i forbindelse med visitering til tilbud: Flere kommuner nævner udfordringer i forbindelse med, at tilbuddene kræver en forudgående visitation.
- Udfordringer med hvornår omfanget i tilbuddet kan nedsættes og hvornår borger er kompenseret: Flere kommuner beskriver udfordringer med at vurdere, hvornår omfanget i tilbuddet kan nedsættes og hvornår borger er kompenseret og ikke længere har behov for tilbuddet. En kommune beskriver, at det særligt er uklart, hvornår en afslutning kan være nødvendig i forbindelse med pension.
- Udfordringer med snitflader: Flere kommuner beskriver udfordringer med en snitflade til beskæftigelseslovgivningen og snitflader til flere andre bestemmelser i serviceloven. Førstnævnte drejer sig om borgere, der overgår fra beskyttet beskæftigelse. Sidstnævnte drejer sig om en snitflade til § 105, da den knytter sig op på bestemmelsen og til §§ 103 og 85.
- Udfordringer med at afgøre befodrning: Flere kommuner beskriver, at det kan være udfordrende at afgøre befodrning. Her bliver der blandt andet nævnt:
  - Tvivl om, hvad fratræk ved transport over 10 km præcist indebærer
  - Hvad nødvendige befodringsudgifter er
  - Hvor langt man kan forlange, at en borger skal gå

Kommunernes løsningsforslag

8 procent af kommunerne (De 67 procent er ud af de kommuner, der har svaret på, om de oplever udfordringer med bestemmelsen) mener, at der er en udfordring med bestemmelsen om aktivitets- og samværstilbud, der kan afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som oplyser, at de mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, har nogle kommuner uddybet deres svar med følgende forslag til mulige regelforenklinger:

- Tydeligere bekendtgørelse eller vejledning kan afhjælpes ved, tydeligere bekendtgørelse eller vejledning i forhold til:
  - målgruppen
  - præcisering af bestemmelsen med et nyt stykke, som beskriver, hvad kommunen skal tilbyde, hvis borgeren ikke kan rummes i et tilbud efter § 104,
  - hvornår omfanget i tilbuddet kan nedsættes og hvornår borger er kompenseret.

Udfordringer med at afgøre befordring kan afhjælpes ved, tydeliggørelse af udregning af befordring både i forhold til eget og offentligt transportmiddel samt beskrivelse af nødvendige befodringsudgifter.

Bilag 2 Tabelsamling

SPØRGESKEMABESVARELSER FRA KOMMUNERNE OM RETSSIKKERHEDSUDFORDRINGER OG POTENTIALER FOR REGELFORENKLING PÅ HELE VOKSENOMRÅDET

§ 82 a, b og c

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer.

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	51,2%	43
Mindre grad af udfordringer	28,6%	24
Nogen grad af udfordringer	13,1%	11
Høj grad af udfordringer	3,6%	3
Ved ikke	3,6%	3
I alt	100,0%	84

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	47,1%	16
Nej	29,4%	10
Ved ikke	23,5%	8
I alt	100,0%	34

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 83 – Personlig og praktisk hjælp

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	26,0%	20
Mindre grad af udfordringer	40,3%	31
Nogen grad af udfordringer	19,5%	15
Høj grad af udfordringer	5,2%	4
Ved ikke	9,1%	7
I alt	100,0%	77

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
--	---------	--------------

Ja	66,7%	32
Nej	14,6%	7
Ved ikke	18,8%	9
I alt	100,0%	48

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 84 – Afløsning og aflastning

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	32,5%	26
Mindre grad af udfordringer	33,8%	27
Nogen grad af udfordringer	18,8%	15
Høj grad af udfordringer	10,0%	8
Ved ikke	5,0%	4
I alt	100,0%	80

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	48,9%	23
Nej	17,0%	8
Ved ikke	34,0%	16
I alt	100,0%	47

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 86 – Genoptræning

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	39,0%	30
Mindre grad af udfordringer	24,7%	19
Nogen grad af udfordringer	10,4%	8
Høj grad af udfordringer	5,2%	4
Ved ikke	20,8%	16
I alt	100,0%	77

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
--	---------	--------------

Ja	48,3%	14
Nej	20,7%	6
Ved ikke	31,0%	9
I alt	100,0%	29

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 94 – Selvudpeget hjælp

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	25,3%	20
Mindre grad af udfordringer	29,1%	23
Nogen grad af udfordringer	17,7%	14
Høj grad af udfordringer	12,7%	10
Ved ikke	15,2%	12
I alt	100,0%	79

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	43,2%	16
Nej	29,7%	11
Ved ikke	27,0%	10
I alt	100,0%	37

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 95 – Kontant tilskud

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	9,9%	8
Mindre grad af udfordringer	14,8%	12
Nogen grad af udfordringer	29,6%	24
Høj grad af udfordringer	33,3%	27
Ved ikke	12,3%	10
I alt	100,0%	81

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	57,4%	31
Nej	14,8%	8
Ved ikke	27,8%	15
I alt	100,0%	54

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 96 – Borgerstyret Personlig Assistance

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	8,4%	7
Mindre grad af udfordringer	15,7%	13
Nogen grad af udfordringer	33,7%	28
Høj grad af udfordringer	39,8%	33
Ved ikke	2,4%	2
I alt	100,0%	83

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	69,2%	45
Nej	7,7%	5
Ved ikke	23,1%	15
I alt	100,0%	65

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 97 – Ledsagelse

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	48,8%	42
Mindre grad af udfordringer	37,2%	32
Nogen grad af udfordringer	12,8%	11
Høj grad af udfordringer	1,2%	1
Ved ikke	0,0%	0
I alt	100,0%	86

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	66,7%	24
Nej	16,7%	6
Ved ikke	16,7%	6
I alt	100,0%	36

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 98 – Kontaktperson til døvblinde

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	45,2%	38
Mindre grad af udfordringer	28,6%	24
Nogen grad af udfordringer	16,7%	14
Høj grad af udfordringer	6,0%	5
Ved ikke	3,6%	3
I alt	100,0%	84

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	45,7%	16
Nej	25,7%	9
Ved ikke	28,6%	10
I alt	100,0%	35

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 100 – Merudgifter

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	7,0%	6
Mindre grad af udfordringer	18,6%	16
Nogen grad af udfordringer	24,4%	21
Høj grad af udfordringer	50,0%	43
Ved ikke	0,0%	0
I alt	100,0%	86

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	80,6%	58
Nej	2,8%	2
Ved ikke	16,7%	12
I alt	100,0%	72

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 102 – Behandlingstilbud

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	31,0%	26
Mindre grad af udfordringer	19,0%	16
Nogen grad af udfordringer	22,6%	19
Høj grad af udfordringer	15,5%	13
Ved ikke	11,9%	10
I alt	100,0%	84

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	62,2%	23
Nej	10,8%	4
Ved ikke	27,0%	10
I alt	100,0%	37

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 103 – Beskyttet beskæftigelse

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	57,6%	49
Mindre grad af udfordringer	32,9%	28
Nogen grad af udfordringer	8,2%	7
Høj grad af udfordringer	1,2%	1
Ved ikke	0,0%	0
I alt	100,0%	85

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	36,4%	12
Nej	36,4%	12
Ved ikke	27,3%	9
I alt	100,0%	33

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 104 – Aktivitets- og samværstilbud

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	62,8%	54
Mindre grad af udfordringer	26,7%	23
Nogen grad af udfordringer	8,1%	7
Høj grad af udfordringer	1,2%	1
Ved ikke	1,2%	1
I alt	100,0%	86

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	26,9%	7
Nej	34,6%	9
Ved ikke	38,5%	10
I alt	100,0%	26

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 107 – Midlertidigt tilbud

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	22,1%	19
Mindre grad af udfordringer	38,4%	33
Nogen grad af udfordringer	31,4%	27
Høj grad af udfordringer	8,1%	7
Ved ikke	0,0%	0
I alt	100,0%	86

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	61,4%	35
Nej	17,5%	10
Ved ikke	21,1%	12
I alt	100,0%	57

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 108 – Længerevarende botilbud

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	25,9%	22
Mindre grad af udfordringer	38,8%	33
Nogen grad af udfordringer	25,9%	22
Høj grad af udfordringer	8,2%	7
Ved ikke	1,2%	1
I alt	100,0%	85

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	54,0%	27
Nej	22,0%	11
Ved ikke	24,0%	12
I alt	100,0%	50

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 112 – Hjælpemidler

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	22,9%	19
Mindre grad af udfordringer	25,3%	21
Nogen grad af udfordringer	33,7%	28
Høj grad af udfordringer	3,6%	3
Ved ikke	14,5%	12
I alt	100,0%	83

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	69,4%	34
Nej	10,2%	5
Ved ikke	20,4%	10
I alt	100,0%	49

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 113 – Forbrugsgoder

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	15,7%	13
Mindre grad af udfordringer	33,7%	28
Nogen grad af udfordringer	26,5%	22
Høj grad af udfordringer	8,4%	7
Ved ikke	15,7%	13
I alt	100,0%	83

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	60,0%	27
Nej	11,1%	5
Ved ikke	28,9%	13
I alt	100,0%	45

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 114 – Støtte til bil

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	19,3%	16
Mindre grad af udfordringer	25,3%	21
Nogen grad af udfordringer	25,3%	21
Høj grad af udfordringer	18,1%	15
Ved ikke	12,0%	10
I alt	100,0%	83

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	55,1%	27
Nej	12,2%	6
Ved ikke	32,7%	16
I alt	100,0%	49

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 116 – Boligindretning

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	16,9%	14
Mindre grad af udfordringer	33,7%	28
Nogen grad af udfordringer	24,1%	20
Høj grad af udfordringer	9,6%	8
Ved ikke	15,7%	13
I alt	100,0%	83

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	43,2%	19
Nej	15,9%	7
Ved ikke	40,9%	18
I alt	100,0%	44

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 117 – Befordring

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	32,5%	25
Mindre grad af udfordringer	19,5%	15
Nogen grad af udfordringer	7,8%	6
Høj grad af udfordringer	3,9%	3
Ved ikke	36,4%	28
I alt	100,0%	77

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	52,9%	9
Nej	23,5%	4
Ved ikke	23,5%	4
I alt	100,0%	17

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 117 a – Hjælp og støtte til borgere med hastigt fremadskridende sygdom

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	8,4%	7
Mindre grad af udfordringer	8,4%	7
Nogen grad af udfordringer	12,0%	10
Høj grad af udfordringer	25,3%	21
Ved ikke	45,8%	38
I alt	100,0%	83

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	74,3%	26
Nej	8,6%	3
Ved ikke	17,1%	6
I alt	100,0%	35

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

§ 118 – Pasning af nærtstående

Vi vil bede jer om at angive i hvilken grad, I oplever udfordringer med de forskellige bestemmelser. Udfordring kan eksempelvis dække over komplekse og mange materielle betingelser, stort margin til skønsudøvelse, proceskrav, manglende vejledning i gældende ret og andet, som I oplever kan give udfordringer

	Procent	Respondenter
Ingen udfordringer	31,3%	25
Mindre grad af udfordringer	30,0%	24
Nogen grad af udfordringer	15,0%	12
Høj grad af udfordringer	5,0%	4
Ved ikke	18,8%	15
I alt	100,0%	80

Kan denne/disse beskrevne udfordringer løses/afhjælpes ved hjælp af regelforenkling?

	Procent	Respondenter
Ja	50,0%	14
Nej	17,9%	5
Ved ikke	32,1%	9
I alt	100,0%	28

Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til de kommuner, som har svaret, at de i mindre, nogen eller høj grad oplever udfordringer med denne bestemmelse.

SPØRGESKEMA FRA KOMMUNERNE OM § 85 OM SOCIALPÆDAGOGISK LEDSAGELSE

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Vi oplever, at det kan være svært at vurdere, hvilke opgaver der kan bevilges støtte til efter servicelovens § 85"

Det kan eksempelvis være i forhold til at vurdere, om opgaven skal bevilges efter §§ 83 eller 85.

	Procent	Respondenter
Meget enig	12,1%	11
Enig	44,0%	40
Hverken enig eller uenig	11,0%	10
Uenig	25,3%	23
Meget uenig	6,6%	6
Ved ikke	1,1%	1
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Ved bevilling af støtte efter § 85 oplever vi, at det kan være svært at vurdere, hvornår borger er tilstrækkelig kompenseret i forhold til deres nedsatte funktionsevne."

Det kan eksempelvis handle om vurdering af, hvorvidt borger bliver over- eller under- eller tilstrækkeligt kompenseret i forhold til de aktiviteter, der ansøges om ved bevilling af socialpædagogisk støtte.

	Procent	Respondenter
Meget enig	20,9%	19
Enig	40,7%	37
Hverken enig eller uenig	13,2%	12
Uenig	23,1%	21
Meget uenig	1,1%	1
Ved ikke	1,1%	1
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Følgende løsningsforslag forsøger at imødekomme førnævnte problematik ved udmålingen af socialpædagogisk ledsagelse.

Hvor enige eller uenige er I i følgende forslag til regelforenkling:

"Der kan laves en selvstændig paragraf i serviceloven til socialpædagogisk ledsagelse med et fast timetal ligesom ledsagelse efter servicelovens § 97. Timetallet bør være højere end det, der gives efter § 97, da der vil være en del ikke-selvvalgte aktiviteter, der kan tage tid."

	Procent	Respondenter
Meget enig	22,0%	20
Enig	26,4%	24
Hverken enig eller uenig	18,7%	17
Uenig	18,7%	17
Meget uenig	11,0%	10
Ved ikke	3,3%	3
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Vi oplever, at det kan være svært at lave en helhedsvurdering af borgers støttebehov på tværs af de forskellige muligheder på voksenområdet."

Det kan eksempelvis dreje sig om de forskellige bestemmelser, digitale muligheder eller nye former for hjælpemidler, som borger kan benytte sig af.

	Procent	Respondenter
Meget enig	15,4%	14
Enig	38,5%	35
Hverken enig eller uenig	24,2%	22
Uenig	18,7%	17
Meget uenig	3,3%	3
Ved ikke	0,0%	0
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende forslag til regelforenkling:

"Der bør være et krav i lovgivningen om helhedsbehandling af særligt komplekse sager, hvor borger har berøring med både socialforvaltning og psykiatri og/eller rusmiddelbehandling."

I forslaget er et fælles møde, hvor psykiatri, socialfagligt personale, sundhedsfagligt personale, visitatorer mv. deltager og vurderer borgerens samlede behov.

	Procent	Respondenter
Meget enig	17,6%	16
Enig	39,6%	36
Hverken enig eller uenig	19,8%	18
Uenig	14,3%	13
Meget uenig	5,5%	5
Ved ikke	1,1%	1
Ikke relevant	2,2%	2
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Vi oplever, at det kan være svært at matche borger med det korrekte socialpædagogiske tilbud efter § 85. Dette gør sig særligt gældende for borgere med flere og komplekse problemstillinger (eksempelvis flere diagnoser eller i kombination med sociale

	Procent	Respondenter
Meget enig	8,8%	8
Enig	22,0%	20
Hverken enig eller uenig	23,1%	21
Uenig	40,7%	37
Meget uenig	4,4%	4
Ved ikke	1,1%	1
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende forslag til regelforenklning:

"Kommunerne skal have mulighed for at tilbyde et tidsafgrænset afklaringsforløb i forhold til socialpædagogisk støtte efter § 85."

	Procent	Respondenter
Meget enig	47,3%	43
Enig	33,0%	30
Hverken enig eller uenig	7,7%	7
Uenig	9,9%	9
Meget uenig	1,1%	1
Ved ikke	0,0%	0
Ikke relevant	1,1%	1
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Vi oplever, at det kan være svært at vurdere, hvornår en indsats er behandling eller socialpædagogisk støtte."

	Procent	Respondenter
Meget enig	13,2%	12
Enig	20,9%	19
Hverken enig eller uenig	20,9%	19
Uenig	39,6%	36
Meget uenig	5,5%	5
Ved ikke	0,0%	0
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"På grund af få sengepladser i psykiatrien oplever vi, at borgere bliver udskrevet med så kort varsel, at kommunen ikke kan nå at iværksætte den nødvendige støtte til borgerne."

	Procent	Respondenter
Meget enig	54,9%	50
Enig	25,3%	23
Hverken enig eller uenig	13,2%	12
Uenig	5,5%	5
Meget uenig	0,0%	0
Ved ikke	1,1%	1
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Vi oplever, at den kommunale sagsbehandlingstid kan være lang i sager om socialpædagogisk støtte, og at det kan gøre, at borgerens problemer forværres under sagsbehandlingstiden."

	Procent	Respondenter
Meget enig	4,4%	4
Enig	17,6%	16
Hverken enig eller uenig	28,6%	26
Uenig	31,9%	29
Meget uenig	17,6%	16
Ved ikke	0,0%	0
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Vi oplever udfordringer med ensartet vurdering af socialpædagogisk støtte i forhold til ledsagelse til borgeres ferie."

En interesseorganisation oplever, at der er store kommunale forskelle på, hvor meget socialpædagogisk støtte, man kan få i forbindelse med ferie.

	Procent	Respondenter
Meget enig	8,8%	8
Enig	23,1%	21
Hverken enig eller uenig	26,4%	24
Uenig	16,5%	15
Meget uenig	5,5%	5
Ved ikke	13,2%	12
Ikke relevant	6,6%	6
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende forslag til regelforenkling:

"Der skal fastsættes et maksimalt antal timer for, hvor meget socialpædagogisk støtte man har krav på ved selvvalgt ferie."

	Procent	Respondenter
Meget enig	24,2%	22
Enig	38,5%	35
Hverken enig eller uenig	17,6%	16
Uenig	5,5%	5
Meget uenig	3,3%	3
Ved ikke	6,6%	6
Ikke relevant	4,4%	4
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende forslag til regelforenkling:

"Der kan laves en ny paragraf for socialpædagogisk ledsagelse. Ledsageordningen til socialpædagogisk støtte skal kunne opspare timer i lighed med ledsagelse efter servicelovens § 97"

Dette er en gentagelse af et tidligere forslag på regelforenkling, men I skal denne gang vurdere den specifikt i sammenhæng med udfordringen om vurderingen af socialpædagogisk ledsagelse til borgers ferie.

	Procent	Respondenter
Meget enig	11,0%	10
Enig	38,5%	35
Hverken enig eller uenig	17,6%	16
Uenig	22,0%	20
Meget uenig	6,6%	6
Ved ikke	3,3%	3
Ikke relevant	1,1%	1
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Vi oplever, at det kan være en udfordring for borgere at skulle forholde sig til mange forskellige fagpersoner, når de modtager hjælp efter flere af servicelovens bestemmelser (fx §§ 83, 85 og 97)."

v	Procent	Respondenter
Meget enig	30,8%	28
Enig	44,0%	40
Hverken enig eller uenig	17,6%	16
Uenig	6,6%	6
Meget uenig	0,0%	0
Ved ikke	0,0%	0
Ikke relevant	1,1%	1
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende forslag til regelforenkling:

"Der skal indføres frit valg af leverandør på socialpædagogisk støtte i lighed med § 83."

	Procent	Respondenter
Meget enig	2,2%	2
Enig	4,4%	4
Hverken enig eller uenig	13,2%	12
Uenig	28,6%	26
Meget uenig	48,4%	44
Ved ikke	3,3%	3
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Der er ikke brug for regelforenkling for adressere udfordringen med mange forskellige fagpersoner i borgerens hjem. I stedet bør kommunen organisere det, så det bliver nemmere at anvende eksisterende løsninger for at lade samme personer udføre eksempelvis både hjemmehjælp og socialpædagogisk støtte."

	Procent	Respondenter
Meget enig	22,0%	20
Enig	38,5%	35
Hverken enig eller uenig	16,5%	15
Uenig	13,2%	12
Meget uenig	4,4%	4
Ved ikke	3,3%	3
Ikke relevant	2,2%	2
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Vi oplever udfordringer med, at flere borgere over folkepensionsalderen, som ikke tidligere har modtaget hjælp efter servicelovens regler, har behov for socialpædagogisk støtte til fx digital brevhåndtering."

	Procent	Respondenter
Meget enig	44,0%	40
Enig	35,2%	32
Hverken enig eller uenig	7,7%	7
Uenig	9,9%	9
Meget uenig	0,0%	0
Ved ikke	3,3%	3
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende forslag til regelforenklning:

"Det bør præciseres i lovgivningen, hvordan støttebehov til udfordringer med håndtering af digitale platforme skal løses"

	Procent	Respondenter
Meget enig	40,7%	37
Enig	31,9%	29
Hverken enig eller uenig	13,2%	12
Uenig	9,9%	9
Meget uenig	3,3%	3
Ved ikke	1,1%	1
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Vi oplever, at det kan være svært at støtte borgere, der ikke selv kan varetage deres økonomi, men hvor økonomisk værgemål virker unødigt indgribende. Det kan eksempelvis være fordi de ikke kan finde ud af digitale løsninger eller kan huske deres PIN-kode til Dankort."

	Procent	Respondenter
Meget enig	52,7%	48
Enig	38,5%	35
Hverken enig eller uenig	3,3%	3
Uenig	4,4%	4
Meget uenig	0,0%	0
Ved ikke	1,1%	1
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Mange af udfordringerne med retssikkerheden på voksenhandicapområdet kan løses med kommunal organisering og helhedsorienterede arbejdsgange."

	Procent	Respondenter
Meget enig	12,1%	11
Enig	26,4%	24
Hverken enig eller uenig	35,2%	32
Uenig	22,0%	20
Meget uenig	1,1%	1
Ved ikke	3,3%	3
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91

Hvor enige eller uenige er I i følgende udsagn:

"Vi oplever, at nuværende regler og lovgivning gør det svært at organisere den kommunale indsats på voksenhandicapområdet for bedst muligt at løse udfordringer med retssikkerheden"

	Procent	Respondenter
Meget enig	4,4%	4
Enig	25,3%	23
Hverken enig eller uenig	34,1%	31
Uenig	26,4%	24
Meget uenig	3,3%	3
Ved ikke	6,6%	6
Ikke relevant	0,0%	0
I alt	100,0%	91